

ការងារយកច្រើនអំពើពុករលួយ ក្នុងវិស័យឯកជននៃកម្ពុជា

ស្ម័គ្រចិត្ត

រួមគ្នាប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

មាតិកា

បញ្ជីតារាង ប្រអប់ និងរូបភាព	iii
អារម្ភកថា	v
សេចក្តីសង្ខេប	vii
ហេតុអ្វីបានជាមានការសិក្សានេះ?	១
១. ប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈ និងចំណាយក្រៅផ្លូវការ: ទិដ្ឋភាពទូទៅ	៣
១.១. ទិដ្ឋភាពរួមនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ	៣
១.២. សេវាឃុំ/សង្កាត់ សាលាបឋមសិក្សា និងមណ្ឌលសុខភាព	៧
១.៣. ទស្សនៈរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ចំពោះប្រសិទ្ធភាពសេវា	១០
១.៤. សេវាសាធារណៈមូលដ្ឋាន និងចំណាត់ថ្នាក់លើភាពស្មោះត្រង់របស់មន្ត្រី	១៤
២. ការយល់ដឹងរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ និងមូលហេតុនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ	១៧
២.១. ការយល់ដឹងរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ចំពោះកម្រៃក្រៅផ្លូវការ	១៧
២.២. មូលហេតុនៃការកម្រៃក្រៅផ្លូវការ	២០
៣. វិសាលភាពនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងផលប៉ះពាល់	២៧
៣.១. វិសាលភាពនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ	២៧
៣.២. កម្រៃក្រៅផ្លូវការជាចំណូលបន្ថែមលើប្រាក់បៀវត្សរ៍	៣៥
៣.៣. កម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងថវិការឃុំ/សង្កាត់	៣៨
៣.៤. កម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន	៣៩

៤. ជំហានបន្ទាប់ឆ្ពោះទៅសវនាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋានប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព៖ ទស្សនៈរបស់អ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ	៤៣
៤.១. សេវាឃុំ/សង្កាត់	៤៣
៤.២. សេវាកម្មសាលាបឋមសិក្សា	៤៩
៤.៣. សេវាមណ្ឌលសុខភាព	៥២
អនុសាសន៍គោលនយោបាយ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៥៥
ឯកសារយោង	៥៩
សេចក្តីបន្ថែម ១: វិធីសាស្ត្រក្នុងការសិក្សា	A១
សេចក្តីបន្ថែម ២: ការដាក់ប្រមាណពីចំនួននៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការសរុបប្រចាំឆ្នាំ	A៩
សេចក្តីបន្ថែម ៣: កម្រិតសំណួរស្ទង់មតិ	A១៥

បញ្ជីតារាង ប្រអប់ និងរូបភាព

បញ្ជីតារាង

- តារាង ១.១: ការវាយតម្លៃប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន
- តារាង ១.២: ការយល់ដឹងអំពីដំណើរការនៃការតវ៉ា
- តារាង ១.៣: តើអ្នកយល់ថាសេវាសាធារណៈមានភាពស្មោះត្រង់ប៉ុណ្ណា?
- តារាង ២.១: ការយល់ដឹងនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការមុនការប្រើប្រាស់សេវា
- តារាង ២.២: តើអ្នកដឹងទេថាតើកម្រៃដែលអ្នកបង់ជាកម្រៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ?
- តារាង ២.៣: តើអ្នកផ្តល់សេវាយកកម្រៃក្រៅផ្លូវការទៅប្រើដើម្បីអ្វី?
- តារាង ៣.១: កម្រៃផ្លូវការ និងការបង់ពិតប្រាកដឱ្យទៅសេវាឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ
- តារាង ៣.២: ការប៉ាន់ប្រមាណនូវកម្រៃក្រៅផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ
- តារាង ៣.៣: តម្លៃផ្លូវការនៃសេវាមណ្ឌលសុខភាពមួយចំនួន
- តារាង ៣.៤: ការប៉ាន់ប្រមាណថវិកាប្រចាំឆ្នាំរបស់ឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗនៅឆ្នាំ ២០០៦
- តារាង ៤.១: កម្រៃផ្លូវការ និងចំនួននៃសេវាឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ

បញ្ជីប្រអប់

- ប្រអប់ ១.១: "អំពើពុករលួយ" ឬក៏ "កម្រៃក្រៅផ្លូវការ"?
- ប្រអប់ ២.១: មណ្ឌលសុខភាពនៅក្នុងខេត្តកំពង់ធំ
- ប្រអប់ ៤.១: តើប្រាក់បៀវត្សរ៍ចំនួនប៉ុន្មានទើបគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់គ្រូបង្រៀនកម្រិតបឋមសិក្សា?

បញ្ជីរូបភាព

- រូបភាព ១.១: តើសាលាឃុំ/សង្កាត់ឱ្យដំណឹងដល់អ្នកជាមុនដែរឬទេអំពីរយៈពេលក្នុងការទទួលយកសេវា?
- រូបភាព ១.២: ការយល់ស្របរបស់ប្រជាជនក្នុងការបង់កម្រៃបន្ថែមដើម្បីទទួលបានសេវាលឿន
- រូបភាព ១.៣: កម្រិតនៃភាពលំបាកក្នុងការសុំទទួលយកសេវា
- រូបភាព ១.៤: ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការទៅកាន់សាលាឃុំ/សង្កាត់តាមរយៈអ្នករត់ការ
- រូបភាព ២.១: ការយល់ដឹងអំពីលក្ខណៈនៃការបង់កម្រៃនៅថ្នាក់បឋមសិក្សា
- រូបភាព ៣.១: ការបង់ក្រៅផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំនៃឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ
- រូបភាព ៣.២: តើអ្នកត្រូវបង់ថ្លៃសាលាសម្រាប់ឱ្យកូនរបស់អ្នកបានចូលរៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាដែរឬទេ?

- រូបភាព ៣.៣: ការប៉ាន់ប្រមាណនូវចំណូលប្រចាំខែរបស់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់
- រូបភាព ៣.៤: ការប៉ាន់ប្រមាណប្រភពចំណូលរបស់គ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សា
- រូបភាព ៣.៥: ភាគរយនៃគ្រូថ្នាក់បឋមសិក្សាដែលបង្រៀនថ្នាក់ក្រៅម៉ោងដើម្បីបន្ថែមលើប្រាក់បៀវត្សរ៍
របស់ពួកគាត់
- រូបភាព ៣.៦: ប្រភេទនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅក្នុងការចំណាយរបស់ប្រជាជន
- រូបភាព ៣.៧: តើវាមានលក្ខណៈធ្ងន់ធ្ងរបែបណាចំពោះកម្រៃ ដែលត្រូវបង់ឱ្យសេវាទាំងបីបើធៀបនឹង
ប្រាក់ចំណូលរបស់ប្រជាជន
- រូបភាព ៤.១: ការយល់ស្របរបស់ប្រជាជនក្នុងការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលក្លាយជាផ្លូវការ
- រូបភាព ៤.២: ភាគរយនៃប្រជាជនដែលយល់ស្របក្នុងការជួយដល់ការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន
- រូបភាព ៤.៣: ការបង់ដែលប្រជាជនអាចធ្វើបានទៅឱ្យការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន

អារម្ភកថា

របាយការណ៍ស្តីពី “សេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន : ប្រសិទ្ធភាពសេវា និងកម្រៃក្រៅផ្លូវការ” គឺជាជំហានទីពីរ របស់ **វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា** (វ.ស.ក.) ក្នុងការសិក្សាអំពីបញ្ហាអភិបាលកិច្ចនៅក្នុងព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា។ ការសិក្សានេះ ត្រូវបានធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីរបាយការណ៍ដំបូងមួយរបស់ វ.ស.ក ស្តីពី “ការវាយតម្លៃអំពីពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា” ដែលបានបញ្ចប់ទៅនៅខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦។ គម្រោងសិក្សាទាំងពីរនេះ គឺជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីស្រាវជ្រាវ **វិមជ្ឈការ និងអភិបាលកិច្ច** របស់ វ.ស.ក។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវរបស់ វ.ស.ក. គឺជាផ្នែកមួយយ៉ាងសំខាន់នៃតួនាទីវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវឯករាជ្យមួយ ដែលផ្តោតទៅលើបញ្ហាចម្បងនានាដែលកម្ពុជាកំពុងជួបប្រទះ។ វ.ស.ក. មានបេសកកម្មផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានដែលអាចជឿទុកចិត្តបានដល់អ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងឡាយ និងបង្កើននូវការយល់ដឹងអំពីគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍ ដើម្បីរួមចំណែកដល់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ប្រកបដោយនិរន្តរភាព និងអភិបាលកិច្ចល្អ។

វ.ស.ក. សូមថ្លែងអំណរគុណជ្រាលជ្រៅចំពោះ ម្ចាស់ជំនួយរួមមាន អង្គការ DANIDA និង អង្គការ PACT-Cambodia ដែលបានផ្តល់ការឧបត្ថម្ភគាំទ្រយ៉ាងកក់ក្តៅដល់គម្រោងសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ សំដៅបង្កើតបាននូវព័ត៌មានអំពីតម្លៃចាំបាច់ដល់ប្រព័ន្ធនៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាននៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងពីបញ្ហានានាដែលកើតមាននៅតាមមូលដ្ឋាន រួមទាំងបញ្ហាដែលបណ្តាលមកពីការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការផងដែរ។

វ.ស.ក. ក៏សូមអរគុណផងដែរ ដល់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សា បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព និងប្រជាជន ក៏ដូចជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលនានា ដែលបានផ្តល់ការសហការព្រមទាំងគំនិត និងបទពិសោធន៍ល្អៗសម្រាប់ការសិក្សានេះ។

ការចូលរួមចំណែកពីសំណាក់អ្នកតាក់តែងគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាល និងអ្នកជំនាញជាតិ និងអន្តរជាតិផ្សេងៗ ក៏បានចូលរួមជាគំនិតយោបល់ល្អៗសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះផងដែរ។ វ.ស.ក សូមថ្លែងអំណរគុណជាពិសេស ចំពោះ **ឯកឧត្តម ជាំ ខេង** ប្រធានគណៈកម្មាធិការ ហិរញ្ញវត្ថុ ធនាគារ និងសវនកម្ម នៃព្រឹទ្ធសភា សម្រាប់ ការរៀបចំឱ្យមានឡើងនូវកិច្ចប្រជុំដ៏មានសារប្រយោជន៍ជាមួយនឹងសមាជិកព្រឹទ្ធសភា និងតំណាងមកពីក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានាដើម្បី ពិភាក្សាអំពីលទ្ធផលនៃការសិក្សាក្នុងជំហានដំបូង។

ជាទីបញ្ចប់ វ.ស.ក. សូមអរគុណយ៉ាងជ្រាលជ្រៅ ចំពោះបុគ្គលិកវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាទាំងអស់ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែង និងគាំទ្រទាំងកំលាំងកាយចិត្តដើម្បីសម្រេចបាននូវរបាយការណ៍នេះប្រកបដោយជោគជ័យ។

សុភ ហាម

នាយកវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា

សេចក្តីសង្ខេប

សេវាសាធារណៈមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការអនុវត្តនូវយុទ្ធសាស្ត្ររបស់ខ្លួន និងផ្តល់នូវសេវាចាំបាច់ដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ដើម្បីបំពេញនូវតម្រូវការដល់សហគមន៍មូលដ្ឋានអោយបានល្អ យន្តការនៃសេវាសាធារណៈមូលដ្ឋានចាំបាច់ត្រូវពង្រឹង ដើម្បីបង្កើននូវអភិបាលកិច្ចថ្នាក់មូលដ្ឋាន និងសុខុមាលភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមដល់ប្រជាជន ។

ក្នុងបរិបទនៃការបង្កើនអភិបាលកិច្ចល្អ អំពើពុករលួយ និងសំណុំកែលម្អដែលមានលក្ខណៈជា ប្រព័ន្ធក្នុងសេវាសាធារណៈ ត្រូវបានចាត់ទុកជា ឧបសគ្គចំបងចំពោះដំណើរការអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជា ។ រដ្ឋាភិបាលម្ចាស់ជំនួយ និងសង្គមស៊ីវិល តែងបានខិតខំរកនូវយុទ្ធសាស្ត្រល្អៗដើម្បីកែច្នៃស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នអោយប្រសើរឡើង ។ ជាលទ្ធផល កំណែទម្រង់មួយចំនួនរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលបាន ទទួលជោគជ័យគួរឱ្យកត់សំគាល់ជាពិសេស កំណែទម្រង់ប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ ។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះ ត្រូវបានធ្វើ ឡើងដោយវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ក្រោមការ ឧបត្ថម្ភពីអង្គការ DANIDA និង PACT Cambodia ក្នុងគោលបំណងរកឱ្យឃើញពីផលប៉ះពាល់ផ្ទាល់នៃការផ្តល់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ទៅលើ ជីវភាពប្រជាជន និងតថភាពនៃការបង់កម្រៃក្រៅ ផ្លូវការនាពេលបច្ចុប្បន្ន ដើម្បីរកវិធីសាស្ត្រល្អៗ សម្រាប់កំណែទម្រង់ស្ថាប័ន ។

ការសិក្សានេះ ផ្តោតទៅលើសេវាសាធារណៈសំខាន់ៗបីនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់រួមមាន៖ សេវាសាលាឃុំ/សង្កាត់ សេវាអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា និងសេវាមណ្ឌលសុខភាព ។ ជាទូទៅ សេវាទាំងបី នេះមានទំនាក់ទំនង និងប៉ះពាល់ដល់ជីវភាពប្រចាំ ថ្ងៃរបស់ប្រជាជនខ្លាំងជាងគេ ។

របាយការណ៍នេះ នឹងបង្ហាញ ពីលទ្ធផលរួមនៃការស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងឆ្លុះបញ្ចាំង ពីលក្ខណៈមូលហេតុ និងផលប៉ះពាល់នៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការលើជីវភាពរបស់ប្រជាជននៅក្នុងឃុំប្រភេទ ផ្សេងគ្នា៖ ឃុំនៃទីរួមខេត្ត/ក្រុង ឃុំនៃ ទីរួមស្រុក និងឃុំតាមទីជនបទ ។ លើសពីនេះនឹងមានការលើកឡើង ផងដែរពីអនុសាសន៍ជាក់ស្តែង មួយចំនួនសំដៅទប់ស្កាត់ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅក្នុងសេវាទាំងបី ។

ការយល់ដឹងអំពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការ

ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជន អំពីតម្លៃ សេវា មានកម្រិតខុសប្លែកគ្នា ពីសេវាមួយទៅមួយ ដោយហេតុផលរបៀបនៃការបង់ថ្លៃសេវានៅក្នុង វិស័យទាំងបី ត្រូវកំណត់ឡើងតាមវិធីសាស្ត្រដោយឡែកៗពីគ្នា ។

ទោះបីជាការសិក្សានៅថ្នាក់បឋមសិក្សា ជាគោលការណ៍ពុំតម្រូវឱ្យមានការបង់ប្រាក់ក្តី ៤១% នៃ អ្នកផ្តល់ចម្លើយ នៅមានការយល់ច្រឡំថាតើ កម្រៃដែលពួកគាត់បានបង់ទៅឱ្យសាលានោះ ជា កម្រៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ ។

សម្រាប់សេវាពីរទៀត តម្លៃផ្លូវការនៃ សេវាឃុំ/សង្កាត់ ត្រូវបានកំណត់តែចំពោះសេវាមួយចំនួន ប៉ុណ្ណោះ ខុសពីសេវាតាមមណ្ឌលសុខភាព ដែលសេវាទាំងអស់សុទ្ធតែមានតម្លៃផ្លូវការ ។ ការស្ទង់មតិបង្ហាញ ឱ្យឃើញថានៅក្នុងសេវាមណ្ឌលសុខភាព ដែលមានការបិទផ្សាយថ្លៃសេវាជាសាធារណៈ អ្នកប្រើប្រាស់សេវា មានការយល់ដឹងពីតម្លៃផ្លូវការច្រើនជាងក្នុងសេវាឃុំ/សង្កាត់ ដែលជាទូទៅពុំមានការបិទផ្សាយពីថ្លៃសេវា ។

ជាការពិត កង្វះព័ត៌មានអំពីតម្លៃផ្លូវការ ការនាំឱ្យមានការភ័ន្តច្រឡំពីសំណាក់អ្នកប្រើប្រាស់ និងបង្ក លក្ខណៈងាយស្រួលដល់ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការ ។ យ៉ាងណាក្តី លទ្ធផលនៃការស្ទង់មតិបង្ហាញអោយឃើញ ថា ថ្នាក់ដឹកនាំការ ចាំបាច់ការយល់ដឹងពីតម្លៃផ្លូវការតែមួយមុខ ពុំមែនជាលក្ខខណ្ឌគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ ជៀស វាង ការទាមទារពីការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការនោះទេ ។

មូលហេតុនៃការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការ

នៅក្នុងសេវាទាំងបីមូលហេតុនៃការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការពុំមានលក្ខណៈខុសគ្នាខ្លាំងនោះទេ ។ ទាក់ ទិននឹងសេវាឃុំ/សង្កាត់ អ្នកផ្តល់ បទសម្ភាសន៍បានទទួលស្គាល់ថា ភាគច្រើនប្រជាជនខ្លួនឯងជាអ្នកបង់ កម្រៃបន្ថែមក្នុងគោលបំណង ដើម្បីអរគុណដល់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ បង្កើតទំនាក់ទំនងល្អទៅថ្ងៃខាងមុខ និង ដើម្បីទទួលបានការផ្តល់សេវាឆាប់រហ័ស ។ យ៉ាងណាក្តី ពេលខ្លះប្រជាជនបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការ ដោយសារ តែមន្ត្រី ឃុំ/សង្កាត់ធ្វើការតម្រូវតែម្តង ។

មូលហេតុទាំងនេះលេចឡើងស្រដៀងគ្នានៅក្នុងសេវាសាធារណៈពីរផ្សេងទៀត ។ ដោយឡែក ក៏ មានករណីធ្ងន់ធ្ងរមួយចំនួនក្នុងវិស័យបឋមសិក្សា ដែលគ្រូបង្រៀនមានរហូតដល់ធ្វើការពិន័យសិស្សសម្រាប់ ការមិនបានបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការ ។ ការពិន័យអាចមានចាប់ពីការស្តីបន្ទោស ទម្លាក់ពិន្ទុ រហូតដល់មិនអនុញ្ញាតិ ឱ្យឡើងថ្នាក់ក៏មាន ។

បញ្ហារួមដែលនាំទៅរកការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងសេវានីមួយៗ គឺដោយសារប្រាក់បៀវត្សរ៍ត្រូវទាប របស់មន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។ ឆ្លើយ តបទៅនឹងសំណួរ ថាតើមន្ត្រីទាំងនោះនឹងឈប់ ទទួលយកកម្រៃបន្ថែមដែរ ឬទេ ប្រសិនបើពួកគេទទួលបាននូវប្រាក់បៀវត្សរ៍សមរម្យនោះ ប្រជាពលរដ្ឋ និងមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់បានផ្តល់ ទាំង ចម្លើយវិជ្ជមាន និងអវិជ្ជមាន ។

អ្នកដែលឆ្លើយថា "នឹងឈប់" យល់ឃើញថាការយកកម្រៃក្រៅផ្លូវការជាជម្រើស ចុងក្រោយបង្អស់ សម្រាប់មន្ត្រីខណៈដែលពួកគាត់មានប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាបសម្រាប់ឧបត្ថម្ភដល់គ្រួសារ ។ ផ្ទុយទៅវិញ អ្នកដែល ឆ្លើយថា "នឹងមិន ឈប់" ជឿជាក់ថាការយកកម្រៃក្រៅផ្លូវការបាន ក្លាយមកជាទម្លាប់របស់មន្ត្រីសាធារណៈ បាត់ទៅហើយ ។

វិសាលភាព និងផលប៉ះពាល់នៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ

យោងតាមទិន្នន័យនៃការស្រាវជ្រាវរបស់វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាទំហំនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការប្រចាំ ឆ្នាំ ដែលបង់ចូលរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាមានប្រមាណ ៥ ទៅ ៦ លានដុល្លារអាមេរិក ។ បើយោងតាម ទិន្នន័យនៃការស្រាវជ្រាវពីអំពើពុករលួយរបស់ មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សង្គមឃើញថា ចំនួន នេះ មានទំហំតិចជាង ១០% នៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ សរុបប្រចាំឆ្នាំ ដែលបង់ដោយប្រជាជនទៅសេវាសាធារណៈ គ្រប់កម្រិតដែលមានប្រមាណ ៦៦ លានដុល្លារ នៅឆ្នាំ ២០០៥ ។

ជាលក្ខណៈម៉ាក្រូ កម្រៃក្រៅផ្លូវការ ដែលបង់ចូលឃុំ/សង្កាត់ទូទាំងប្រទេស មានកំរិតទាប ពោល គឺមិនដល់ ១% នៃថវិការដ្ឋ សរុប ឬប្រហែល ០.១% នៃផលិតផលក្នុងស្រុក សរុប (ផ.ស.ស) ប៉ុណ្ណោះ ។ ប៉ុន្តែ ផលប៉ះពាល់នៃ កម្រៃក្រៅផ្លូវការទាំងនេះមិនតិចទេ សម្រាប់ ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ ។

យោងតាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ដែលមាននៅក្នុងវិស័យបឋមសិក្សាភាគច្រើនប្រមូល ផ្តុំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ និងទីរួម ខេត្ត ។ កម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅតាមតំបន់ទីជនបទ ហាក់ពុំត្រូវបានមើលឃើញ ដោយសារមូលហេតុ ចំបងបី៖ ទី១ គ្រួសារនៅតាមជនបទទៅទៅក្រីក្រ និងមិនមានលទ្ធភាពបង់កម្រៃ ក្រៅផ្លូវការ ។ ទី២ គ្រូបង្រៀននៅតាមទីជនបទភាគ ច្រើនប្រកបការងារកសិកម្មដែលអាចឱ្យពួកគាត់អាច រកចំណូល និងអាហារសម្រាប់បង្រៀន ។ ទី៣ គ្រូបង្រៀន និងប្រជាជនតាមជនបទហាក់មានទំនាក់ទំនងជិត ស្និទ្ធ ខ្លាំងជាងតាមទីប្រជុំជន ដោយសារតែមានប្រជាជនតិច ។

ដោយឡែក ពុំមានសញ្ញាណដាក់លាក់ណាមួយកំណត់ពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅតាមមណ្ឌលសុខភាព នោះទេ ។ មូលហេតុគឺដោយសារ ទំហំសេវាកម្មនៅទីនោះមានកំរិតតូច ហើយតម្លៃដែលជាទូទៅទាបត្រូវ បានគេបិទផ្សាយជា សាធារណៈនៅតាមមណ្ឌលសុខភាពភាគច្រើន ។ លើសពីនេះទៀត ប្រជាជនប្រើប្រាស់ សេវាមណ្ឌល សុខភាព ក៏ដោយសារតែពួកគាត់មិនមានលទ្ធភាពទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក ឬគ្លីនិកឯកជន ។

កម្រៃក្រៅផ្លូវការជាចំណូល បន្ថែមលើប្រាក់បៀវត្សរ៍

អ្នកផ្តល់ចម្លើយភាគច្រើន ជាមន្ត្រីរាជការក៏ដូចជាជនដទៃ យល់ឃើញថាមូលហេតុចម្បងនៃកម្រៃ ក្រៅផ្លូវការទាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធនឹងតម្រូវការមូលដ្ឋានរបស់មន្ត្រីសាធារណៈ ។ ក្នុងន័យនេះឃើញថាកម្រៃ ក្រៅផ្លូវការបង្កើតបាន ជាចំណូលបន្ថែមដ៏សំខាន់មួយទៅលើប្រាក់បៀវត្សរ៍បច្ចុប្បន្នរបស់មន្ត្រី ជាពិសេស សម្រាប់មន្ត្រី ឃុំ/សង្កាត់ និងគ្រូបង្រៀនសិក្សានៅតាមទីក្រុង ។

ផ្អែកលើចំនួនសរុបនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការទូទាំងប្រទេស ចំនួនប្រមាណ ៣៦ ដុល្លារ អាចជាចំណូល បន្ថែមទៅលើប្រាក់បៀវត្សរ៍ប្រចាំខែរបស់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ដែលសព្វថ្ងៃមានប្រមាណជា ១៨ ដុល្លារ ។ ផ្អែក លើចំនួនជាក់ស្តែងនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗចំនួនបន្ថែមនេះ ខុសប្លែកគ្នាខ្លាំងរវាងទីប្រជុំជន និងជនបទ ។ យ៉ាងណាក្តី ក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងការបែងចែកប្រាក់ក្រៅផ្លូវការទាំងនោះពុំបានធ្វើឡើង ដោយស្មើភាពគ្នាដល់មន្ត្រីឃុំ-សង្កាត់ទាំងអស់នោះទេ ភាគច្រើនត្រូវចែកទៅឱ្យស្ម័គ្រ និងមេឃុំដែលជា អ្នកមានអំណាចរដ្ឋបាលច្រើនជាងគេ ។

ទាក់ទងទៅនឹងកម្រៃក្រៅផ្លូវការ តាមសាលាបឋមសិក្សានៅទីក្រុងភ្នំពេញគ្រូបង្រៀនម្នាក់ៗអាច ទទួលបានទឹកប្រាក់ប្រមាណ ជា ៤៦ ដុល្លារ បន្ថែមលើប្រាក់បៀវត្សរ៍ប្រចាំខែរបស់ពួកគាត់ ដែលសព្វថ្ងៃ មានប្រមាណ ៣០ ដុល្លារ ។ បន្ថែមពីលើនេះ គ្រូបង្រៀននីមួយៗ អាចរកចំណូលបានប្រមាណ ៧៥ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែពីការបង្រៀនបន្ថែមម៉ោង ។ ប៉ុន្តែ លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវបង្ហាញថា ប្រមាណត្រឹមតែ ៣៣% នៃគ្រូបង្រៀនតាមទីក្រុង និង ៩% នៃគ្រូបង្រៀននៅតាមជនបទប៉ុណ្ណោះ អាចបង្រៀនបន្ថែមម៉ោងដើម្បី រកកម្រៃបន្ថែម ។

កម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងថវិកាឃុំ/សង្កាត់

ក្នុងនាទីជារដ្ឋបាលវិមជ្ឈការ ឃុំ/សង្កាត់ទទួលបានប្រភពចំណូលផ្លូវការបីសំខាន់ៗ៖ ប្រាក់វិភាជ ពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលចំណូលផ្ទាល់ខ្លួន និងប្រាក់បដិភាគចូលរួមដោយប្រជាពលរដ្ឋតាមមូលដ្ឋាន ។ យ៉ាងណាក្តី ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុឃុំ/សង្កាត់នាពេលបច្ចុប្បន្នពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើថវិកា ដែលផ្ទេរមកពីរដ្ឋបាលកណ្តាល ខណៈពេលដែលប្រភពពីរទៀតនៅទន់ខ្សោយខ្លាំងដោយសារតែមូលហេតុផ្លូវច្បាប់ និងការអនុវត្តមួយចំនួន ។

ក្នុងឆ្នាំ ២០០៦ ថវិកាដែលផ្ទេរពី រដ្ឋាភិបាលទៅឱ្យឃុំ/សង្កាត់ចំនួន ១ ៦២១ មាន ប្រមាណ ១៩ លានដុល្លារ ។ ១ ភាគ ៣ នៃថវិកានេះ ប្រើសម្រាប់ចំណាយរដ្ឋបាល ហើយចំណែក ដែលនៅសល់សម្រាប់ ការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន ។ ចំនួនថវិកាជាមធ្យម ដែលផ្ទេរទៅឱ្យឃុំនីមួយៗ មានប្រមាណ ១១ ៧០០ ដុល្លារ ។

ជាមធ្យម កម្រៃផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំដែល ប្រមូលដោយឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ មានចំនួន ៤៤០ ដុល្លារ នៅទីក្រុងភ្នំពេញ ៣០០ ដុល្លារ នៅ តាមទីរួមខេត្ត/ក្រុង ១៧០ ដុល្លារ នៅតាមទី រួមស្រុក និង ១០០ ដុល្លារ តាមទីជនបទ ។ ដោយឡែក ចំណែកនៃប្រាក់បដិភាគដែលបង់ ចូលក្នុងគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ

ជាមធ្យម មានប្រមាណ ៨% នៅតាមសង្កាត់ក្នុងទីក្រុង ភ្នំពេញ ៥% នៅតាមទីរួមខេត្ត/ក្រុងដទៃ និង ៣% តាមឃុំនៃទីរួមស្រុក និងតំបន់ជនបទ ។

ក្រៅពីចំណូលផ្លូវការទាំងនេះ កម្រៃក្រៅផ្លូវការផ្តល់បានជាចំណែកបន្ថែមយ៉ាងសំខាន់មួយ បើរាប់ បញ្ចូលទៅក្នុងថវិកាឃុំ-សង្កាត់ នីមួយៗ។ ជាទូទៅ ចំណែកនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការមានកម្រិតខ្ពស់នៅតាម សង្កាត់ ក្នុង ទីក្រុងភ្នំពេញ (៣៨%) ហើយថយចុះនៅតាម ទីរួមខេត្ត (៣១%) ទីរួមស្រុក (២០%) និង តំបន់ជនបទ (១២%) ។

កម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន

ជាទូទៅលទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវមិនបានរកឃើញថា កម្រៃក្រៅផ្លូវការមានផលប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់ ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន នោះទេ ។ ជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំ ប្រជាជនម្នាក់បង់ប្រហែលជា ៩០០០ រៀល (២,២៥ដុល្លារ) ទៅឱ្យឃុំ/សង្កាត់ជាកម្រៃក្រៅផ្លូវការ។ បើធៀបនឹងការចំណាយប្រចាំឆ្នាំរបស់ពួកគេ ចំណែកជាមធ្យមនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលបង់ដោយប្រជាជនម្នាក់មានទំហំខុសគ្នារវាងតំបន់ជនបទ និងទី ប្រជុំជន ពោលគឺ ០,២% នៅតាមជនបទ និង ០,៥% នៅទីរួមខេត្ត/ក្រុង ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ ទម្លាប់នៃការ បង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការជាបន្តក៏អវិជ្ជមានមួយ សម្រាប់ប្រជាជន ដែលមានជីវភាពខ្សត់ខ្សោយ ហើយនឹងធ្វើឱ្យតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៃការផ្តល់សេវាថ្នាក់មូលដ្ឋាន មាន ភាពមិនល្អ ។

ជំហានបន្ទាប់ឆ្ពោះទៅរកប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាមូលដ្ឋាន: សំណូមពរពីអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា

ទាក់ទិនទៅនឹងប្រសិទ្ធភាពសេវាថ្នាក់មូលដ្ឋាន ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពរបស់មន្ត្រីឱ្យដល់កម្រិតសមរម្យ មួយត្រូវបានមើលឃើញថា ជាបុរេលក្ខណៈសម្រាប់ឱ្យកំណែទម្រង់ដទៃអាចទទួលបានផ្លែផ្កាពេញលេញ ។

ការដាក់កម្រៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាតម្លៃផ្លូវការ និងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពរបស់មន្ត្រី

ទាក់ទងនឹងការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពរបស់ មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ ជម្រើសបីសំខាន់ៗត្រូវបានលើកឡើង: ដាក់ កម្រៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាតម្លៃផ្លូវការ បង្កើនថវិកាឧបត្ថម្ភថវិកាជាតិ និង បង្កើនប្រភពចំណូលផ្ទាល់ របស់ឃុំ/សង្កាត់ តាមរយៈការពង្រីកសមត្ថកិច្ចក្នុងការផ្តល់សេវា មូលដ្ឋាន ។

ការដាក់កម្រៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាផ្លូវការមិនត្រឹមតែអាចចូលរួមពង្រីកថវិកា ឃុំ/សង្កាត់ប៉ុណ្ណោះ ទេ ថែមទាំងជួយធ្វើឱ្យដំណើរការ និងការគ្រប់គ្រងបង់ថ្លៃសេវាកាន់តែមានតម្លាភាពទៀតផង ។ ព្រមគ្នា

ជាមួយនឹង ការយល់ឃើញបែបនេះ មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ ក៏បាន សំដែងចេញផងដែរនូវកិច្ចការទៅលើបញ្ហាថា តើរដ្ឋាភិបាលនឹងអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់កម្រៃទាំងនោះ ដើម្បីបង្កើនប្រាក់បៀវត្សរ៍របស់ពួកគាត់ឬយ៉ាងណា ។

ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ចំនួនទឹកប្រាក់ ដែលអាចបំបែងឱ្យទៅជាផ្លូវការទាំងនោះ ក៏នឹងមិនអាចគ្រប់ គ្រាន់ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការប្រចាំថ្ងៃរបស់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់បានទាំងស្រុងនោះទេ ជាពិសេសចំពោះឃុំដាច់ ស្រយាលដែលជាទូទៅការផ្តល់សេវាមិនមានភាពញឹកញាប់ ។

ក្នុងបរិបទនៃការតាក់តែងច្បាប់ ទាក់ទិននឹងរដ្ឋបាលដែនដីនាពេលខាងមុខនេះមានសង្កាត់នៅតាម ទីក្រុង និងឃុំនៅទីរួមខេត្តមួយចំនួនជឿជាក់ថាសង្កាត់របស់ពួកគាត់នឹងអាចរស់បានបើទោះជាមិនមានការ ផ្ទេរថវិកាពីរដ្ឋបាលកណ្តាលក្តី ប្រសិនបើពួកគេអាចប្រមូលបាននូវកម្រៃសេវាផ្សេងៗ និងពន្ធថ្នាក់មូលដ្ឋាន មួយចំនួននោះ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ឃុំតាមជនបទភាគច្រើននៅតែមិនជឿថាពួកគេអាចរស់បានដោយខ្លួនឯងឡើយ ។

ប្រភពចំណូលដែលមន្ត្រីឃុំរំពឹងថា គួរត្រូវបានផ្តល់ឱ្យនោះ គឺសំដៅជាពិសេសលើសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច នៅជុំវិញទីផ្សារតាមមូលដ្ឋានរបស់ពួកគាត់ពន្ធលើមធ្យោបាយធ្វើដំណើរ ពន្ធលើដីដែលមិនប្រើប្រាស់ និងពន្ធ លើអាជីវកម្មតូចតាចដទៃទៀត ។ ក្នុងករណីមួយចំនួន ឃុំ/សង្កាត់ ជឿថាពួកគេនឹងអាចប្រមូលពន្ធប្រកប ដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ជាងអជ្ញាធរថ្នាក់លើដោយហេតុថា ពួកគាត់អាចក្តាប់ស្ថានការណ៍ក្នុងសហគមន៍របស់ ពួកគាត់បានជិតជិតជាង ។

ទាក់ទងនឹងសេវាបំបែកសិក្សា និងមណ្ឌលសុខភាព ការបង្កើនប្រាក់បៀវត្សរ៍ឱ្យដល់កម្រិតសមរម្យ មួយនឹងជួយទប់ស្កាត់ការយកកម្រៃក្រៅផ្លូវការដោយគ្រូបង្រៀន និងបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ។ ជាងនេះ ទៀត វាក៏ជាការលើកទឹកចិត្តពួកគាត់ឱ្យផ្តល់សេវាបានល្អ ជាងមុនដល់សហគមន៍ផងដែរ ។

ការបង្កើនការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជន និងពង្រឹងក្រុមសីលធម៌

នៅពេលដែលប្រាក់បៀវត្សរ៍ និង ថវិកាមូលដ្ឋានមានលក្ខណៈសមរម្យហើយនោះ ការបង្កើនចំណេះ ដឹងរបស់ប្រជាជនអំពីតម្លៃផ្លូវការ និងការពង្រឹងក្រុមសីលធម៌ដល់មន្ត្រីថ្នាក់មូលដ្ឋានចាំបាច់ត្រូវវិវត្តបណ្តឹង ។

តាមរយៈការពិភាក្សាជាក្រុម និងបទសម្ភាសន៍ជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធតាមមូលដ្ឋាន ការបិទផ្សាយពីតម្លៃ ផ្លូវការជាសាធារណៈត្រូវតែមានជាចាំបាច់ ។ “តារាងព័ត៌មាន” អំពីតម្លៃសេវាគួរត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅ ទីកន្លែងដែលអ្នកប្រើប្រាស់ងាយមើលឃើញ ។

ដើម្បីលុបបំបាត់ ឬកាត់បន្ថយនូវកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ក្រុមសីលធម៌ បទបញ្ជា រដ្ឋបាល និង ជាពិសេស វិធានការពិន័យចាំបាច់ត្រូវបានបង្កើតឡើង ហើយអនុវត្តឱ្យបានម៉ឺងម៉ាត់ ។

តាមយោបល់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ការដាក់ចេញនូវក្រមវិជ្ជាជីវៈ ឬបទបញ្ជានានាគួរ ផ្ដោតជាពិសេសទៅលើវិធីសាស្ត្រក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទម្លាប់ និងចិត្តគំនិតរបស់មន្ត្រីរាជការពីការបំពេញការងារ បែប ជាអ្នកគ្រប់ គ្រងឱ្យទៅជាបម្រើសេវាសាធារណៈវិញ ដោយឈរលើគោលការណ៍អតិថិជនជាធំ ។

សម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា និងសេវាសុខភាព ការយកចិត្តទុកដាក់គួរផ្ដោតលើការដាក់ចេញ នូវគោលនយោបាយដែលត្រឹមត្រូវសមរម្យ ការបង្កើនសមត្ថភាពបុគ្គលិក និងការបំពាក់សម្ភារៈឱ្យបានគ្រប់ គ្រាន់ ។ ដោយឡែក បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពគួរត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលខាងវិជ្ជាជីវៈឱ្យបានពេញលេញ និងជា ប្រចាំដើម្បីទទួលបានចំណេះដឹង និងជំនាញសម ស្របទៅនឹងតម្រូវការថ្មីនៅតាមសហគមន៍ ។

អនុសាសន៍ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ការបង្កើនដែនអន្តរាគមន៍ និងតួនាទីរបស់ឃុំ/សង្កាត់ទៅក្នុងសេវាមូលដ្ឋានទាំងបី នឹងអាចជួយ បង្កើនគុណភាពសេវាមូលដ្ឋានឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។ ដោយឡែក ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា និងសុខភាព ថ្នាក់មូលដ្ឋានទាមទារឱ្យមានជំនាញបច្ចេកទេស ដែលសព្វថ្ងៃមិនមាននៅឡើយតាមសាលាឃុំ/សង្កាត់ ។

តាមរយៈការសិក្សានេះ ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈមូលដ្ឋានដោយ គ្មានការបង់កម្រៃ ក្រៅផ្លូវការ គឺជារឿងដែលអាចធ្វើទៅបាន ប្រសិនបើឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់មានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់មន្ត្រី និងអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ។ ជាលក្ខណៈមាំក្រ កម្រៃក្រៅផ្លូវការមានទំហំតិច តួចណាស់ពោលគឺមិនដល់ ១% នៃថវិការដ្ឋ ប៉ុន្តែ ផ្តល់ផលប៉ះពាល់គួរឱ្យកត់សំគាល់ទៅលើប្រជាជនក្រីក្រ ទាក់ទិននឹងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាកម្ម ។

យ៉ាងណាក៏ ការដាក់កម្រៃក្រៅ ផ្លូវការឱ្យទៅជាផ្លូវការ ក៏នៅមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ ជីវភាពមន្ត្រីនោះឡើយទេ ។ ចាំបាច់ត្រូវពង្រឹងស្វ័យភាពហិរញ្ញវត្ថុដល់ឃុំ-សង្កាត់ពោលគឺអំណាច និងសមត្ថភាព ក្នុងការប្រមូលពន្ធមូលដ្ឋាន គឺជាការចាំបាច់ ។ ច្បាប់គ្រប់គ្រងរដ្ឋបាលដែនដីគួរកំណត់ឱ្យបានច្បាស់ពីតួនាទី ទាំងនេះ ។

គោលនយោបាយដែលកើតចេញពី ការគិតគូរដ៏ល្អិតល្អន់មួយគួរត្រូវបានដាក់ចេញ ដើម្បីធ្វើការ សាកល្បងដាក់តម្លៃសេវារដ្ឋបាលទាំងឡាយឱ្យទៅជាផ្លូវការ និងផ្ទេរការប្រមូលចំណូលសារពើពន្ធ និងមិន មែនសារពើពន្ធមួយចំនួនទៅឱ្យឃុំ/សង្កាត់ ។ យ៉ាងណាមិញ ត្រូវមានការសិក្សាជាក់លាក់បន្ថែមទៀតលើ គម្រោងសាកល្បងនេះ ដែលអាចផ្តល់នូវចំណេះដឹងជាក់ស្តែងចាំបាច់ត្រូវអនុវត្តទៅដល់ឃុំ/សង្កាត់ ដទៃៗ ទៀតជាបន្តបន្ទាប់ ។

ដើម្បីឱ្យគម្រោងសាកល្បងមួយនេះ អាចរៀបចំឡើងបានល្អចាំបាច់ទាមទារឱ្យមានការផ្តល់ចំណេះ
ដឹងគ្រប់គ្រាន់មួយអំពីទំហំនិងលក្ខខណ្ឌនៃការងារ ដែលត្រូវធ្វើសម្រាប់ជាកន្លឹះដល់អ្នកចេញគោលនយោបាយ
ក្នុងការចាត់វិធានការជាក់ស្តែងបន្ត ។

ហេតុអ្វីបានជាមានការសិក្សានេះ?

បណ្តាប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍជាច្រើនកំពុងជួបប្រទះនូវបញ្ហាអំពើពុករលួយ ដោយសារតែមិនមាន នូវតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពក្នុងប្រព័ន្ធអភិបាលកិច្ច ហើយនិងការអនុវត្តមិនបានល្អនូវវិធានការប្រឆាំង អំពើពុករលួយ ។ គោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា គឺយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ ដែលមាន អភិបាលកិច្ចជាមូលដ្ឋានគ្រឹះ ។ អភិបាលកិច្ចល្អនេះ គឺជាមធ្យោបាយមួយដ៏ប្រសើរដែលក្នុងនោះ អាជ្ញាធរ សាធារណៈត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីបម្រើ ត្រួតពិនិត្យ និងបែងចែកធនធានសង្គមប្រកបដោយប្រសិទ្ធ ភាព និងសមធម៌ ។

អំពើពុករលួយដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធក្នុងសេវាសាធារណៈនៅកម្ពុជា ត្រូវបានគេចាត់ទុកថា ជាបញ្ហាដ៏ចម្បង ដែលរារាំងដល់ការអភិវឌ្ឍប្រទេស តាមរយៈការធ្វើឱ្យខូចខាតនូវសុវត្ថិភាពនយោបាយរបស់ រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការជំរុញឱ្យមានកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងការធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ ទំនាក់ទំនងរវាងរដ្ឋាភិបាលជាមួយនឹងប្រជាពលរដ្ឋ ។ ផ្អែកលើបញ្ហាចម្បងៗមួយចំនួន ដែលផ្តល់ផលប៉ះពាល់ ដល់សេវាសាធារណៈ --*ប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាប ជំនាញតិច និងដូច្នោះ សមត្ថភាពទាប*-- ដំណោះស្រាយដែលល្អ គួរតែរួមបញ្ចូលនូវការបង្កើនចំណូលអោយបានច្រើនជាងមុន ដើម្បីគាំទ្រកំណែទម្រង់ទៅលើការបង់ថ្លៃសេវា សាធារណៈនិងជំរុញអោយមានការផ្តល់សេវាដែលប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ។

ថ្មីៗនេះ វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានចងក្រងជាឯកសារមួយ ស្តីពីការសិក្សាលើអំពើពុករលួយ នៅក្នុងវិស័យឯកជន រួចមកហើយ ទាក់ទិនទៅនឹងការវិភាគដាល និងឥទ្ធិពលអវិជ្ជមាននៃបញ្ហាទាំងនេះ ។ ចំណែកឯការសិក្សាថ្មីនេះវិញ មានគោលបំណងផ្តោតទៅលើការយកកម្រៃក្រៅផ្លូវការនានា ដែលមាននៅ តាមសេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន ជាពិសេសសេវាឃុំ/សង្កាត់ ។ មកដល់ពេលនេះ អាជ្ញាធរឃុំ/សង្កាត់ មិន ទាន់អាចធានាបាននូវដំណោះស្រាយមួយចំពោះបញ្ហាប្រមូលថ្លៃសេវាសាធារណៈ ដែលមិនមានតម្លាភាព និងការបង្កើនគុណភាពសេវាទាំងនោះនៅឡើយទេ ។

សេវានានានៅតាមការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ មណ្ឌលសុខភាព និងសាលាបឋមសិក្សា គឺជាសេវា ចម្បងនៅថ្នាក់មូលដ្ឋានដែលមានសារៈសំខាន់បំផុតសំរាប់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន បើផ្អែកលើចំនួន ដងនៃការប្រើប្រាស់សេវា ។ ការធ្វើអោយសេវាទាំងនោះកាន់តែមានតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព និងការ បង្កើនគុណភាពសេវាទាំងនេះ នឹងជួយលើកកម្ពស់ធនធានមនុស្ស និងសុខុមាលភាពសង្គមនៅកម្ពុជាអោយ កាន់តែប្រសើរឡើង ។ ជាមួយគ្នានឹងការពិនិត្យពីសេវាទាំងបីនេះ ការសិក្សានឹងផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើសេវា នៅសាលាឃុំ/សង្កាត់ ។ ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ស្ថិតនៅក្រោម ទំនួលខុសត្រូវផ្ទាល់របស់រដ្ឋបាលមូលដ្ឋាន

^១ វ.ស.ក. (២០០៦)

ដូច្នេះការសិក្សានេះនឹងផ្តល់មូលដ្ឋានគ្រឹះ សម្រាប់រាជរដ្ឋាភិបាលក្នុងការសាកល្បងគោលនយោបាយថ្លៃប្រឌិត របស់ខ្លួននៅកំរិតមូលដ្ឋាន ។

ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនេះអាចកើតមានឡើង ដោយយោងទៅលើតម្រូវការចាំបាច់ក្នុងការកំណត់ នូវវិធានការណ៍ដែលអាចធ្វើទៅបានមួយចំនួន ក្នុងការលុបបំបាត់ចំណាយក្រៅផ្លូវការលើសេវាថ្នាក់មូលដ្ឋាន ជាពិសេសរដ្ឋាបាលថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ និងជាជំនួយដល់មន្ត្រីស៊ីវិលថ្នាក់ឃុំក្នុងការកែប្រែការ ប្រតិបត្តិអោយ កាន់តែប្រសើរឡើង ។

របាយការណ៍នេះទទួលបានមូលនិធិគាំទ្រដោយអង្គការ DANIDA និង Pact Cambodia ។ របាយ ការណ៍នេះ នឹងផ្តល់នូវលទ្ធផលជាក់ស្តែងស្តីពី លក្ខណៈ មូលហេតុ និងវិសាលភាពនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ ដែលបង់ដោយប្រជាជនទៅលើសេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ ។ លទ្ធផលទាំងនេះ អាចជាមូលដ្ឋានបទ- ពិសោធន៍គោលនយោបាយជាក់ស្តែង ក្នុងការសាកល្បងដាក់អោយកម្រៃក្រៅផ្លូវការទាំងនោះទៅជាផ្លូវការ ព្រោះជាយុទ្ធសាស្ត្រមួយដែលទាំងអ្នកប្រើប្រាស់(ប្រជាជន) និងអ្នកផ្តល់សេវា (អជ្ញាធរមូលដ្ឋាន) សុទ្ធតែ គិតថាអាចធ្វើបាន និងសមស្រប ។

ជំពូកទី ១

ប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈ និងចំណាយក្រៅផ្លូវការ

ទិដ្ឋភាពទូទៅ

ជំពូកនេះនឹងផ្តល់ជាទិដ្ឋភាពទូទៅដែលទាក់ទងនឹងចំណាយក្រៅផ្លូវការ ជាមួយនឹងការវិភាគជាក់លាក់មួយអំពីការផ្តល់សេវាមួយចំនួននៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ជំពូកនេះនឹងបង្ហាញផងដែរ ពីប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាថ្នាក់មូលដ្ឋានជាមួយនឹងការយល់ឃើញរបស់ប្រជាជនទៅលើភាពស្មោះត្រង់របស់អ្នកផ្តល់សេវាទាំងនោះ។

១.១. ទិដ្ឋភាពរួមនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ

បញ្ហាអំពើពុករលួយត្រូវបានគេលើកយកមកពិភាក្សាយ៉ាងខ្លាំងក្លានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ រាជរដ្ឋាភិបាល សង្គមស៊ីវិល និងម្ចាស់ជំនួយកំពុងគិតគូរ និងរិះរកយុទ្ធសាស្ត្រនានា ដើម្បីកែច្នៃស្ថានភាពបច្ចុប្បន្នឱ្យប្រសើរឡើង។ ប្រទេសកម្ពុជាទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់លេខ ១៥១ ក្នុងចំណោមប្រទេស ១៦៣ នៅឆ្នាំ ២០០៦ បើតាមសន្ទស្សន៍អំពើពុករលួយរបស់អង្គការតម្លាភាពអន្តរជាតិ ដែលចំណាត់ថ្នាក់នេះមានការធ្លាក់ចុះ ពីចំណាត់ថ្នាក់ចាស់ឆ្នាំ ២០០៥ ចំនួន ២១ លេខ។ គួរលេខនេះបង្ហាញពីភាពធ្ងន់ធ្ងរ និងភាពរីករាលដាលនៃអំពើពុករលួយ^២ ។

ការពិភាក្សាគោលនយោបាយបានលើកឡើង តាមការវាយតម្លៃរបស់របាយការណ៍ស្រាវជ្រាវមួយចំនួន ដោយរបាយការណ៍ការស្រាវជ្រាវខ្លះផ្តោតទៅលើការយល់ឃើញរបស់ប្រជាជន និងឥទ្ធិពលហិរញ្ញវត្ថុដោយផ្ទាល់ទៅលើជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ^៣ និងរបាយការណ៍ផ្សេងទៀតសិក្សាទៅលើឥទ្ធិពលលើវិស័យឯកជន^៤ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ចំណុចស្នូលនៃការពិភាក្សា គឺផ្តោតទៅលើតម្រូវការឱ្យមានការធ្វើអន្តរាគមន៍កម្រិតម៉ាក្រូ ដើម្បីកែលម្អអនិច្ចការ ការគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ បរិយាកាសវិនិយោគ និងភាពប្រកួតប្រជែងជាដើម។ ដូច្នោះ កិច្ចពិភាក្សាបានផ្តោតខ្លាំងទៅលើបញ្ហាជាច្រើន ដូចជាបញ្ហាលំបាកជុំវិញបទបញ្ញត្តិ (ច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ) និងស្ថាប័នថ្នាក់ជាតិមួយចំនួន (អង្គការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ឯករាជ្យភាពនៃតុលាការពាណិជ្ជកម្ម)។ ទោះបី ចំណុចទាំងនេះជាចំនុចចាំបាច់ក្តី ប៉ុន្តែ វានៅមានការខ្វះខាតជាច្រើន ជាពិសេស ការយកចិត្តទុកដាក់លើគំនិតផ្តួចផ្តើមអោយមានការដោះស្រាយអំពី

^២ អាចរកបាននៅ http://www.icgg.org/corruption.cpi_2006.html
^៣ ឧទាហរណ៍ចំបងគឺ ម.អ.ស - 2005A
^៤ ការស្រាវជ្រាវបំផុតរបស់ វ.ស.ក. ២០០៦

ផលប៉ះពាល់នៃអំពើពុករលួយលើជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន ។ គំនិតផ្តួចផ្តើមបែបនេះទាមទារឱ្យមានការយកចិត្តទុកដាក់ធ្វើឡើង ដោយហេតុថា :

១. ការមិនយកចិត្តទុកដាក់លើភាពធ្ងន់ធ្ងរនៃផលប៉ះពាល់ ដោយផ្ទាល់ នៃសំណួរ និងចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅកំរិតរដ្ឋបាលមូលដ្ឋាននេះ នឹងជាមូលហេតុចំបងដែលអំពើពុករលួយធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់កិច្ចសន្យាសង្គមនានារវាងរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាពលរដ្ឋ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ឃើញថាកម្ពុជាហាក់ដូចជានៅមានការលេចធ្លោនៅក្នុងតំបន់នៅឡើយ ទាក់ទងទៅនឹងទំនុកចិត្តរបស់ប្រជាជនលើស្ថាប័នរដ្ឋ ។
២. ម្យ៉ាងទៀតនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាននេះហើយដែលកិច្ចប្រឹងប្រែងកំណែទម្រង់កម្ពុជាសព្វថ្ងៃ ទទួលបានជោគជ័យគួរអោយកត់សំគាល់ ដែលក្នុងចំណោមកំណែទម្រង់ស្ថាប័នទាំងអស់កំណែទម្រង់វិមជ្ឈការទទួលបានជោគជ័យ និងមានប្រសិទ្ធភាពល្អជាងគេ ។ ចំណុចសំខាន់ៗ/សង្កាត់ទទួលបានស្វ័យភាពពីរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ ។ លើសនេះទៅទៀត ភាពខុសគ្នានៃស្ថានភាពនៅតាមមូលដ្ឋាន និងការណ៍ដែលមានឱកាសស្វែងរកផលលាភតិចតួចផ្តល់នូវវិសាលភាពបន្ថែមសំរាប់ការសាកល្បង និងការស្វែងយល់គោលនយោបាយថ្មីៗ ជាជាងការផ្លាស់ប្តូរនយោបាយរបស់ស្ថាប័នរដ្ឋថ្នាក់ខ្ពស់ជាងនេះដោយផ្ទាល់ ដែលការប៉ះទង្គិចខាងអំណាចអាចបង្កជាបញ្ហា និងឧបសគ្គច្រើន ។

ឈរលើគោលការណ៍នេះ រដ្ឋបាលមូលដ្ឋានដែលគួរចាប់អារម្មណ៍ជាគេគឺ រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ ដែលនៅជិតស្និតទៅនឹងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ និងចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈដល់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ លើសនេះទៅទៀត រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ ជាអជ្ញាធរស្វ័យភាព ដែលត្រូវបានបោះឆ្នោតជ្រើសតាំងដោយផ្ទាល់ពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋ ។ ដូច្នេះ កម្រិតនៃការឆ្លើយតបរបស់អាជ្ញាឃុំ-សង្កាត់ចំពោះតម្រូវការប្រជាជន (ទំនួលខុសត្រូវ ការអើពើ ការដឹងសុខទុក្ខ ក៏ដូចជាការគ្រប់គ្រងទូទៅជាដើម) អាចមានទំហំខុសគ្នា បើប្រៀបធៀបទៅនឹងអជ្ញាធរក្រោមថ្នាក់ជាតិដទៃទៀត ដែលស្ថិតក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់រដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិ រួមមានអាជ្ញាធរស្រុក និងខេត្ត/ក្រុងជាដើម ។

ជាងនេះទៅទៀត នៅមានភស្តុតាងជាច្រើនដែលបង្ហាញថា ប្រជាជនកម្ពុជាមិនបានចាត់ទុករដ្ឋាភិបាលថា ជាអ្នកតំណាងឱ្យផលប្រយោជន៍សមូហភាព ឬជាអ្នករ៉ាប់រងភារកិច្ចក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅឡើយទេ ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ រដ្ឋាភិបាលត្រូវបានមើលឃើញថាជាកំលាំងខាងក្រៅមួយ ដែលអាចបង្កឧបសគ្គ និងដែលគួរតែចៀសវាងទៀតផង ។ ដើម្បីជំរុញឱ្យមាន និងបង្កើនល្បឿននៃការផ្លាស់ប្តូរឥរិយាបថបែបនេះ រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ដែលនៅជាប់ជាមួយប្រជាពលរដ្ឋដោយផ្ទាល់មានតួនាទីសំខាន់ជាងគេក្នុងដំណើរ

^៥ សូមមើល ម.អ.ស ២០០៥ ទំព័រ ៤៥-៤៩ និង Hean et all (2004) ទំព័រទី ៨

ការផ្ដើមកំណែទម្រង់។ យ៉ាងនេះក្ដី ការយល់ឃើញរបស់សាធារណៈជនចំពោះអាជ្ញាធរថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ ដែលនៅជាប់នឹងពួកគាត់នេះ ក៏នៅមិនទាន់មានលក្ខណៈជាវិជ្ជមានប៉ុន្មានដែរទេ រីក៏អាចថាអវិជ្ជមានផង តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏ហាក់នៅប្រសើរជាងអង្គការ ដែលនៅឆ្ងាយជាងនេះ^៦ ។ ដូចគ្នានេះដែរ ការជួប សម្ភាសន៍ជាមួយនឹងសាធារណជន និងសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់^៧ ជាច្រើន បានបង្ហាញថាទស្សនៈ របស់ប្រជាពលរដ្ឋចំពោះរដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ មានភាពរីកចំរើនគួរឱ្យកត់សំគាល់ចាប់តាំងពីពេលដែលមាន ការផ្លាស់ប្តូរឱ្យមានការជ្រើសតាំងថ្នាក់ដឹកនាំឃុំ/សង្កាត់ តាមរយៈ ការបោះឆ្នោតមក។ លទ្ធផលនៃសិក្សា នេះក៏បានបញ្ជាក់ពីការរីកចំរើនទាំងនេះផងដែរ ចាប់តាំងពីការបោះឆ្នោតឃុំ/សង្កាត់ ២០០២ មក ដែល ក្នុងនោះ ៨៥ ភាគរយនៃអ្នកឆ្លើយតបយល់ថា ការអភិវឌ្ឍថ្នាក់មូលដ្ឋាននៅក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគាត់ មានការរីកចម្រើនច្រើនជាងមុន។

បន្ថែមពីលើនេះទៅទៀត ការសិក្សាអត្ថបទបរទេសមួយចំនួនបានបញ្ជាក់នូវគំនិតទុច្ចិសិនិយម ក៏ ដូចជាក្តីសង្ឃឹម ចំពោះទំនាក់ទំនងរវាងអំពើពុករលួយ និងរដ្ឋាភិបាលបែបវិមជ្ឈការ^៨ ។ *“...ស្តីពីវិមជ្ឈការ និងអំពើពុករលួយចង្កូលបង្ហាញតាមទិសដៅផ្សេងៗគ្នា និងមិនបានផ្តល់នូវសេចក្តីសន្តិដ្ឋានដែលមានលក្ខណៈ ច្បាស់លាស់នៅឡើយទេ”* (Fjeldstad ទំព័រ ១៧)។ ដូច្នេះ ការសិក្សាដ៏ពិស្តារមួយស្តីអំពី *“អន្តរទំនាក់ ទំនងជាក់ស្តែងរវាងស្ថាប័នរដ្ឋ និងសង្គម”* គួរតែត្រូវរៀបរៀងឡើង ដើម្បីស្វែងរកមធ្យោបាយនានា ដែល អាចមានឥទ្ធិពលលើ និងបានប្រយោជន៍ដល់គ្នាទៅវិញទៅមក (Ibid ទំព័រ ២០)។ ការសិក្សានេះគួររួម បញ្ចូលទាំងរចនាសម្ព័ន្ធផ្លូវការ និងបណ្តាញក្រៅផ្លូវការនៃប្រព័ន្ធចៅហ្វាយនាយ និងការគាបសង្កត់ខាង សង្គមផងដែរ ដើម្បីកាត់បន្ថយបាននូវការកេងចំណេញលើអាជ្ញាធរថ្នាក់មូលដ្ឋានពីសំណាក់អ្នកមានអំណាច មួយចំនួន។ ភស្តុតាងនានា ក៏បានបង្ហាញផងដែរថា រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ជាច្រើនមិនសូវជាមានការរារាំង វិវិខានពីសំណាក់អ្នកមានអំណាចប៉ុន្មានទេ^៩ (តំហើញខាងក្រោមក៏បញ្ជាក់ពីស្ថានភាពនេះផងដែរ)។ នេះ អាចបញ្ជាក់បានថា រដ្ឋបាលថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់អាចជាចំណុចពិសេសមួយ។ ក៏ប៉ុន្តែ ដើម្បីដឹងថាពួកគាត់មាន លក្ខណៈពិសេសយ៉ាងណា ការសិក្សាដ៏លម្អមួយទាក់ទងទៅនឹងប្រសិទ្ធភាពនៃទម្លាប់នៃការបង់កម្រៃក្រៅ- ផ្លូវការ និងមតិយោបល់ មួយចំនួនរបស់អ្នកផ្តល់ និងអ្នកប្រើប្រាស់សេវា គឺជាការចាំបាច់។

គោលបំណងនៃការសិក្សានេះគឺដើម្បីស្វែងយល់អំពី តើការផ្តល់សេវាថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់មានការប៉ះ ពាល់ដល់ជីវភាពប្រជាជន និងភាពពិតជាក់ស្តែងនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការនាពេលបច្ចុប្បន្នមានកំរិត និងរបៀប ណាខ្លះ ដើម្បីស្វែងរកអានុសាសន៍ល្អៗ សំរាប់ការផ្លាស់ប្តូរស្ថាប័ន។

^៦ Ninh et al. (2005) ទំព័រ ១៩ CSD (2005A), ទំព័រ ៤៥
^៧ សំរាប់លទ្ធផលប្រហាក់ប្រហែលនេះ សូមមើល Rusten et al (2003) Ninh et al. (2005)
^៨ សូមមើល Fjeldstad, O ។២០០៣ ធនាគារពិភពលោក ២០០៥
^៩ សូមមើល Ninh et al. (2005)

ប្រអប់ ១.១: "អំពើពុករលួយ" រឺ "ចំណាយក្រៅផ្លូវការ" ?

នៅក្នុងកថាខណ្ឌខាងលើពាក្យ "អំពើពុករលួយ" ត្រូវបានជំនួសដោយពាក្យ "កម្រៃក្រៅផ្លូវការ" ។ ពាក្យ "កម្រៃក្រៅផ្លូវការ" ជាចំណាយដែលច្បាប់មិនតម្រូវអោយប្រជាជនបង់នៅពេលទទួលសេវាសាធារណៈ ដែលរួមមានដូចជា ថ្លៃទឹកតែ លុយសំរាប់ទឹកបិទ និងលុយរង្វាន់ ដែលទាំងនេះវាផ្ទុយនឹង "តម្លៃផ្លូវការ" ដែលត្រូវបានតម្រូវដោយច្បាប់ ។ "កម្រៃក្រៅផ្លូវការ" គឺជា "អំពើពុករលួយ" ក្នុងន័យថា ជាការប្រើប្រាស់នូវ អំណាចសាធារណៈសំដៅទទួលបានផលប្រយោជន៍បុគ្គល^១ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី ដោយពិនិត្យមើលលើបញ្ហាធំៗមួយ ចំនួន --ប្រាក់បៀវត្សរ៍ទាប ជំនាញ និងសមត្ថភាពទាប-- ដែលប៉ះពាល់សេវាសាធារណៈនាពេលបច្ចុប្បន្នគ្រប់ ជាន់ថ្នាក់ ជាពិសេសនៅកំរិតថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ កម្រៃក្រៅផ្លូវការមិនអាចជៀសផុតនោះបានទេ ។ លទ្ធផលនៃ ការសិក្សាបានបង្ហាញថា ធាតុពិតជាក់ស្តែងទាំងនេះត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអ្នកប្រើប្រាស់ ក៏ដូចជាអ្នកផ្តល់ សេវាផងដែរ ។ ការប្រើពាក្យថា "អំពើពុករលួយ" ដែលមានអត្ថន័យខ្លាំងទាក់ទងនឹងភាពចង់បានចង់បាន និងការ ស្វែងរកលាភសក្ការៈដោយមិនចេះអៀនខ្មាសនោះ ហាក់មានភាពអយុត្តិធម៌ ចំពោះអ្នកដែលផ្តល់សេវាថ្នាក់ មូលដ្ឋានដែលពុំទទួលបានប្រាក់បៀវត្សសមរម្យសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិតបានផងនោះ ។

ការសិក្សានេះបានពិនិត្យលើតែសេវាបីដែលផ្តល់នៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ប៉ុណ្ណោះ គឺសេវាផ្តល់ដោយសាលា ឃុំ/សង្កាត់ សាលាបឋមសិក្សា និងមណ្ឌលសុខភាព ។ មូលហេតុពីរសំរាប់ការផ្តោតតែទៅលើសេវាទាំង បីនេះគឺ:

- ១. ការសិក្សានឹងធ្វើការស្រាវជ្រាវទៅសេវាទាំងបីនេះ ដែលមាននៅពាសពេញទូទាំងប្រទេស ទាំងមូលដោយមិនកម្រិតយកត្រឹមតែករណីសិក្សាពីរបីប៉ុណ្ណោះទេ ។ ការកំណត់យកដែនសិក្សា ដែលមានទំហំធំបែបនេះ ជាមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានការជ្រើសយកមកសិក្សាជាក់លាក់នូវ សេវាត្រឹមតែបីប៉ុណ្ណោះ ។
- ២. ជាទូទៅ សេវារដ្ឋបាលនៅសាលាឃុំ/សង្កាត់ និងមណ្ឌលសុខភាព និងសេវានៅសាលាបឋម សិក្សាត្រូវបានចាត់ទុកថាជាសេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដែលមានទំនាក់ទំនង និងច្រើន ជាងគេទៅលើជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន ។

ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ ស្ថាប័នដែលផ្តល់សេវាទាំងបីនេះមានភាពខុសគ្នា ។ សាលាបឋមសិក្សា និង មណ្ឌលសុខភាព មិនស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រុមព្រឹក្សាឃុំ-សង្កាត់ទេ គឺមានតែសាលាឃុំ ប៉ុណ្ណោះ ។ កម្មវិធីកំណែទម្រង់វិស័យសាធារណៈ និងអភិបាលកិច្ចបែបប្រជាធិប្បតេយ្យរបស់វិទ្យាស្ថានស្រាវ ជ្រាវដើម្បីការអភិវឌ្ឍកម្ពុជាបានពិនិត្យមើលតួនាទី ដែលក្រុមព្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់អាចធ្វើបានទាក់ទងទៅ និងការផ្តល់សេវាឃុំ/សង្កាត់នេះ ។ ចំពោះសេវានៅសាលាបឋមសិក្សា និងមណ្ឌលសុខភាព តួនាទីរបស់

ក្រុម ប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ត្រូវបានវាយតម្លៃថាអាចធ្វើទៅបានត្រឹមតែការផ្តល់ជំនួយការ^{៩០} ការពិនិត្យ មិនមែនផ្នែកបច្ចេកទេសនិងការវាយតម្លៃគុណភាពសេវាប៉ុណ្ណោះ ។ ការត្រួតពិនិត្យខាងក្រោយនេះអាចរួម បញ្ចូលនូវសកម្មភាពទាំងឡាយដែលទាក់ទងនឹងចំណាយក្រៅផ្លូវការ ។ ដូចគ្នានឹងសេវាមួយចំនួន ដែលធ្វើ ការស្រាវជ្រាវដោយវិទ្យាស្ថានស្រាវជ្រាវដើម្បីការអភិវឌ្ឍកម្ពុជា ដែលរួមមានការថែរក្សាផ្លូវលំ ការបោះ ចោលកាក់សំណល់រឹងជាដើម ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់អាចដើរតួនាទីដោយផ្ទាល់ ដោយសារតែបច្ចេកវិទ្យា នៅក្នុងការផ្តល់សេវានេះមានលក្ខណៈសាមញ្ញ និងសមាមាត្រទៅនឹងសមត្ថភាពរបស់ពួកគាត់ ។

ដូច្នេះ សេវារដ្ឋបាលរបស់សាលាឃុំ/សង្កាត់ទេ ដែលជាចំណុចចំបងនៃការសិក្សានេះ ។ ឯសេវាពីរ ទៀតដែលត្រូវបានដាក់រួមបញ្ចូលនេះ គឺដោយសារតែសេវាទាំងពីរនេះអាចធ្វើជាចំនុចគោលក្នុងការប្រៀប ធៀបសម្រួលដល់ការធ្វើបរិបទតាមមូលដ្ឋាន និងបង្កើនភស្តុភារភាពសំរាប់ជាអនុសាសន៍ក្នុងការអន្តរាគមន៍ ជាគោលនយោបាយ ។

១.២. សេវាឃុំ/សង្កាត់ សាលាបឋមសិក្សា និងមណ្ឌលសុខភាព

តម្លៃសេវាសាធារណៈទាំងបីខាងលើ មានរចនាសម្ព័ន្ធខុសៗគ្នា ។ ការបង្រៀននៅសាលាបឋម សិក្សាជាគោលការណ៍ គឺមិនយកប្រាក់ទេ ។ សេវាខ្លះដែលផ្តល់ដោយរដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់អាចតម្រូវឱ្យអ្នក ប្រើប្រាស់បង់កម្រៃជាលក្ខណៈផ្លូវការ ប៉ុន្តែ ខ្លះទៀតទាមទារការបង់ជាលក្ខណៈក្រៅផ្លូវការ ។ ចំណែក ឯមណ្ឌលសុខភាពវិញគឺតម្រូវឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់បង់កម្រៃគ្រប់សេវាដែលផ្តល់ជូនជាផ្លូវការ ។

១.២.១. សាលាឃុំ/សង្កាត់

បន្ទាប់ពីដាក់បញ្ចូលនូវប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការនៅក្នុងឆ្នាំ ២០០២ សាលាឃុំសង្កាត់ជាអ្នកទទួលខុសត្រូវ លើភារកិច្ចទាក់ទងការគ្រប់គ្រងទូទៅ និងការអភិវឌ្ឍជីវភាពសហគមន៍តាមមូលដ្ឋាន^{៩១} ។ តួនាទីផ្តល់ សេវាទាំងនេះ រួមបញ្ចូលភារកិច្ចជាច្រើន ដូចជាវិស័យផ្លូវថ្នល់ក្នុងមូលដ្ឋាន ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធតូចៗប្រព័ន្ធ ស្រោចស្រព អាគារសិក្សា និងការថែរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ប៉ុន្តែមិនបានរួមបញ្ចូលនូវវិស័យអប់រំ និងសុខភាពសាធារណៈទេ ។

ក្រៅពីការទទួលខុសត្រូវខាងការគ្រប់គ្រងទូទៅនិងការអភិវឌ្ឍខាងលើ ការចុះអត្រានុគោលដ្ឋាន ស៊ីវិលគឺជាសេវាចាំបាច់តែមួយគត់ដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំអាចប្រមូលបាននូវចំណូលផ្លូវការផ្ទាល់ពីប្រជាជន ដែល

^{៩០} ការប្រមូលផ្តុំសំរាប់ការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារ និងការចុះឈ្មោះកុមារចូលរៀន
^{៩១} ការទទួលខុសត្រូវទាំងនេះ រួមបញ្ចូលសុវត្ថិភាពមូលដ្ឋាន សណ្តាប់ធ្នាប់សាធារណៈ ការការពារបរិស្ថាន និងធនធានធម្មជាតិ ការជំរុញអោយមាន ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ការងារទូទៅរបស់ឃុំ និងការផ្តល់សេវាសាធារណៈចាំបាច់៖ មាត្រាទី ៦១ នៃអនុក្រឹត្យស្តីពីវិមជ្ឈការអំណាច ការងារ និងតួនាទីចំពោះក្រុមប្រឹក្សាឃុំ ចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែកុម្ភៈ ២០០៥ ។

ប្រើប្រាស់សេវា។ ថ្លៃសេវាដែលប្រមូលពីសេវាចុះបញ្ជីអត្រានុគោលដ្ឋាន គឺជាប្រភពចំណូលផ្ទាល់របស់ ឃុំ/សង្កាត់យ៉ាងសំខាន់។ ក្របខណ្ឌច្បាប់បច្ចុប្បន្ន មិនបានកំណត់អោយបានច្បាស់ពីថ្លៃសេវានៅមូលដ្ឋាន ណាខ្លះ ដែលសាលាឃុំអាចប្រមូលបាន^{១២} នៅឡើយទេ។

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ នៅក្នុងការអនុវត្តន៍ជាក់ស្តែង សាលាឃុំ/សង្កាត់ផ្តល់សេវារដ្ឋបាលដល់ ប្រជាជននៅតាមមូលដ្ឋានជាច្រើននឹងកម្រៃក្រៅផ្លូវការមួយចំនួន បើទោះបីជាសេវាទាំងនោះមិនត្រូវបាន ច្បាប់ រឺបទបញ្ញត្តិកំណត់អោយបានច្បាស់ក៏ដោយ។ ជាទូទៅ ភាពមិនច្បាស់លាស់ទាំងនេះនាំទៅដល់ការ យល់ច្រឡំ និងការយល់ដឹងទាបពីចំណាយផ្លូវការសំរាប់សេវា ដោយបង្កើតអោយមានបរិយាកាសមួយ ដែល អនុគ្រោះដល់បង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ។ នៅក្នុងការសិក្សានេះ ចំណាយក្រៅផ្លូវការរួមបញ្ចូលនូវការបង់ ចំណាយគ្រប់ប្រភេទ ដែលលើសពីការចំណាយផ្លូវការទៅលើសេវាចាំបាច់ ក៏ដូចជាការបង់ចំណាយសរុប សំរាប់សេវាជាក់ស្តែងផ្សេងៗដែលមិនតម្រូវឱ្យបង់។

១.២.២. សេវាបឋមសិក្សា

ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយចីរភាព កំណត់និយមន័យដោយសូចនាករណ៍បី៖ កំណើនសេដ្ឋកិច្ច អាយុរស់ នៅជាមធ្យម និងអត្រាអ្នកចេះអក្សរ (Amartya SEN 1998)។ ជាមួយនឹងសូចនាករណ៍ទាំងនេះ ការ អភិវឌ្ឍធនធានមនុស្សត្រូវបានចាត់ទុកថាជាគន្លឹះសំខាន់មួយសំរាប់ការអភិវឌ្ឍសុខុមាលភាពសង្គម។

គ្រួសារនៅតាមជនបទ ជួបប្រទះបញ្ហាចាក់ប្រាក់ជាច្រើនក្នុងការបញ្ជូនកូនទៅសាលា ដោយសារតែ ពួកគេមិនមានលទ្ធភាពបង់ថ្លៃសាលា និងនៅដាច់ឆ្ងាយពីសាលា។ ដោយទទួលស្គាល់ពីបញ្ហានេះរាជរដ្ឋា ភិបាលកម្ពុជានៅពេលថ្មីៗ បានបង្កើតផែនការយុទ្ធសាស្ត្រជាច្រើន ដូចជា ការអប់រំសំរាប់ជនគ្រប់រូបការ ពង្រីកការអប់រំមូលដ្ឋានសំរាប់ជនគ្រប់រូប កម្មវិធីគាំពារវិស័យអប់រំ និងកម្មវិធីសកម្មភាពជាអទិភាព ដើម្បី ធានាអោយកុមារដែលមានអាយុគ្រប់ចូលរៀនជាពិសេសនៅជនបទ មានលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំមូល ដ្ឋានដោយមិនមានបង់ប្រាក់។

ក្រៅពីកិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាល អង្គការសង្គមស៊ីវិលជាច្រើនក៏បានរួមចំណែកនៅក្នុងការធ្វើ អោយប្រសើរឡើងនូវការអប់រំមូលដ្ឋាន តាមរយៈការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ និងសំភារៈសិក្សា ហើយក៏រួម ចំណែកក្នុងការលាតត្រដាងពីឧបសគ្គសារវន្តរបស់កុមារក្រីក្រ ដែលរារាំងលទ្ធភាពទទួលបានការអប់រំជា មូលដ្ឋាន។ ការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយរបស់ ម.អ.ស ឆ្នាំ ២០០៥ បានរកឃើញថា អំពើពុករលួយនៅក្នុង វិស័យអប់រំសាធារណៈ មានចំនួន ៣៧ លានដុល្លាក្នុងមួយឆ្នាំ។ ចំនួននេះមានប្រហែល ៥៥ ភាគរយ នៃ

^{១២} យោងតាមក្រសួងមហាផ្ទៃ សេវាចាំបាច់ និងថ្លៃសេវាកំពុងត្រូវបានរៀបចំនៅក្នុងដំណើរពង្រឹងច្បាប់អង្គភាពស្តីអំពីវិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការ នៃអនុរដ្ឋបាលថ្នាក់ជាតិ

អំពើពុករលួយសរុបក្នុងសេវាសាធារណៈ ។ ទោះជាយ៉ាងណាក្តី លទ្ធផលរកឃើញនេះមិនបានកំណត់ភាពខុសគ្នារវាងការអប់រំកំរិតបឋមសិក្សា វិទ្យាល័យ និងឧត្តមសិក្សានោះទេ ។ ចំណែកឯការសិក្សានេះ គឺផ្តោតជាសំខាន់ទៅលើតែសាលាបឋមសិក្សាតែប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះការលទ្ធផលនៃការសិក្សានេះ និងលទ្ធផលរបស់ ម.អ.ស មិនអាចធ្វើការប្រៀបធៀបដោយផ្ទាល់បានទេ ។

ការសិក្សា "ការស្ទង់ស្ទង់ពីការតាមដានចំណាយសាធារណៈឆ្នាំ ២០០៥" របស់ធនាគារពិភពលោក បង្ហាញថា នាយកសាលាប្រហែល ៦៤ ភាគរយ បានរាយការណ៍ថា ពួកគាត់បានបង់កម្រៃសម្របសម្រួល (បង់ជាលក្ខណៈក្រៅផ្លូវការ) ដល់មន្ត្រីមន្ទីរអប់រំស្រុក ជាផ្លូវនិងការចំណាយមូលនិធិកម្មវិធីសកម្មភាពអទិភាព នានា ។ ទោះបីជាការកម្រៃសេវានេះមានចំនួនតិចតួចក៏ដោយ (ពី១០០០ ទៅ ៤០០០រៀល) ក៏វាជា ឧបសគ្គចំបងមួយរវាងដល់ការសំរេចបាននូវប្រសិទ្ធភាពល្អប្រសើរនៃប្រព័ន្ធអប់រំកំរិតបឋមសិក្សាទាំងមូល ។

ជារួម ការស្រាវជ្រាវទៅលើវិស័យអប់រំសាធារណៈមានចំនួនច្រើន ប៉ុន្តែភាគច្រើនគឺគោលដៅ ទាំងនៃការស្រាវជ្រាវទាំងនោះមានភាពទូលំទូលាយពេក ។ ដូច្នេះ ការសិក្សានេះនឹងព្យាយាមស្វែងរកលទ្ធផល ជាក់លាក់មួយដែលផ្តោតសំខាន់ចំពោះ លក្ខណៈ បុព្វហេតុ និង កំរិតនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ នៅក្នុងការ អប់រំបឋមសិក្សា ។

១.២.៣. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

សុខុមាលភាពប្រជាជនត្រូវបានចាត់ទុកជាទូទៅថាជាសុខភាពរាងកាយ រស់រានការអភិវឌ្ឍ ។ ប្រទេស កម្ពុជាក៏ដូចប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍដទៃទៀត ត្រូវប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាសុខភាពរបស់ប្រជាជនជាច្រើន ដែល មានឥទ្ធិពលលើអាយុរស់នៅជាមធ្យមរបស់ពួកគាត់ ។ ទោះបីជាសេវាសុខភាពរបស់ប្រទេសកម្ពុជាមានការ វិកចំរើនក្នុងរយៈពេលទសវត្សរ៍ចុងក្រោយនេះក៏ដោយ ប្រជាជនកម្ពុជាភាគច្រើនជាពិសេសរស់នៅជនបទ នៅតែមានការពិបាកក្នុងការទទួលបាននូវសេវាសុខភាពមូលដ្ឋាននៅឡើយ ដោយសារតែមិនមានមណ្ឌល សុខភាព គ្រប់គ្រាន់នៅតាមឃុំនីមួយៗ ។

ចំណាយក្រៅផ្លូវការ និងភាពលំអៀងពីសំណាក់បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ជាឧបសគ្គដ៏ចំបងរវាង ប្រជាជនក្រីក្រក្នុងការទទួលបានសេវាថែទាំសុខភាព ។ ការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយរបស់ ម.អ.ស ឆ្នាំ ២០០៥ បានរកឃើញថា មានសំណុំនៅក្នុងសុខភាពសាធារណៈគ្រប់កំរិតមានចំនួនប្រហែល ១.៣ លាន ដុល្លារអាមេរិក ។ ចំណែកឯលទ្ធផលសិក្សាដែលនឹងបង្ហាញក្នុងផ្នែកបន្ទាប់នេះ គឺកម្រិតត្រឹមតែចំណាយក្រៅ ផ្លូវការ ដែលមាននៅតាមមណ្ឌលសុខភាពតែប៉ុណ្ណោះ ។

១.៣. ឧស្សាហកម្មប្រើប្រាស់ចំពោះប្រសិទ្ធភាពសេវា

មតិវាយតម្លៃពីគុណភាពសេវា វិធីវិយាបទអ្នកផ្តល់សេវា និងមតិវាយតម្លៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ មានការជាប់ទាក់ទងគ្នាយ៉ាងស្និតស្នម ។ ទំនាក់ទំនងនេះ គឺបង្កើតឡើងដោយទ្រឹស្តីជាច្រើន ដែលទាក់ទង នឹងអំពើពុករលួយ^{១៣} ប៉ុន្តែវាមានភាពសមស្របទៅនឹងទិន្នន័យជាក់ស្តែងនៅកម្ពុជា ។

ការស្ទង់មតិរបស់ ម.អ.ស បង្ហាញថា ទំនាក់ទំនងយ៉ាងជិតស្និតរវាងគុណភាពសេវា និងចំណាត់ ថ្នាក់ សុច្ឆរិតភាពរបស់ស្ថាប័ន។ ម.អ.ស ក៏បានបង្ហាញផងដែរថាចំណាត់ថ្នាក់សុច្ឆរិតភាព ត្រូវបានប្រែ ប្រួលទៅតាមផលធៀបរវាងចំណាយផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ^{១៤} ជាមួយនឹងចំណាត់ថ្នាក់គុណភាពនៃសេវា ។ ទិន្នន័យទាំងនេះបង្ហាញថា បុព្វហេតុដើមគឺមានទិសដៅពីការអនុវត្តទៅភាពសុច្ឆរិតជាជាងតាមវិធីផ្សេង ទៀត។ ដូច្នោះ ដើម្បីស្វែងយល់ពីអត្ថន័យនៃរបៀប ដែលអ្នកប្រើប្រាស់សេវានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាបង់ ចំណាយក្រៅផ្លូវការសំរាប់សេវាជាកល្លាតមួយអោយបានត្រឹមត្រូវ វាសំខាន់ណាស់ក្នុងការមើលការ ចំណាយទាំងនោះ ជាមួយនឹងគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាទាំងនោះ ។

តារាងខាងក្រោមជាចម្លើយដែលបំពេញដោយអ្នកប្រើប្រាស់សេវាចំនួន ៨៥៩ នាក់ ចំពោះសំណួរ អំពីគុណភាពប្រតិបត្តិសេវាទាំងបីខាងលើ :

តារាង ១.១: ការវាយតម្លៃលើការប្រតិបត្តិសេវាថ្នាក់មូលដ្ឋាន (គិតជាភាគរយ)

	សាលារៀន	សាលាបឋមសិក្សា	មណ្ឌលសុខភាព
មានប្រសិទ្ធភាព	៥៥%	៦៣%	៤៩%
ពេលខ្លះមានប្រសិទ្ធភាព ពេលខ្លះមិនមាន	៣៦%	៣២%	៤១%
មិនមានប្រសិទ្ធភាព	៨%	៥%	៧%
គ្មានចម្លើយ	១%	០%	៣%
សរុបអ្នកឆ្លើយតប	៨៥៩	៨៥៩	៨៥៩

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

អ្នកប្រើប្រាស់សេវាជាច្រើន ត្រូវបានគេសាកសួរពីមតិយោបល់ទៅលើសេវាទាំងឡាយដែលបាន ទទួល ។ តារាង១.១ បង្ហាញថា ការវាយតម្លៃ^{១៥} នៃគុណភាពសេវាដែលគេផ្តល់នោះ គឺមិនមានភាពខុស ប្លែកគ្នាខ្លាំងរវាងសេវាទាំងបីនោះទេ ប៉ុន្តែមានភស្តុតាងនៃចំណាត់ថ្នាក់មួយដែលអាចវាយតម្លៃថា សេវា

^{១៣} សូមមើល Lambsdorff, J ២០០១

^{១៤} ប្រសិនបើមួយផ្នែកតូចនៃចំណាយសរុបដែលទាមទារគឺជាចំណាយផ្លូវការ សេវាកម្មទំនងជាត្រូវបានចាត់ទុកថាជាអំពើពុករលួយ ១៥ ប្រសិនបើ យើងធ្វើរបាយការណ៍លទ្ធផលទៅកាន់អ្នកប្រើប្រាស់សេវាទាំងអស់. នេះមានន័យថា វាមិនមានភាពខុសគ្នាខ្លាំងទេ រវាងលទ្ធផលនៅឃុំតាមទីរួមខេត្ត, តាមទីរួមស្រុក ក៏ដូចជាតាមជនបទ។ ពេលដែលលទ្ធផលទាំងនោះ ខុសគ្នាខ្លាំងរវាងប្រភេទឃុំ ទាំង អស់នោះ យើងនឹងធ្វើរបាយការណ៍អោយពួកគាត់ ដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ។

សាលាបឋមសិក្សាគឺជាងគេ បន្ទាប់មកទៀតគឺសេវាថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ និងចុងក្រោយគឺសេវាមណ្ឌលសុខភាព ។ នេះគឺដូចគ្នាទៅនឹងលំដាប់ថ្នាក់ដែលត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងកំរិតគុណភាពសេវា ម.អ.ស^{១៦} ផងដែរ ។

តាមការសង្កេតក្នុងពេលពិភាក្សាជាក្រុមបានបង្ហាញថា លទ្ធផលជាវិជ្ជមានខាងលើនៃការបំរើសេវានេះ គឺបិតនៅក្នុងបរិបទមួយ ដែលអ្នកផ្តល់សេវាបានប្រតិបត្តិវត្តមានទីរបស់ខ្លួនក្រោមលក្ខខណ្ឌការងារដ៏លំបាក រួមជាមួយនឹងភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៃប្រាក់ខែ ។ សមាជិកម្នាក់នៅក្នុងការពិភាក្សាជាក្រុមបានលើកឡើងថា "ខ្ញុំគិតថាសេវាដែលពួកគាត់ផ្តល់ គឺល្អគ្រប់គ្រាន់ហើយ បើធៀបនឹងប្រាក់ខែយ៉ាងទាបរបស់ពួកគាត់ ។ ប្រសិនបើខ្ញុំជារូបគាត់វិញ ខ្ញុំមិនប្រាកដថាខ្ញុំនឹងអាចទ្រាំធ្វើការ រឺក៏ផ្តល់នូវគុណភាពសេវាដូចគ្នាជាមួយនឹងប្រាក់ទាបដូចនេះបានរឺទេ"។

អាំងឌីកាទ័រមួយទៀតដែលបញ្ជាក់ពីគុណភាពនៃសេវាផងដែរគឺ ការយល់ដឹងអំពីនីតិវិធីក្នុងការប្តឹងតវ៉ា (មានតែសាលាឃុំទេដែលមាន "ហិបតណនីភាព" មួយច្បាស់លាស់សំរាប់ការតវ៉ា រឺសំនួរ) រឺការដែលអាចធ្វើការតវ៉ាបាន (ការតវ៉ាផ្តល់មាត់ទៅកាន់នាយកសាលា រឺប្រធានមណ្ឌលសុខភាព) ។ តារាង ១.២ បង្ហាញពីភាពយល់ដឹងដែលមានកំរិតទៅលើសេវាទាំងនោះ ជាមួយនឹងចំណាត់ថ្នាក់ដូចដែលបានវាយតម្លៃលើប្រសិទ្ធភាពការបំរើសេវា : មានការយល់ដឹងច្រើនពីលទ្ធភាពនៃការធ្វើការតវ៉ាចំពោះសេវាសាលាបឋមសិក្សា ចំណែកឯសេវាមណ្ឌលសុខភាពនោះមានតិចតួចជាងគេ ។

តារាង ១.២: ការយល់ដឹងពីនីតិវិធីនៃការតវ៉ា

	ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់	សាលាបឋមសិក្សា	មណ្ឌលសុខភាព
បាទ-ចាស	២៩%	៣៥%	២២%
ទេ	៦៩%	៦៣%	៧៣%
គ្មានចំណើយ	២%	២%	៥%
ការឆ្លើយតបសរុប	៨៥៩	៨៥៩	៨៥៩

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

សំនួរបន្តបន្ទាប់មួយចំនួន ត្រូវបានសាកសួរទៅកាន់អ្នកដែលដឹងពីលទ្ធភាពដើម្បីធ្វើការតវ៉ាបាន ។ លទ្ធផលបានបង្ហាញថា ១ ភាគ ៣ នៃអ្នកដែលដឹងពីនីតិវិធីនៃការតវ៉ាចំពោះសេវាឃុំ បានប្រើប្រាស់នីតិវិធីទាំងនោះ និងមានតែ ១ ភាគ ៤ ប៉ុណ្ណោះ នៃអ្នកដែលដឹងពីវិធីតវ៉ានិងសេវាសាលាបឋមសិក្សា រឺមណ្ឌលសុខភាពបានប្រើប្រាស់នូវនីតិវិធីទាំងនោះ ។ ក្នុងចំណោមអ្នកដែលប្រើប្រាស់នូវវិធីតវ៉ានោះ អ្នកដែលតវ៉ាទៅសាលាបឋមសិក្សា រឺមណ្ឌលសុខភាព (៤ នាក់ ក្នុងចំណោម ៥ នាក់) ទទួលបានលទ្ធផលពេញចិត្តជាងអ្នក ដែលធ្វើការតវ៉ាទៅសាលាឃុំ/សង្កាត់ (២ នាក់ ក្នុងចំណោម ៣ នាក់) ។ បើក្រឡេកមើលលើមូល

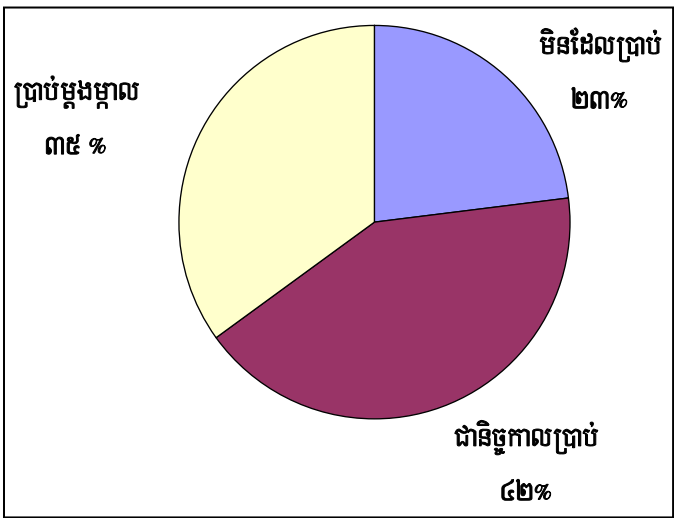
^{១៦} CSD (2005), p.26

ហេតុដែលនាំអោយប្រជាជនមិនធ្វើការតវ៉ាវិញ សាលាបឋមសិក្សាមានភាពលេចធ្លោជាងគេ ដោយមានតែអ្នកប្រើសេវា ១ នាក់ប៉ុណ្ណោះ ក្នុងចំណោម ១០ នាក់ ដែលបានលើកឡើងថា "មិនហ៊ានធ្វើការតវ៉ា" បើប្រៀបធៀបទៅ សេវានៅសាលាឃុំ/សង្កាត់ និងមណ្ឌលសុខភាព ដែលមានអ្នកលើកឡើងដូច នេះមានចំនួន ១ នាក់ ក្នុងចំណោម ៥ នាក់ ។

ចំពោះសេវាសាលាឃុំ ទស្សនៈវិស័យនៃការប្រតិបត្តិការរបស់មន្ត្រីត្រូវបានរកឃើញគឺ តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ដែលទាក់ទងនឹងរយៈពេល និងការលំបាកទទួលបាននូវសេវាដែលខ្លួនត្រូវការ ។

បច្ចុប្បន្ននេះ រយៈពេលផ្តល់សេវា មិនទាន់ត្រូវបានប្រកាសជាទូទៅនៅឡើយទេ ដែលជាទូទៅមន្ត្រីឃុំជាអ្នកកំណត់ និងអាស្រ័យលើពេលវេលាទំនេររបស់អង្គការឃុំផ្ទាល់តែម្តង ។ យោងតាមការសិក្សាបង្ហាញថា មានអ្នកឆ្លើយតប ៤២ ភាគរយ តែងតែទទួលបានការប្រាប់ជាមុនពីរយៈពេលដែលត្រូវមកទទួលសេវាខណៈដែល ៣៥ ភាគរយ ទៀតបង្ហាញថា មានពេលខ្លះពួកគេបានទទួលការជូនដំណឹងដែរ ។ ចំណែកឯ ២៣ ភាគរយ ទៀតបានតវ៉ាថា ពួកគេមិនដែលបានដឹងជាមុននោះទេ ។

រូបភាព ១.១: តើការិយាល័យឃុំ មានប្រាប់អ្នកជាមុនពីរយៈពេល ត្រូវមកទទួលសេវាដែលបានស្នើសុំនោះទេ?

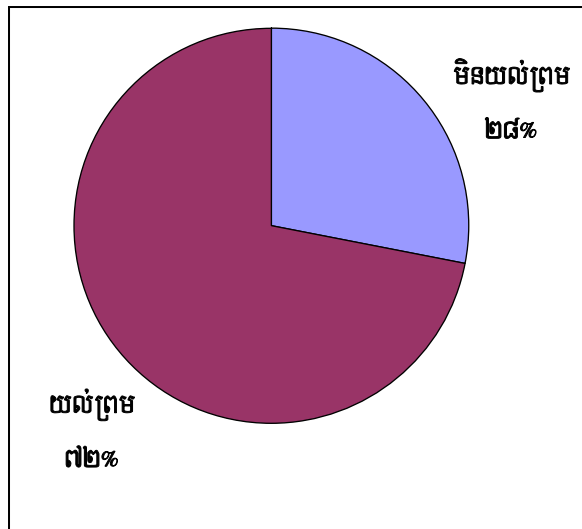

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

ក្នុងចំណោមអ្នកដែលបានដឹងជាមុននោះ មានប្រមាណពាក់កណ្តាលបានទទួលស្គាល់ថា ការិយាល័យឃុំផ្តល់សេវាដែលបានសុំនោះទាន់ពេលវេលា ប៉ុន្តែមានពាក់កណ្តាលទៀតបានវិនិច្ឆ័យថា ពួកគេទទួលបានយឺតយ៉ាវការសន្យា ។ ជាទូទៅរយៈពេលដែលយឺតនោះមានក្នុងចន្លោះពី ៣ ទៅ ៥ ថ្ងៃ ។

អ្នកប្រើប្រាស់សេវា ក៏ត្រូវបានសាកសួរផងដែរថា តើអ្នកហ៊ានចំណាយបន្ថែមទេ បើចង់បានសេវាឆាប់? ក្នុងចំណោម ៤ នាក់ មានអ្នកប្រើប្រាស់សេវា ៣ នាក់ អះអាងថា ហ៊ានបង់ដើម្បីបានសេវាលឿន។ លទ្ធផលពីការសិក្សាបង្ហាញថាចំណាយក្រៅផ្លូវការ គឺជាការអនុវត្តមួយដែលពួកគាត់ទទួលយក។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នេះមិនមានន័យថា ប្រជាពលរដ្ឋពេញចិត្តនឹងបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការនោះទេ ប៉ុន្តែពួកគាត់ចង់បានសេវាដែលលឿន និងសាមញ្ញជាងនេះ ជាជាងរងចាំសំរាប់ថ្លៃថែទាំជាមួយនឹងរយៈពេលយូរ។

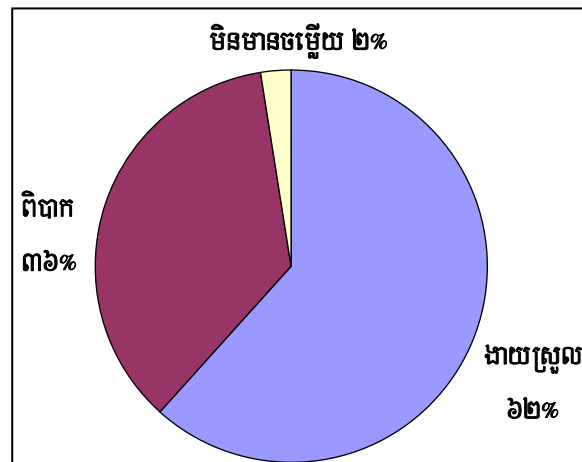
រូបភាព ១.២: គ្រួសារដែលយល់ព្រមបង់ចំណាយបន្ថែមដើម្បីទទួលបានសេវាឆាប់រហ័ស

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា-សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

ទាក់ទងសំនួរដែលសាកសួរពីកំរិតនៃការលំបាក និងងាយស្រួលក្នុងការស្នើសុំសេវាពីការិយាល័យ ឃុំក្នុងចំណោមអ្នកប្រើប្រាស់សេវា ៣ នាក់ មាន ១ នាក់លើកឡើងថា មានការពិបាកនឹងទទួលបាន។

រូបភាព ១.៣: តើមានការលំបាក ឬងាយស្រួលកំរិតណា ដើម្បីបានសេវាពីការិយាល័យឃុំ?

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

១.៤. សេវាសាធារណៈមូលដ្ឋាន និងចំណាត់ថ្នាក់លើភាពស្មោះត្រង់របស់មន្ត្រី

នៅចុងបញ្ចប់នៃបញ្ជីសំនួរដែលបំពេញដោយអ្នកប្រើប្រាស់សេវា អំពីកិរិយាភាពស្មោះត្រង់របស់មន្ត្រីបម្រើការក្នុងសេវាថ្នាក់មូលដ្ឋានទាំងបី ពាក់ព័ន្ធនឹងការយកកំរៃ និងគុណភាពនៃការផ្តល់សេវា។ តារាង ១.៣ ខាងក្រោមនឹងបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីលំដាប់នៃចំណាត់ថ្នាក់មួយ ក្នុងនោះសេវាអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាបានជាប់ចំណាត់ថ្នាក់ល្អបំផុត ឯការិយាល័យឃុំទទួលបានចំណាត់ថ្នាក់អន់បំផុត។

ចំណាត់ថ្នាក់នេះ បង្ហាញថា (ដោយមានទំនាក់ទំនងជាមួយនឹងការរកឃើញរបស់ ម.អ.ស ឆ្នាំ ២០០៥) សមាមាត្រនៃតម្លៃផ្លូវការធៀបនឹងតម្លៃក្រៅផ្លូវការសំរាប់អ្នកផ្តល់សេវាប្រភេទណាមួយ គឺជាកត្តាកំណត់យ៉ាងសំខាន់ដល់ភាពស្មោះត្រង់របស់អ្នកផ្តល់សេវានោះ។ ក្នុងការកំណត់ចំណាត់ថ្នាក់នេះ ក្រៅពីគុណភាពសេវា គឺនៅមានកត្តាកំណត់ជាច្រើនទៀត។ ដូចក្នុងករណីសេវាមណ្ឌលសុខភាពចំនុចខ្លះ មានប្រសិទ្ធភាពតិចជាងសេវារបស់ការិយាល័យឃុំ (សូមមើលតារាង ១.១) ប៉ុន្តែតារាងតម្លៃរបស់ការិយាល័យឃុំមានតម្លាភាព តិចជាងនៅមណ្ឌលសុខភាពទៅវិញ។ ម្យ៉ាងទៀត ទំនុកចិត្តលើមន្ត្រីឃុំ ហាក់ដូចជាមានកិរិយាជាងឆ្ងាយ បើធៀបទៅគ្រូបង្រៀននៅថ្នាក់បឋមសិក្សា និងបុគ្គលិកនៅមណ្ឌលសុខភាព។ បើទោះជាមិនមានទិន្នន័យណាដែលអាចប្រៀបធៀបបានសំរាប់សេវាពីរដទៃទៀតក៏ដោយចំនួន ១/៣ នៃអ្នកប្រើប្រាស់សេវាបានរាយការណ៍ថា លទ្ធភាពទទួលបានសេវាពីការិយាល័យឃុំគឺ "ពិបាក" (សូមមើលរូបភាព ១.៣) សូម្បីតែព័ត៌មានដែលផ្តល់ (ដូចជាព័ត៌មានដែលទាក់ទងនឹងពេលកំណត់ទទួលសេវា) ក៏មិនទៀតទាត់ដែរ (ដូចបានបង្ហាញខាងលើ) ចំណែកដំណោះស្រាយចំពោះការតវ៉ានានា ក៏បំពេញចិត្តបានតិចជាងសេវាពីរទៀតដែរ (ដូចបានបង្ហាញខាងលើ) ។

តារាង ១.៣: ការវាយតម្លៃទៅលើភាពស្មោះត្រង់របស់មន្ត្រីផ្តល់សេវា

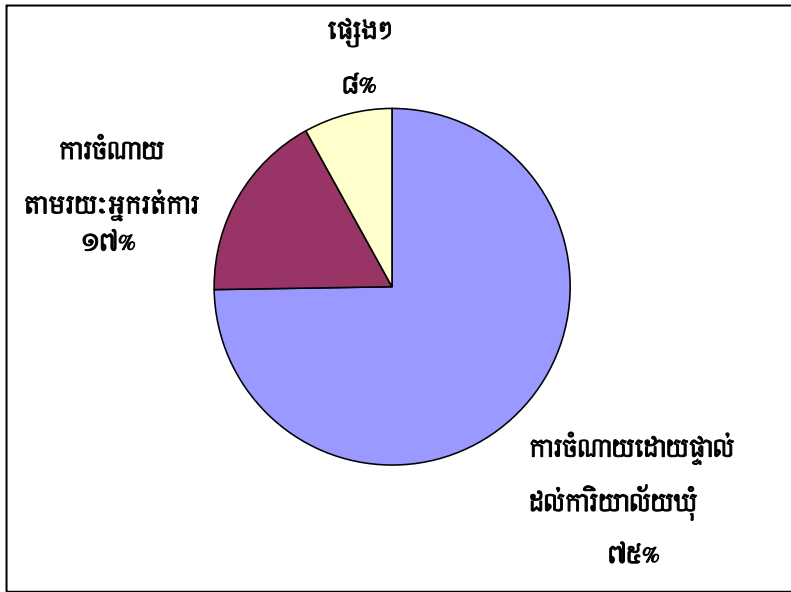
	ខ្ពស់	មធ្យម	ទាប	សរុប*
បឋមសិក្សា	៥៧%	៣១%	១២%	៨៥១
មណ្ឌលសុខភាព	២៣%	៥២%	២៥%	៨៤៥
ការិយាល័យឃុំ	១៨%	២៣%	៥៩%	៨៥២

* អ្នកដែលមិនបានឆ្លើយនឹងសំនួរនេះមិនត្រូវបានបូកបញ្ចូលទេ

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

កត្តាផ្សេងទៀតដែលបង្ហាញពីភាពខុសគ្នារវាងអ្នកផ្តល់សេវានេះ គឺថាពេលខ្លះដើម្បីទទួលបានសេវាពីការិយាល័យឃុំ ពួកគាត់ត្រូវចំណាយតាមរយៈអ្នករត់ការ។

រូបភាព ១.៤: ការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅការិយាល័យឃុំ តាមរយៈអ្នករត់ការ

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

បើយោងតាមការស្រាវជ្រាវស្តីពីអំពើពុករលួយរបស់ ម.អ.ស ឃើញថា ការប្រើអ្នករត់ការគឺមានភាពញឹកញាប់ ដោយក្នុងនោះសកម្មភាពជាអំណោយមាន ១៧ ភាគរយ និងជាសំណុំ ៣៦ ភាគរយដែលត្រូវ បានសម្របសម្រួលដោយអ្នករត់ការ ។ ការរកឃើញនេះមិនទាន់បានទទួលការចាប់អារម្មណ៍ខ្លាំងខ្លានោះទេ ហើយការអនុវត្តជាក់ស្តែងក៏មិនទាន់យល់ច្បាស់ដែរ។ ទោះយ៉ាងណា តាមការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជនរបស់ វិ.ស.ក នៅឆ្នាំ ២០០៦ បានផ្តល់បានបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ថាមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់មួយរវាងបែបបទជាផ្លូវការ និងការប្រើប្រាស់អ្នករត់ការ។ តាមការសិក្សាបង្ហាញថា មានសហគ្រាស ខ្នាតតូចប្រមាណ ៧ ភាគរយ បានប្រើប្រាស់អ្នករត់ការ បើធៀបទៅនឹងសហគ្រាសខាតធំមានដល់ទៅ ៦៤ ភាគរយ។ តាមទិន្នន័យរបស់យើងបង្ហាញថា ការចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅសាលាបឋមសិក្សាគឺមិនដែលមាន អ្នករត់ការជួយសម្របសម្រួលនោះទេ។

ក្នុងចំណោមសេវាទាំងបី សេវាមណ្ឌលសុខភាពត្រូវបានកំណត់ជាគោលដៅនៃការសាកល្បងលើប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ ក្នុងគោលបំណងរួមបញ្ចូលគ្នាលើការកែលម្អអតិរិយាបទអ្នកផ្តល់សេវា លើកកំពស់សុខភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋក្រីក្រ និងបង្កើនតម្លាភាព និងគណនេយ្យភាព ដោយរួមបញ្ចូលនូវកិច្ចខិតខមប្រឹងប្រែងក្នុងការលប់បំបាត់ប្រព័ន្ធនៃតម្លៃក្រៅផ្លូវការ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានបង្កើតឱ្យមានមូលនិធិសមភាពសុខភាព និងការសាកល្បងផ្សេងៗទៀត (ឧទាហរណ៍ ការគាំពារសុខភាពតាមសហគមន៍) ជាផ្នែកនៃផែនការយុទ្ធសាស្ត្រវិស័យសុខាភិបាល ២០០៣-២០០៧ ។

ជំពូកទី ២

ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជន និងមូលហេតុនៃកង្វះក្រៅផ្លូវការ

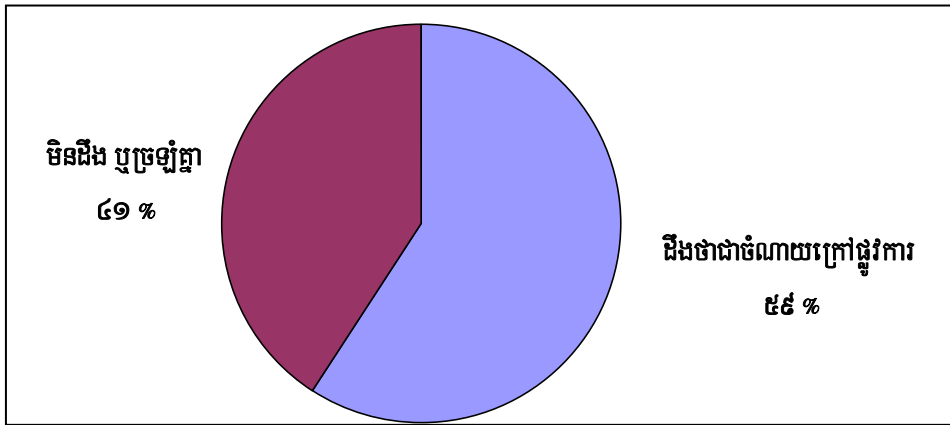
កង្វះខាតនូវព័ត៌មានអំពីតម្លៃផ្លូវការនៃសេវាសាធារណៈ នាំឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់មានការភាន់ច្រឡំ និងមានភាពស្រពិចស្រពិលអំពីតម្លៃពិតប្រាកដ ហើយឈានទៅរកចំណាយក្រៅផ្លូវការដើម្បីទទួលបានសេវាទាំងនោះ។ ទោះបីយ៉ាងណា របបគំហើញនៃការស្រាវជ្រាវនេះបានបង្ហាញថា ការយល់ដឹងរបស់ប្រជាជន ចំពោះតម្លៃផ្លូវការគឺជាលក្ខខណ្ឌមួយចាំបាច់ ក៏ប៉ុន្តែ មិនគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់បញ្ជ្រាបមិនឱ្យមានការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការបានទាំងស្រុងឡើយ។ ជំពូកនេះនឹងលើកយកមកបង្ហាញនូវមូលហេតុជាក់ស្តែងមួយចំនួនដែលនាំឱ្យមានការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ ព្រមទាំងធ្វើការវិភាគទៅលើការយល់ដឹងរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ទៅលើបញ្ហាទាំងនេះ នៅពេលដែលពួកគាត់បង់ចំណាយសម្រាប់សេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន។

២.១. ការយល់ដឹងរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ចំពោះកង្វះក្រៅផ្លូវការ

វិសាលភាពនៃការផ្តល់ព័ត៌មានរបស់អ្នកផ្តល់សេវាទៅដល់អ្នកប្រើប្រាស់អំពីតម្លៃ ដែលត្រូវបង់សម្រាប់សេវាសាធារណៈខុសៗគ្នា អាចនិយាយបានថា ជាកត្តាមួយក្នុងចំណោមកត្តាដែលបង្កើនប្រសិទ្ធភាព និងគុណភាពនៃសេវាទាំងនោះ។

តាមការសង្កេតជាក់ស្តែង សេវាទាំងបីមិនអាចធ្វើការប្រៀបធៀបដោយផ្ទាល់បានទេ ដោយសារតែភាពខុសគ្នាទៅលើវិសាលភាពនៃតម្លៃផ្លូវការរបស់វា។ ក្នុងករណីសាលាបឋមសិក្សា បើទោះបីជារដ្ឋាភិបាលបានកំណត់តម្លៃផ្លូវការមិនឱ្យមានការយកកម្រៃណាមួយពីសិស្សក៏ដោយ ក៏នៅតែមានការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋដែរ។ ដូចដែលមានបង្ហាញក្នុងរូបភាព ២.១ ខាងក្រោម ក្នុងចំណោមប្រជាជន ១៩៦ នាក់ ដែលបានចំណាយប្រាក់សម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា (ព័ត៌មានលំអិតនឹងមានបង្ហាញជាបន្តបន្ទាប់) មានតែ ៥៩ ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ដែលយល់ច្បាស់ថានោះជាការចំណាយក្រៅផ្លូវការ។ រីឯអ្នកផ្សេងទៀតគិតថា ទាំងនោះជាចំណាយផ្លូវការ ឬអាចមានទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ ឬក៏មិនដឹងតែម្តង។

រូបភាព ២.១: ការយល់ដឹងអំពីការចំណាយក្រៅផ្លូវការសម្រាប់ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

សម្រាប់សេវាកម្មពីរផ្សេងទៀត មានសេវាមួយចំនួនត្រូវបានកំណត់ជាផ្លូវការឱ្យបង់ប្រាក់ (ចំពោះការិយាល័យឃុំ) ឬត្រូវបានកំណត់ជាផ្លូវការឱ្យបង់គ្រប់សេវាទាំងអស់ (ចំពោះមណ្ឌលសុខភាព) ។ ដូច្នោះនៅពេលនេះ ការសិក្សានេះអាចសួរទៅអ្នកប្រើប្រាស់សេវាទាំងអស់ដោយផ្ទាល់ថា តើពួកគាត់បានទទួលព័ត៌មានជាមុនដែរឬទេ អំពីតម្លៃផ្លូវការដែលត្រូវបង់មុននឹងប្រើប្រាស់សេវាសាធារណៈទាំងអស់នោះ ។

តារាង ២.១: ការយល់ដឹងអំពីតម្លៃផ្លូវការ មុនប្រើប្រាស់សេវា

	ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់	មណ្ឌលសុខភាព
ជានិច្ចកាល ដឹង	១០%	៣៤%
ដឹង ម្តងម្កាល	៣១%	៣០%
មិនដែលដឹងសោះ	៥៧%	៣១%
មិនមានចម្លើយ	២%	៥%
សរុប	៨៥៩	៨៥៩

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

ជាលទ្ធផល អ្នកប្រើប្រាស់សេវាមណ្ឌលសុខភាពដែលមានការកំណត់តម្លៃផ្លូវការគ្រប់សេវាទាំងអស់ បានទទួលព័ត៌មានអំពីតម្លៃទាំងនេះ បានល្អប្រសើរជាងអ្នកប្រើប្រាស់សេវាឃុំ/សង្កាត់ដែលមានសេវាតែមួយ ចំនួនតូចប៉ុណ្ណោះមានតម្លៃផ្លូវការ ។ ភាពស្រពិចស្រពិលអំពីតម្លៃផ្លូវការនេះហើយ ដែលធ្វើឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់សេវាទទួលបានព័ត៌មានពីតម្លៃទាំងនេះកាន់តែតិចទៅៗ ហើយឈានទៅរកការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ ។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ អ្នកប្រើប្រាស់ក៏ត្រូវបានចោទសួរដែរថា តើពួកគេបានដឹងថាតម្លៃដែលគេបានបង់នោះ ជាតម្លៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ:

តារាង ២.២: តើអ្នកបានដឹងថាតម្លៃដែលអ្នកបានបង់ជាតម្លៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ?

	ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់	សាលាបឋមសិក្សា	មណ្ឌលសុខភាព
ផ្លូវការ	២០%	១០%	៤៨%
ក្រៅផ្លូវការ	១៧%	៥៥%	៦%
ទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ	២០%	១០%	១៥%
មិនដឹង	៤១%	២០%	២៦%
មិនច្បាស់ណាមួយ	២%	៥%	៥%
សរុបអ្នកឆ្លើយតប	៨៥៩	២០៧	៨៥៩

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

លទ្ធផលនៃសំណួរនេះបានផ្តល់ការគាំទ្រយ៉ាងសមស្របមួយដល់ការសន្និដ្ឋាន ដែលបានលើកឡើង ពីមុនៗថា សាលាបឋមសិក្សាមិនមានការកំណត់ឱ្យយកកម្រៃផ្លូវការ។ ចំណែកឯ មណ្ឌលសុខភាពដែល រាល់សេវាទាំងអស់ត្រូវបានកំណត់ឱ្យបង់នូវតម្លៃផ្លូវការមួយ មានអ្នកឆ្លើយថា "មិនដឹង" តិចជាងសេវា របស់ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ ដែលមានទ្រង់ទ្រាយនៃតម្លៃលាយបញ្ចូលគ្នា។

ដូច្នេះ កត្តាមួយដែលជំរុញឱ្យមានការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ គឺបណ្តាលមកពីភាពកង្វះខាតនូវ ព័ត៌មានអំពីតម្លៃផ្លូវការ។ មានប្រជាជនមួយចំនួនបានធ្វើការវិភាគថា "តម្លៃគឺស្ថិតនៅលើមាត់របស់ពួក មន្ត្រីទាំងនោះ"។ ទិន្នន័យខាងលើនេះ គឺសមស្របទៅនឹងចម្លើយរបស់សមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ដែល ទទួលស្គាល់ថា តម្លៃផ្លូវការមិនដែលបានផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈនោះទេ។ ដោយសារតែមិនបានប្រកាស ជាសាធារណៈពីតម្លៃសេវានេះហើយ ទើបប្រជាពលរដ្ឋភាគច្រើនមិនអាចបែងចែកបានរវាងតម្លៃ ផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការបាន។ ជាទូទៅប្រជាពលរដ្ឋបានយល់ដឹងតិចតួចបំផុតពីតម្លៃផ្លូវការ ដែលជាហេតុបង្កឱ្យ មាននូវបរិយាកាសមួយតម្រូវឱ្យមានចំណាយក្រៅផ្លូវការ។

ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងណា ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈអំពីតម្លៃផ្លូវការ វាគ្រាន់តែជាការចាំបាច់ មួយប៉ុណ្ណោះ មិនមែនជាលក្ខខណ្ឌមួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពដើម្បីបញ្ជ្រាបការទាមទារ និងចំណាយ ក្រៅផ្លូវការបាននោះទេ។ ការសិក្សាដែលនេះបានបង្ហាញថា ប្រជាពលរដ្ឋនៅតែបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ សម្រាប់ការធ្វើសំបុត្រកំណើត បើទោះជានៅក្នុងកំឡុងពេលធ្វើយុទ្ធនាការណាក៏ដោយ ហើយបើទោះជា មានការបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា ការផ្តល់សេវានៅក្នុងកំឡុងពេលនោះ គឺមិនយកប្រាក់ទេ ហើយប្រជាពល- រដ្ឋស្ទើរតែទាំងអស់ក៏បានដឹងករណីលើកលែងនេះដែរ។ ដូចគ្នានេះដែរ ចំពោះតម្លៃសេវាមណ្ឌលសុខភាព បើ ទោះជាបានបិទផ្សាយយ៉ាងច្បាស់ហើយក្តី ក៏នៅតែឃើញកើតមានករណីការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការនេះ ដដែល។

២.២. មូលហេតុនៃការកែប្រែក្រៅផ្លូវការ

មូលហេតុមួយចំនួននៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ ត្រូវបានបង្ហាញនៅក្នុងក្រុមពិភាក្សា ជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់សេវា។ រីឯនៅក្នុងក្រុមពិភាក្សាជាមួយអ្នកផ្តល់សេវាវិញ សម្រាប់សេចក្តីអះអាងរបស់ពួកគាត់ ពីមូលហេតុដែលនាំឱ្យយក ឬតម្រូវឱ្យមានការបង់តម្លៃក្រៅផ្លូវការ ក៏ត្រូវបានលើកយកមកពិភាក្សាផងដែរ។ សទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវនេះ ក៏បានបង្ហាញនូវទិដ្ឋភាពមួយសមស្របជាខ្លាំងទៅនឹងការយល់ឃើញរបស់សាធារណៈជនពាក់ព័ន្ធនឹងមូលហេតុនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការសម្រាប់សេវាថ្នាក់ មូលដ្ឋានទាំងបីផងដែរ។

តារាង ២.៣: តើអ្នកផ្តល់សេវាប្រើប្រាស់ដែលទទួលបានពីការចំណាយក្រៅផ្លូវការក្នុងគោលដៅអ្វីខ្លះ?

	ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់	សាលាបឋមសិក្សា	មណ្ឌលសុខភាព
ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ	៥៩%	៦៧%	៦៦%
បំពេញចិត្តបុគ្គលិកថ្នាក់លើដើម្បីរក្សា ឬតម្លើងតំណែង	១៤%	១២%	១១%
សម្រាប់ការកំសាន្ត	៨%	៧%	៦%
វិភាគទានដល់គណបក្សនយោបាយ	៦%	២%	៣%
ផ្សេងៗ	១៣%	១២%	១៥%
ចម្លើយសរុប (*)	១០០៩	៨៥៣	៨០១

ចំណាំ: (*) ចម្លើយអាចមានលើសពីមួយ

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

២.២.១. សេវាសាលាឃុំ/សង្កាត់

ឆ្លើយទៅនឹងសំណួរដែលថាមូលហេតុអ្វីបានជាប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបង់តម្លៃក្រៅផ្លូវការទៅដល់ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ ប្រជាពលរដ្ឋដែលបានចូលរួមក្នុងក្រុមពិភាក្សាបានបញ្ជាក់ថា ករណីភាគច្រើន ដែលពួកគាត់យល់ព្រមបង់ប្រាក់បន្ថែមដើម្បីទទួលបានសេវា គឺដើម្បីសម្រេចគោលបំណងមួយចំនួន។ ប៉ុន្តែ មានករណីខ្លះ ពួកគាត់ត្រូវតែបង់តម្លៃក្រៅផ្លូវការ ដោយសារតែមានការទាមទារពីសំណាក់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់តែម្តង។ ក្រៅពីកត្តាទាំងនេះ នៅមានកាលៈទេសៈផ្សេងៗទៀត ក៏អាចធ្វើឱ្យមានចំណាយក្រៅផ្លូវការនេះផងដែរ។

មូលហេតុសាមញ្ញមួយទៀតដែលប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបង់ចំណាយលុយបន្ថែមនោះគឺ ដើម្បីសម្តែងអំណរគុណចំពោះមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់សម្រាប់ការបំពេញការងាររបស់ពួកគាត់ ឬសម្រាប់សេវាបន្ថែមក្រៅមេឃាំងធ្វើការ។ ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់បានលើកឡើងថា " បើយើងមិនឱ្យលុយបន្ថែមទៅពួកគាត់ទេ ក៏ពួកគាត់ធ្វើឱ្យយើងដែរ ដោយមិនបានទាមទារប្រាក់ពីពួកយើងឡើយ ក៏ប៉ុន្តែពួកយើងឱ្យលុយគាត់ ដោយអរគុណដល់

ពួកគាត់ បានធ្វើការងារយ៉ាងច្រើនសម្រាប់ពួកយើង ហើយម្យ៉ាងទៀតប្រាក់បៀវត្សរបស់ពួកគាត់ក៏តិច តួច"។ បន្ថែមលើចំណុចនេះទៀត អ្នកប្រើប្រាស់សេវាមួយចំនួនបានលើកឡើងថា ការឱ្យលុយជាសាគុណ នេះក៏ជួយឱ្យមានទំនាក់ទំនងល្អជាមួយមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់សម្រាប់សេវាផ្សេងៗទៀតទៅថ្ងៃមុខផងដែរ ។

មូលហេតុសំខាន់មួយផ្សេងទៀត សម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋក្នុងបង្គំបង្គំបង្គំនេះ គឺដើម្បីទទួល សេវាដែលគេត្រូវការបានឆាប់រហ័ស ។ អ្នកចូលរួមក្រុមពិភាក្សា ម្នាក់នៅខេត្តកំពង់ធំបានរិះគន់ថា " បើចង់បានលឿន ឱ្យលុយឱ្យច្រើនទៅ"។ ផ្ទុយទៅវិញ មានប្រជាពលរដ្ឋមួយចំនួនតូចបានឱ្យលុយបន្ថែម ទៅអ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដោយមិនមានបំណងពិសេសណាមួយនោះទេ ប៉ុន្តែវាជារឿងធម្មតា ព្រោះ ចំណាយក្រៅផ្លូវការដើម្បីទទួលបានសេវាបានក្លាយទៅជាទម្លាប់ទៅហើយ ។ ប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ដែល ធ្លាប់ ប្រើប្រាស់សេវាបានលើកឡើងថា " ខ្ញុំដូចជាមានអារម្មណ៍អៀនខ្លួនឯងណាស់ ពេលពួកគាត់ផ្តល់សេវាមក ឱ្យខ្ញុំ តែខ្ញុំមិនមានផ្តល់អ្វីទៅឱ្យគេវិញសោះនោះ"។

ទោះយ៉ាងណា ការណ៍ដែលលើកឡើងថា " ព្រោះមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់តម្រូវឱ្យប្រជាពលរដ្ឋបង់" នេះ ពេលខ្លះ គឺជាចម្លើយយ៉ាងខ្លីទៅនឹងសំណួរដែលថា ហេតុអ្វីបានជាប្រជាពលរដ្ឋត្រូវបង់តម្លៃក្រៅផ្លូវការដល់ ការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ ។ អ្នកចូលរួមក្នុងក្រុមពិភាក្សាម្នាក់ បានសម្តែងការគាំទ្រទៅនឹងការលើកឡើង ខាងនេះថា " បើគ្មានការទាមទារឱ្យបង់ទេ ក៏គ្មានសេវាផ្តល់ឱ្យដែរ"។ ឆ្លើយតបនឹងបញ្ហានេះ ក្រុមអ្នកចុះ សម្ភាសន៍របស់ វិ.ស.ក. តែងតែសាកសួរទៅអ្នកឆ្លើយតបថា តើពួកគាត់ធ្លាប់បានតវ៉ាដែរទេ ពេលមានការ ទាមទារបែបនេះ?

ចម្លើយមានលក្ខណៈចម្រុះទោះបីជាអ្នកឆ្លើយថា " ទេ" មានចំនួនច្រើនក៏ដោយ (៦៦ ភាគរយ) ។ មូលហេតុចម្រុះដែលគ្មានការតវ៉ាគឺកង្វះតម្លាភាព និងជំនឿទុកចិត្តលើយន្តការនៃការតវ៉ា ។ ក្រៅពីការយល់ ដឹងតិចតួចអំពីតម្លៃផ្លូវការ អ្នកខ្លះមិនហ៊ានតវ៉ាពីព្រោះពួកគាត់ខ្លាចមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងនាមជាអាជ្ញាធរ គ្រប់គ្រងមូលដ្ឋាន ។ មូលហេតុផ្សេងមួយទៀតដែលនាំឱ្យប្រជាជនមិនសូវយកចិត្តទុកដាក់តវ៉ា គឺដោយសារ បរិមាណលុយដែលត្រូវបង់នោះតិចតួច ។ ក្រៅពីនេះ អ្នកខ្លះបង់លុយដែលខាងមន្ត្រីទាមទារ ដោយសារតែ ឃើញអ្នកផ្សេងទៀតបង់លុយនេះដែរ ។

ប្រជាជនភាគច្រើនជឿថា មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ប្រើលុយក្រៅផ្លូវការដែលទទួលបានដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ការ ចំណាយក្នុងគ្រួសាររបស់ពួកគេ ដោយសារតែបៀវត្សរ៍ទាប និងកម្រិតជីវភាពក្រីក្រ ។ គ្រូបង្រៀនម្នាក់ បានលើកឡើងថា " បៀវត្សរ៍គ្រូបង្រៀនទាប តែបៀវត្សរ៍មន្ត្រីឃុំទាបជាងនេះទៅទៀត ។ ដូចនេះ តើពួក គាត់រស់ដូចម្តេច បើបៀវត្សរ៍ ៨ ម៉ឺនរៀល មិនគ្រប់ទាំងទិញបារីផង"។

ទស្សនៈនេះគាំទ្រដោយចម្លើយពីសមាជិក/សមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់ ដែលទទួលស្គាល់ថាចំណាយក្រៅផ្លូវការដែលពួកគាត់ទទួលបានត្រូវបានប្រើ ដើម្បីប៉ះប៉ូវលើតម្រូវការចាំបាច់នៃជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ។ ថែមលើចម្លើយនេះទៀត មន្ត្រីដែលត្រូវបានសម្ភាសបានសួរក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវថា តើមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់រកបានចំណូលប៉ុន្មានក្នុង ១ ខែ ។ ទោះបីជាមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ភាគច្រើនបានទទួលស្គាល់ថាចំណូលដែលពួកគាត់បានទទួលពីអ្នកប្រើប្រាស់ មិនអាចផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសាររបស់ពួកគាត់គ្រប់គ្រាន់ទេ គឺគ្រាន់តែអាចប្រើប្រាស់លើចំណាយប្រចាំថ្ងៃ ដូចជាបាយព្រឹក បារី សាំង ។ល។ សមាជិក/សមាជិកាឃុំ/សង្កាត់ខ្លះសារភាពថា ប្រាក់ដែលបានពីចំណាយក្រៅផ្លូវការរបស់ប្រជាជនត្រូវបានចែកទៅឱ្យបុគ្គលិកមួយចំនួនដែលប្រើប្រាស់ថ្នាក់។

ក្នុងកិច្ចពិភាក្សា អ្នកចូលរួមទាំងអស់ក៏ត្រូវបានសាកសួរថាតើមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់នឹងឈប់ទារកប្រៃក្រៅផ្លូវការទេ បើសិនជាភិបាលតម្លើងបៀវត្សរ៍ឱ្យពួកគាត់ដល់កំរិតមួយសមរម្យ។ នៅស្ទើរតែគ្រប់ក្រុមពិភាក្សា ចម្លើយទៅនឹងសំណួរនេះមានលក្ខណៈចម្រុះ ក្នុងចំណោមប្រជាពលរដ្ឋ និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់។ អ្នកដែលឆ្លើយថា "នឹងឈប់" ចំពោះសំណួរនេះ ចាត់ទុកការទារកប្រៃក្រៅផ្លូវការជានិរន្តរ៍ចុងក្រោយ ដោយសារបៀវត្សរ៍ទាបមិនអាចផ្គត់ផ្គង់គ្រួសារបាន។ នៅពេលដែលគេតម្លើងបៀវត្សរ៍ឱ្យគ្រប់គ្រាន់ពួកគាត់ជឿថាមន្ត្រីទាំងនោះ ក្នុងនាមជាអ្នកតំណាងឱ្យប្រជាពលរដ្ឋ នឹងមានការខ្មាស់អៀនក្នុងការបន្តទារកប្រៃក្រៅផ្លូវការ។

ផ្ទុយមកវិញ អ្នកដែលនិយាយថា "មិនអាចឈប់បាន" ការពារចម្លើយរបស់ខ្លួនដោយជឿថា ការយកលុយក្រៅផ្លូវការបានក្លាយជាទម្លាប់របស់មន្ត្រីភិបាលទៅហើយ រួមទាំងបុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់ផង។ អ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមម្នាក់បានលើកឡើងថា "គោលព្រៃធំស្មើស្មៅក្នុងព្រៃធំ ឯគោលព្រៃតូចស្មើស្មៅក្នុងព្រៃតូច" ។

ទោះបីជាមានការខ្វែងយោបល់គ្នាក្តី អ្នកនៅក្នុងក្រុមពិភាក្សាទាំងអស់ជឿថា តម្លើងបៀវត្សរ៍នឹងជួយកាត់បន្ថយការទារកប្រៃក្រៅផ្លូវការ តែតម្រូវអោយមានការដាក់ទណ្ឌកម្មតាមផ្លូវច្បាប់ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាលចំពោះមន្ត្រីណាដែលបន្តទង្វើនេះ ដើម្បីធានាឱ្យបាននូវប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់នៃសេវា។

២.២.២. សេវាសារពាង្គមសិក្សា

យោងទៅតាមប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀនមូលហេតុដែលយកប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ គឺមកពីបៀវត្សរ៍គ្រូមិនគ្រប់គ្រាន់។ គ្រូភាគច្រើននៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមបាននិយាយថា "បៀវត្សរ៍គ្រូទាបណាស់ ហើយជារឿយពួកគេទទួលបានការរអ៊ូរទៅពីប្រពន្ធ"។

នៅពេលឆ្លើយទៅនឹងសំណួរថា តើហេតុអ្វីបានជាគ្រូនៅទីប្រជុំជនយកលុយ គ្រូបឋមសិក្សាម្នាក់ នៅទីរួមខេត្តកំពង់ធំបាននិយាយថា "និយាយឱ្យត្រង់ទៅ គ្រូមិនចង់យកលុយពីសិស្សទេ តែភាពក្រីក្រ តម្រូវ ឱ្យយក ...បៀវត្សរ៍មិនឡើងលឿនដូចថ្លៃទំនិញទេ"។ គ្រូម្នាក់ទៀតនៅទីរួមខេត្តសៀមរាបបាន ពន្យល់ថា "ថ្លៃខ្លះហោប៉ៅគ្រូចូរស្តេត អញ្ជឹងត្រូវកសិក្រក្នុងថ្នាក់ ដោយសារត្រូវក្រ និងត្រូវការលុយទៅចិញ្ចឹម គ្រួសារ"។ គ្រូម្នាក់ទៀតបានបន្ថែមថា "មិនមែនមានន័យថា គ្រូយកលុយពីសិស្សទាំងសប្បាយចិត្តទេ ។ ផ្ទុយមកវិញ យើងមានអារម្មណ៍ខ្លាំងអៀន ប៉ុន្តែកូនយើងត្រូវការញាំបាយ អញ្ជឹងយើងគ្មានជំរើសទេ"។

គេអាចសន្និដ្ឋានថា មានមូលហេតុពីរចំបងក្នុងការយកលុយក្រៅផ្លូវការគឺ៖ ភាពក្រីក្រ និងតម្រូវ ការក្នុងការចំណាយទៅលើជីវភាពខ្ពស់ ជាពិសេសនៅទីប្រជុំជន ។

ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរមួយចំនួនកើតមាន ដោយសារមានគ្រូខ្លះបានដាក់ទណ្ឌកម្មសិស្សណាដែលមិនបង់ លុយក្រៅផ្លូវការ ។ ទណ្ឌកម្មទាំងនោះមានតាំងពីដេរបញ្ជោរ មិនឱ្យសិស្សចូលរៀន ឱ្យពិន្ទុទាប និងមិនឱ្យ ឡើងថ្នាក់នៅចុងឆ្នាំ ។ អ្នកចូលរួមម្នាក់នៅកំពង់ធំនិយាយថា "គ្មានលុយគ្មានពិន្ទុ គ្មានព្រឹត្តិប័ត្រពិន្ទុ"។ អ្នកចូល រួមម្នាក់ទៀតនៅកំពង់ចាមបាននិយាយគាំទ្រចំណុចនេះថា "ទោះបីជាកូនខ្ញុំរៀនបានពិន្ទុ ក៏វា មិនបានលេខល្អដែរ បើសិនវាមិនឱ្យលុយគ្រូវាទេ"។

២.២.៣. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

ទោះបីជាចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅមណ្ឌលសុខភាពមានទំហំតិចតួច ឬស្មើតែគ្មានក្តី ក៏យោងតាម កិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ប្រជាជនមួយចំនួនតូចបានសារភាពថា ពេលខ្លះពួកគាត់ឱ្យលុយ "អរគុណ" ទៅបុគ្គលិក មណ្ឌលសុខភាពសម្រាប់សេវារបស់ពួកគាត់ បើទោះបីជាបុគ្គលិកទាំងនោះមិនទារលុយក្តី ។ ករណីនេះគាំ ទ្រដោយអ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមម្នាក់នៅបន្ទាយមានជ័យ ដោយគាត់បាននិយាយថា "យើងឱ្យ លុយគាត់ដោយសារពួកគាត់បានជួយជីវិតពួកយើង"។ អ្នកចូលរួមកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម នៅព្រៃវែងបានគិត ថា វានឹងមានភាពកាន់តែងាយស្រួលក្នុងការទទួលការសង្គ្រោះពីពួកគាត់នៅពេលក្រោយ ប្រសិនបើយើង ឱ្យលុយគាត់ខ្លះ ។ អ្នកចូលរួមទាំងនោះបាននិយាយទៀតថា "ពួកគាត់ជួយយើង យើងជួយពួកគាត់វិញ"។ គាត់បន្តទៀតថា "ពួកគាត់ឱ្យ (សេវា) យើងឱ្យ (លុយ) ដែរ"។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី ជាទូទៅពួកគាត់ឱ្យ លុយ "អរគុណ" ទៅបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព តែក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរប៉ុណ្ណោះ ដូចជាពេលសម្រាលកូនដែល ត្រូវការឆ្លបក្រៅម៉ោងធ្វើការ ។

ជាងនេះទៀត កិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមបានបង្ហាញថា ចំណាយក្រៅផ្លូវការទាបបង្កឱ្យមានការផ្តល់ សេវាមិនល្អនៅមណ្ឌលសុខភាព ។ ដូចគ្នាដែរ នៅទីជនបទខ្លះ អ្នកក្រខ្លាំងមិនអាចទទួលបានសិទ្ធក្នុងការ មិនបង់កម្រៃសេវាឡើយ ហើយទីបញ្ចប់ ពួកគាត់ត្រូវតែបង់កម្រៃផ្លូវការ ។ បញ្ហានេះកើតឡើងដោយ

សារតែពួកគាត់ត្រូវមានលិខិតបញ្ជាក់ពីឃុំ/សង្កាត់ដែលបញ្ជាក់ថា ពួកគាត់ពិតជាប្រមាណ។ ជាធម្មតា នៅពេលដែលពួកគាត់រកសេវាថែទាំសុខភាព ពួកគាត់គ្មានពេលសុំលិខិតនោះទេ ដូចដែលអ្នកចូលរួមម្នាក់នៅសៀមរាបបាននិយាយថា “ខ្ញុំឮថាសេវា (សុខភាព) មិនយកលុយទេពីអ្នកក្រ ប៉ុន្តែសម្រាប់ខ្ញុំ ខ្ញុំមិនដែលទទួលបានសេវាដោយមិនគិតថ្លៃនៅមណ្ឌលសុខភាព និងមន្ទីរពេទ្យខេត្តទេ”។

ប្រអប់ ២.១: មណ្ឌលសុខភាពនៅខេត្តកំពង់ធំ

ខេត្តកំពង់ធំមានមណ្ឌលសុខភាព ៥០ បម្រើប្រជាជន ៨០០ ០០០ នាក់។ ចំនួននេះគ្រប់គ្រាន់ហើយបើគិតពីបរិមាណ ប៉ុន្តែ បើគិតពីទីតាំងភូមិសាស្ត្ររវាងមណ្ឌលសុខភាពនីមួយៗ គេអាចនិយាយបានថា វាមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ចម្ងាយរវាងមណ្ឌលសុខភាពមួយទៅមួយទៀតមានលក្ខណៈឆ្ងាយ។ ជាលទ្ធផល អ្នកដែលនៅឆ្ងាយពីមណ្ឌលសុខភាពមានការពិបាកក្នុងការទទួលសេវាណាស់។ ដូចនេះសេវាមណ្ឌលសុខភាពមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ សម្រាប់សហគមន៍ហើយពួកគេត្រូវតែប្រើសេវាឯកជន។ បញ្ហានេះប៉ះពាល់ដល់ចំណូលមណ្ឌលសុខភាពដែរ ដោយសារតែអ្នកជម្ងឺមួយចំនួនមិនប្រើសេវាមណ្ឌលសុខភាព។ ឧទាហរណ៍ មានតែ ១០ ភាគរយ នៃស្ត្រីមានផ្ទៃពោះប៉ុណ្ណោះដែលសម្រាលកូននៅមណ្ឌលសុខភាព ចំណែកឯ ៩០ ភាគរយ ទៀត សម្រាលកូននៅផ្ទះ ដោយប្រើឧបករណ៍ ឬបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព។

ជាងនេះទៅទៀត សេវានៅមណ្ឌលសុខភាពមានព្រំដែនកំណត់។ សេវាសំខាន់ៗខ្លះ ដូចជាដកធុញមិនទាន់មានទេ។ មណ្ឌលសុខភាពក៏មិនផ្តល់សេវាសម្រាកដែរ ហើយក៏គ្មានឡានពេទ្យសម្រាប់ដឹកអ្នកជម្ងឺធ្ងន់ទៅពេទ្យខេត្តដែរ។ ក្រៅពីបញ្ហាដែលបានលើកឡើងនេះ មណ្ឌលសុខភាពខ្លះថ្នាំ ឧបករណ៍ និងធនធានមនុស្ស។ ដោយសារមូលហេតុនេះ ប្រជាជនជាភ្ញើទៅមន្ទីរពេទ្យព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី ៧ នៅសៀមរាបជំនួសវិញ ទោះជាត្រូវចំណាយសម្រាប់ការធ្វើដំណើរក៏ដោយ តែសេវាមិនគិតលុយឡើយ ហើយមន្ទីរពេទ្យក៏ល្អ។

ក្រៅពីនេះ អ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចការពិភាក្សាជាប្រមាណគ្រួសារច្រើនអ្វីរាំអំពីម៉ោងធ្វើការ និងសីលធម៌របស់បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព។ មណ្ឌលសុខភាពភាគច្រើនបើកតែពេលព្រឹកពីម៉ោង ៨ ទៅ ១១ ហើយ គ្មានបុគ្គលិកគ្រប់គ្រាន់ទេ។ លើសពីនេះទៅទៀត មនុស្សជាច្រើនក៏រិះគន់ពីវិយាបថបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពផងដែរ។ អ្នកចូលរួមម្នាក់ក្នុងកិច្ចការពិភាក្សាជាប្រមាណនៅកំពង់ធំនិយាយថា “សេវាមិនថ្លៃទេចំពោះពួកយើង។ ក្រៅពីថ្នាំ អ្នកជម្ងឺត្រូវការថែទាំ និងល្អមតិពួកគាត់។ ផ្ទុយមកវិញ ពួកគាត់និយាយមកយើងដូចយើងមិនមែនមនុស្សអញ្ចឹង ហើយពេលខ្លះគាត់មិនយកភ្នែកមើលយើងផង។ យើងខ្លាចមិនហ៊ានទៅមណ្ឌលសុខភាពទេឥឡូវ”។

ប្រធានមណ្ឌលសុខភាពម្នាក់បានយល់ស្របថា មណ្ឌលសុខភាពភាគច្រើនបើកតែពេលព្រឹក។ គាត់បាននិយាយថា “ខ្ញុំទទួលស្គាល់ថា មណ្ឌលសុខភាពរបស់ខ្ញុំ និងមណ្ឌលសុខភាពផ្សេងទៀត បើកតែ

ពេលព្រឹក ក៏ប៉ុន្តែខ្ញុំមិនអាចធ្វើអ្វីបានទាំងអស់ ហើយថែមទាំងមិនអាចដាក់ទណ្ឌកម្មដល់បុគ្គលិកខ្ញុំទៀត ពី ព្រោះប្រាក់ខែរបស់ពួកគេមិនគ្រប់គ្រាន់ ដូច្នោះហើយពួកគេត្រូវរកចំណូលផ្សេងទៀត ដោយការយកពេល វេលាធ្វើការទៅព្យាបាលជម្ងឺខាងក្រៅ ឬរកការងារផ្សេងទៀត។ យើងមិនអាចអាស្រ័យតែចំណូលដ៏តិច តួចដែលបានមកពីមណ្ឌលសុខភាពបានទេ ពីព្រោះមនុស្សមកមណ្ឌលសុខភាពតិចណាស់”។

បញ្ហាទាំងនោះបណ្តាលមកពីចំណូលបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពទាប។ យោងតាមបញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋា- ភិបាល បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពមានសិទ្ធិទទួលបានដល់ទៅ ៦០ ភាគរយនៃចំណូលផ្លូវការ។ ប៉ុន្តែ ចំនួននេះ តិចតួចណាស់ដែលមិនអាចឱ្យពួកគេចិញ្ចឹមជីវិតបាន។ យោងទៅតាមការសម្ភាសជាមួយបុគ្គលិកមណ្ឌល សុខភាពបានបង្ហាញថា បុគ្គលិកម្នាក់ទទួលបានជាមធ្យមប្រហែលជា ១០ ដុល្លារអាមេរិក ប៉ុណ្ណោះ ពីកម្រៃ ផ្លូវការក្នុងមួយខែ។ ជាលទ្ធផល ពួកគេត្រូវតែប្រើម៉ោងធ្វើការដើម្បីរកចំណូលថែមទៀត ដែលធ្វើទាំង នេះប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់ប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាកម្មរបស់មណ្ឌលសុខភាព។

អ្នកចូលរួម និងប្រធានមណ្ឌលសុខភាពក៏លើកឡើងពីបញ្ហាខ្វះថ្នាំ និងឧបករណ៍ប្រើប្រាស់នៅ មណ្ឌលសុខភាពដែរ។ អ្នកចូលរួមនៅសៀមរាប កំពង់ធំ បាត់ដំបង ស្វាយរៀង បាននិយាយថា “បើផ្កា សាយ ឈឺក្បាល វិលមុខ ឬឈឺពោះ មានតែប៉ារ៉ាសេតាម៉ុលទេដែលឱ្យ”។ ក្រៅពីខ្វះថ្នាំ ថ្នាំដែលប្រើមិន មានស្តង់ដារទេឬហួសកាលបរិច្ឆេទប្រើប្រាស់ ដោយសារមណ្ឌលសុខភាពភាគច្រើនប្រើថ្នាំសល់ពីទសវត្សរ៍ ឆ្នាំ ១៩៨០ ។

ជំពូកទី ៣

វិសាលភាពនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងផលប៉ះពាល់

តិច ឬច្រើន កម្រៃក្រៅផ្លូវការកើតមាននៅក្នុងគ្រប់សេវាកម្ម ដែលជាកម្មវត្ថុនៃការសិក្សា។ យ៉ាងណាក៏ វិសាលភាពនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលបង់ចូលទៅក្នុងវិស័យនីមួយៗ មានទំហំខុសប្លែកគ្នាច្រើន ពីមួយទៅមួយ និងពិតប្រាកដមួយទៅតំបន់មួយទៀត។ ក្នុងជំពូកនេះ ភាពខុសប្លែកទាំងនោះនឹងត្រូវបាន លើកយកមកសិក្សា ជាមួយគ្នានឹងផលប៉ះពាល់ផ្សេងៗនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ទៅលើមន្ត្រីដែលជាអ្នកផ្តល់ សេវា ថវិកាឃុំ/សង្កាត់ និងជីវភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

៣.១. វិសាលភាពនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ

៣.១.១. ចំណាយក្រៅផ្លូវការនៃសេវាឃុំ/សង្កាត់

បច្ចុប្បន្ននេះ ការចុះបញ្ជីអាត្រានុកូលដ្ឋាន គឺជាសេវាផ្លូវការតែមួយគត់ដែលមានការកំណត់ច្បាស់ លាស់ពីតម្លៃផ្លូវការដោយបទប្បញ្ញត្តិរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ជាទូទៅ សេវានេះពាក់ព័ន្ធនឹងការចេញសំបុត្រ កំណើត សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងសំបុត្រមរណៈភាពដល់ប្រជាពលរដ្ឋសំរាប់ប្រើជាប្រយោជន៍ខាងកំណត់ ហេតុរដ្ឋបាលផ្សេងៗ។

ដោយឡែកសេវាមួយចំនួនផ្សេងទៀត ដែលផ្តល់ឱ្យប្រជាពលរដ្ឋដោយការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ដែរ នោះមិនមានការកំណត់ទាមទារនូវតម្លៃផ្លូវការណាមួយនោះទេ ដែលការណ៍នេះបណ្តាលមកពីមូលហេតុពីរ យ៉ាង។ ម្យ៉ាងដោយសារមិនទាន់មានច្បាប់ ឬបទប្បញ្ញត្តិណាមួយកំណត់ឱ្យបានច្បាស់ពីតម្លៃផ្លូវការសំរាប់ សេវាទាំងនោះនៅឡើយ។ ម្យ៉ាងទៀត មានសេវាមួយចំនួនត្រូវបានផ្តល់ដោយការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ ទៅ តាមទំលាប់ដែលធ្លាប់មានពីមុនមកនៅក្នុងសហគមន៍ ដែលតាមពិតសេវាមួយចំនួននោះស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ច របស់អាជ្ញាធរថ្នាក់លើ និងមិនមែនជាតួនាទីផ្លូវការរបស់ឃុំទេ។

លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវបង្ហាញឱ្យឃើញថា ចំណាយជាក់ស្តែងដែលប្រជាពលរដ្ឋបង់ដើម្បីទទួល បានសេវានីមួយៗនៅឃុំ/សង្កាត់ជាទូទៅមានភាគរយខ្ពស់ជាងខ្លាំងបើធៀបទៅនឹងតម្លៃផ្លូវការរបស់សេវា ទាំងនោះដែលជាទូទៅទាបខ្លាំង និងក្នុងលក្ខខណ្ឌដែលសេវាក្រៅផ្លូវការដទៃទៀតត្រូវបានសន្មតថាផ្តល់ ដោយមិនយកថ្លៃ។

ផ្អែកតាមទិន្នន័យដែលបានរកឃើញ កម្រៃក្រៅផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំដែលបង់ចូលទៅក្នុងរដ្ឋបាលឃុំ-សង្កាត់ នៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា មានប្រមាណ ៥ ទៅ ៦ លានដុល្លារអាមេរិក^{១៧} បន្ថែមទៅលើថវិកាឃុំ/សង្កាត់នាពេលបច្ចុប្បន្ន ។ ធាតុចូលជាក់លាក់ និងរបៀបគណនាចំនួននេះ នឹងមានបកស្រាយលម្អិតក្នុងឧបសម្ព័ន្ធ ២ ។ បើធៀបទៅនឹងទិន្នន័យស្រាវជ្រាវស្តីពីអំពើពុករលួយរបស់ ម.អ.ស បរិមាណនេះមានទំហំមិនដល់ ១០ភាគរយផងនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលបង់ដោយប្រជាពលរដ្ឋលើសេវាសាធារណៈទាំងអស់នៅគ្រប់កំរិត ដែលមានរហូតដល់ប្រមាណ ៦៦ លានដុល្លារអាមេរិកនៅឆ្នាំ ២០០៥^{១៨} ។

តារាង ៣.១: តម្លៃផ្លូវការ និង ការចំណាយជាក់ស្តែងលើសេវាសីមួយៗរបស់ឃុំ
(គិតជាដុល្លារ)

សេវា	តម្លៃផ្លូវការ	ចំណាយជាក់ស្តែង	
		ទីប្រជុំជន ^(១)	ជនបទ
សំបុត្រកំណើត	៤០០	៥ ០០០	៥ ០០០
សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍	៤០០	២០ ០០០	២០ ០០០
សំបុត្រមរណៈភាព	៤០០	៧ ៥០០	៥ ០០០
ចំលងសំបុត្រកំណើត	២ ១០០	៥ ០០០	៥ ០០០
ចំលងសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍	៥ ៧០០	១៦ ០០០	១៦ ០០០
ចំលងសំបុត្រមរណៈភាព	២ ៤០០	២ ០០០	២ ០០០
លិខិតប្រកាសអាពាហ៍ពិពាហ៍	២ ២០០	២០ ០០០	២០ ០០០
លិខិតស្នាក់នៅ	-	១០ ០០០	៧ ០០០
លិខិតបញ្ជាក់កិរិយាមាយាទ	-	៥ ០០០	៥ ០០០
លិខិតអនុញ្ញាតអោយសាងសង់	-	៨៥ ០០០	២០ ០០០
ប័ណ្ណសំគាល់កម្មសិទ្ធិដីធ្លី	-	៥០ ០០០	២៨ ០០០
សម្របសម្រួលជម្លោះ	-	១៨ ០០០	១៥ ០០០
ទទួលស្គាល់កុងត្រា	-	១០ ០០០	៥ ០០០

កំណត់សម្គាល់: (១) រួមបញ្ចូលទាំងឃុំក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ និង នៅតាមទីរួមខេត្តដទៃទៀត

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

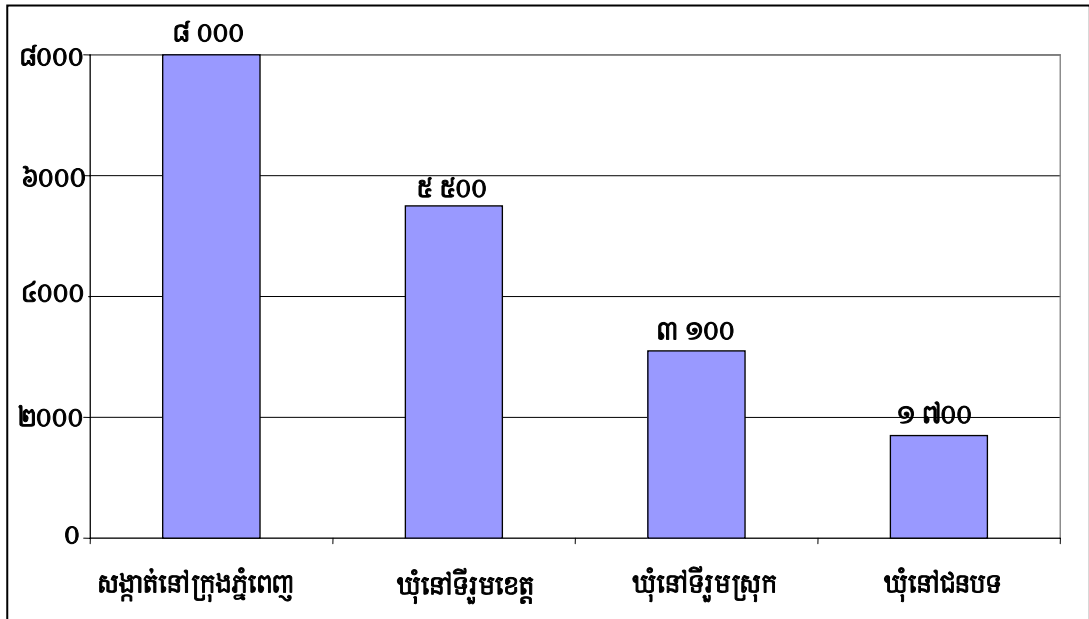
^{១៧} តម្លៃក្រៅផ្លូវការនេះ បូកបញ្ចូលទាំងសេវាផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការដែលផ្តល់ដោយមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ដល់ប្រជាជនក្នុងមូលដ្ឋានលើកលែងតែសេវាផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីធ្លី ដែលបរិមាណចំណាយមានគំលាតខុសគ្នាខ្លាំងពីឃុំមួយទៅឃុំមួយទៀត ។

^{១៨} ម.អ.ស ឆ្នាំ ២០០៥

បើគិតក្នុងកំរិតម៉ាក្រូ បរិមាណនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលបានបង់ទៅការិយាល័យ ឃុំ/សង្កាត់ ទូទាំងប្រទេសមានតិចតួចបំផុត ប្រមាណជា ១ភាគរយនៃថវិកាជាតិសរុប ឬត្រឹមតែ ០,១ ភាគរយនៃ (ផ.ស.ស) របស់ប្រទេសប៉ុណ្ណោះ^{១៩} ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយ ចំណាយក្រៅផ្លូវការទាំងនេះ ផ្តល់ផលប៉ះពាល់ច្រើន លើប្រជាពលរដ្ឋទីទាស់ក្រ និងបង្កើតបានជាបន្ទុកដ៏អវិជ្ជមានមួយចំពោះប្រសិទ្ធភាព តម្លាភាព និងគណនេយ្យភាពនៃដំណើរការផ្តល់សេវាថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។

បើគិតតាមតំបន់ ជាទូទៅកម្រៃក្រៅផ្លូវការ មានកំរិតខ្ពស់នៅតាមសង្កាត់ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ហើយថយចុះតាមលំដាប់នៅឃុំតាមទីរួមខេត្ត ទីរួមស្រុក និងតំបន់ជនបទ ។ ជាមធ្យម កម្រៃក្រៅផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំ ដែលបង់ចូលក្នុងឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗមានចំនួនពី ៨ ០០០ ដុល្លារនៅរាជធានីភ្នំពេញ ៥ ៥០០ ដុល្លារនៅទីរួមខេត្ត ៣ ១០០ ដុល្លារនៅទីរួមស្រុក និងធ្លាក់ដល់ប្រមាណ ១ ៧០០ ដុល្លារនៅតំបន់ជនបទ ។ ដោយឡែក បរិមាណនៃការកម្រៃក្រៅផ្លូវការទាំងនេះ មិនបានរាប់បញ្ចូលនូវការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការលើសេវាផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីធ្លីនោះទេ ដោយហេតុថាចំនួនករណីតាមឃុំនីមួយៗ និងបរិមាណចំណាយក្នុងមួយករណីៗពុំអាចផ្តល់ឱ្យមានសិក្សាជាក់លាក់បាន ។

រូបភាព ៣.១: ការចំណាយក្រៅផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំ ក្នុងមួយឃុំ (គិតជាដុល្លារ)

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

^{១៩} នៅឆ្នាំ ២០០៥ ចំណូលក្នុងសរុបរបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាមាន ៦៤០លានដុល្លារ (មិនបូកបញ្ចូលជំនួយបរទេស មានប្រមាណ ៦០០ លានដុល្លារអាមេរិកទៀត) និង ម.អ.ស មាន ៦,២ ពាន់លានដុល្លារអាមេរិក

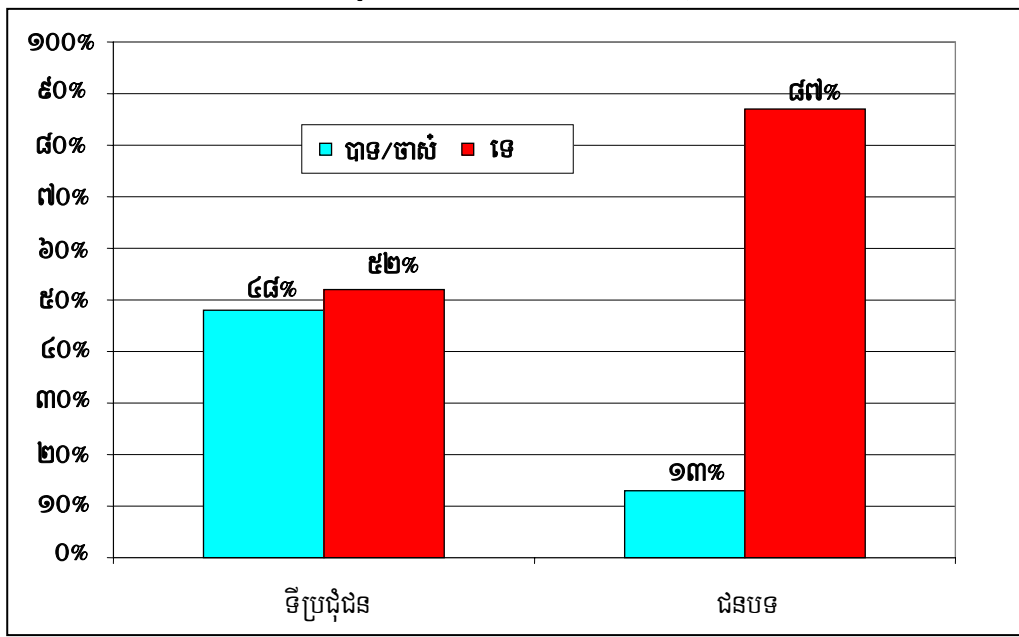
ជាទូទៅ កម្រៃក្រៅផ្លូវការមិនបានបង្កឱ្យមានការបាត់បង់ថវិកាយុវ័យ/សង្កាត់ទេ ប៉ុន្តែវាជាប្រភព ថវិកាបន្ថែមមួយសំរាប់ការិយាល័យយុវ័យ/សង្កាត់។ យ៉ាងណាក្តី ទំលាប់នៃការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការបង្កើត ជារូបភាពដ៏អវិជ្ជមាន នប៉ះពាល់ដល់ភាពស្មោះត្រង់របស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងនាំទៅរកកង្វះទំនុកចិត្តទៅលើ ប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងរបស់អង្គការមូលដ្ឋាន។

៣.១.២. កម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅសាលាបឋមសិក្សា^{២០}

យោងតាមបទបទប្បញ្ញត្តិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ការអប់រំនៅថ្នាក់បឋមសិក្សាពុំតម្រូវឱ្យមានការ បង់ថ្លៃអ្វីទាំងអស់។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ការស្រាវជ្រាវបង្ហាញឱ្យឃើញថា ចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅតែកើត មាននៅក្នុងវិស័យអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា ដោយភាគច្រើនប្រមូលផ្តុំនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ និងទីរួមខេត្ត- ក្រុងនានា។ ការណែនាំដែលចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅតាមតំបន់ជនបទពុំត្រូវបានមើលឃើញអាចបណ្តាលមក ពីមូលហេតុ៣យ៉ាង។ មូលហេតុទី ១ គឺគ្រួសារតាមតំបន់ជនបទជាទូទៅមានជីវភាពក្រីក្រ គ្មានលទ្ធភាព អាចបង់ចំណាយនេះបាន។ មូលហេតុទី ២ គឺគ្រូបង្រៀននៅជនបទភាគច្រើនក៏ជាកសិករ ដូចនេះ ពួកគេ អាចរកបានប្រភពចំណូល និងអាហារបន្ថែមខ្លះទៀត ដើម្បីបង្រួបបង្រួមជីវភាពពួកគាត់។ មូលហេតុទី ៣ គឺថា ទំនាក់ទំនងរវាងគ្រូបង្រៀន និងប្រជាពលរដ្ឋនៅតាមជនបទមានភាពជិតស្និទ្ធខ្លាំងជាងតាមតំបន់ទីប្រជុំ ជនដោយសារចំនួនប្រជាជនមានបរិមាណតិច។ មូលហេតុទាំងនេះ ត្រូវបានគូសបញ្ជាក់ដោយក្រុមពិភាក្សា មួយចំនួនធំ ដែលក្នុងនោះគ្រូបឋមសិក្សាបានលើកឡើងថា " កូនសិស្សនៅទីនេះ ភាគច្រើនមានជីវភាព ក្រីក្រ ហើយមិនសូវចង់មករៀនទេ បើយើងហ៊ានតែទារលុយពីពួកគេនៅថ្ងៃនេះ ថ្ងៃស្អែកប្រាកដជាមិន ឃើញពួកគេមករៀនឡើយ" ។

^{២០} លទ្ធផលសម្រាប់សាលាបឋមសិក្សានេះ មិនបានប្រៀបធៀបដោយផ្ទាល់ទៅនឹងការលទ្ធផលរបស់ ម.អ.ស នៅឆ្នាំ ២០០៥ អំពីការ អប់រំសាធារណៈដែលបានរាប់បញ្ចូលតាំងពីថ្នាក់បឋម ដល់មធ្យមសិក្សានោះទេ

**រូបភាព ៣.២: តើអ្នកត្រូវចំណាយថ្លៃសាលាសំរាប់ការសិក្សា
របស់កូនអ្នកនៅថ្នាក់បឋមសិក្សាដែរឬទេ?**

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

យោងតាមលទ្ធផលទិន្នន័យនៃការសិក្សាប្រជាជនប្រមាណ ៨៧ ភាគរយ ដែលរស់នៅតាមជនបទ បានអះអាងថា ពួកគាត់មិនបានបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ សំរាប់ការសិក្សារបស់កូនពួកគាត់នៅថ្នាក់បឋមសិក្សាឡើយ ខណៈពេលដែលប្រជាជនត្រឹមតែ ១៣ភាគរយប៉ុណ្ណោះឆ្លើយថាធ្លាប់បានបង់ ។ ដោយឡែកប្រជាជនប្រមាណជិត ៥០ភាគរយ នៅតំបន់ទីប្រជុំជនបានឱ្យដឹងថាពួកគាត់បានបង់ចំណាយ ក្រៅផ្លូវការសម្រាប់ឱ្យកូនរបស់ពួកគាត់បានរៀននៅថ្នាក់បឋមសិក្សា ។លទ្ធផលទាំងនេះបង្ហាញឱ្យឃើញថា កម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងសេវាអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាភាគច្រើនកើតមាននៅតំបន់ទីប្រជុំជនដែលនៅទីនោះជីវភាពរស់នៅ និងលទ្ធភាពក្នុងការថយវាយរបស់ប្រជាជនជាទូទៅមានកំរិតខ្ពស់ជាងតាមជនបទ ។

សរុបមក កម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅតំបន់ជនបទ មានកំរិតទាបជាងនៅទីប្រជុំជន ប៉ុន្តែបើយោងតាមការពិភាក្សាជាក្រុមឃើញថា គុណភាពសេវាអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សានៅតំបន់ទាំងពីរមានភាពខុសគ្នាស្រឡះ ។ គ្រូបង្រៀននៅតំបន់ជនបទ មិនអាចផ្តល់សេវាអប់រំដល់សិស្សានុសិស្សឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នោះទេ ដោយហេតុថាពួកគាត់ ត្រូវចំណាយស្ទើរតែពាក់កណ្តាលនៃពេលវេលារបស់ដែលមានលើការងារកសិកម្ម ។ ដូច្នោះឃើញថា ការណ៍ដែលគ្រូបង្រៀនពុំអាចលះបង់ពេលវេលាសំរាប់ផ្តោតតែទៅលើការងារអប់រំតែមួយមុខ

នោះ គឺដោយសារកត្តាជីវភាពក្រីក្រ ។ ផ្ទុយទៅវិញ គ្រូបង្រៀននៅតំបន់ទីប្រជុំជនមានលទ្ធភាពផ្តល់សេវា បានល្អប្រសើរជាងគ្រូតាមជនបទ ពីព្រោះពួកគាត់អាចរកប្រភពចំណូលបន្ថែមដែលបានមកពីការបង់កម្រៃ ក្រៅផ្លូវការ និងការបង្រៀនគ្រូក្រៅម៉ោងផ្សេងៗ ។

ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅតំបន់ទីប្រជុំជន បង្កើតបានជាបន្ទុកមួយសំរាប់គ្រូសារនៅតំបន់នោះ បើទោះជាកម្រៃដែលត្រូវបង់មានបរិមាណតិចតួចក្តី ។ ជាទូទៅ ប្រភេទកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលត្រូវបង់ ញឹកញាប់ជាងគេរួមមាន៖

តារាង ៣.២: កម្រៃក្រៅផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំនៅរាជធានីភ្នំពេញ (គិតជាដុល្លារ)

ថ្លៃចុះឈ្មោះចូលរៀន	១ ២០០
ថ្លៃទឹក និងភ្លើង	២ ០០០
ថ្លៃគ្រូទារប្រចាំថ្ងៃ	៥០ ៨០០
សរុប	៥៤ ០០០

ប្រភព: កិច្ចពិភាក្សាជាមួយគ្រូបង្រៀនផ្ទះកំបង់សិក្សា

យោងតាមការសិក្សារបស់ធនាគារពិភពលោក^{២១} ចំនួនប៉ាន់ស្មានសរុបប្រចាំឆ្នាំនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ នៅភ្នំពេញ (ដូចមានបង្ហាញក្នុងតារាង ៣.២) មានប្រមាណ ៤៣ ភាគរយនៃចំណាយមធ្យមសរុបរបស់ គ្រូសារទៅលើការអប់រំផ្នែកកំបង់សិក្សា^{២២} នៅតាមតំបន់ទីប្រជុំជនទាំងមូល ។ ម៉្យាងទៀត ការរកឃើញ ដដែលនេះក៏បានបង្ហាញដែរថា បរិមាណចំណាយជាមធ្យមរបស់គ្រូសារទៅលើការអប់រំផ្នែកកំបង់សិក្សា នៅតាមតំបន់ជនបទ មានទំហំតិចតួច (ប្រមាណ ៣៥ ០០០ ដុល្លារ) ។ និយាយម្យ៉ាងទៀត កម្រៃក្រៅ ផ្លូវការសំរាប់ការអប់រំផ្នែកកំបង់សិក្សានៅតំបន់ជនបទមានកំរិតទាប^{២៣} ។

នៅទីប្រជុំជន កម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងបរិមាណតិចតួចទាំងនោះ គឺជាឧបសគ្គយ៉ាងធំសម្រាប់កុមារ ដែលមកពីគ្រួសារទាស់ក្រ ។ ក្រៅពីចំណាយទៅលើឯកសណ្ឋានសាលា និងសម្ភារៈសិក្សា គ្រូសាររបស់ពួកគេ

^{២១} CSES ឆ្នាំ ២០០៤

^{២២} ត្រូវបានគណនាដោយផ្អែកលើ ការចំណាយជាមធ្យមរបស់គ្រូសារ សម្រាប់ថ្នាក់ទី ១ និង ទី ៦

^{២៣} បើទោះជាចំនួននេះមិនបានប្រៀបធៀបដោយផ្ទាល់ក្តី តាមលទ្ធផលស្រាវជ្រាវរបស់ ម.អ.ស ឆ្នាំ ២០០៥ បានបញ្ជាក់ថា : តម្លៃក្រៅផ្លូវការនៅតំបន់ជនបទ សំរាប់រាល់ការអប់រំសាធារណៈ មានប្រមាណតែ ១៥ ភាគរយនៃតំបន់ទីប្រជុំជន ។

មិនមានលទ្ធភាពចំណាយលើកម្រៃក្រៅផ្លូវការខាងលើនេះទេ។ ជាលទ្ធផល កុមារទាំងនោះមិនបានចូលរៀន បើទោះជាតាមផ្លូវច្បាប់ ពួកគេមានសិទ្ធិចូលរៀនដោយឥតបង់ថ្លៃដីដោយ ។ ទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ អ្នកចូលរួមក្រុមពិភាក្សានៅភ្នំពេញម្នាក់បានលើកឡើងថា " ហេតុអ្វីបានជាពួកគេ(គ្រូបង្រៀន) នៅតែទារលុយពីសិស្ស បើការអប់រំនៅថ្នាក់បឋមសិក្សាមិនតម្រូវឱ្យបង់ថ្លៃអ្វីផងនោះ? ក្មេងមួយចំនួននៅភូមិខ្ញុំមិនបានចូលរៀនទេ ព្រោះថាគ្រូសាររបស់ពួកគេមានជីវភាពក្រីក្រ " ។ គាត់បន្ថែមទៀតថា " ខ្ញុំទទួលស្គាល់ថាប្រាក់ខែពួកគាត់ទាប ប៉ុន្តែខ្ញុំពិតជាធុញទ្រាន់នឹងគ្រូទាំងនោះណាស់ ។ មែនទែនទៅ ខ្ញុំមិនដឹងថាត្រូវបង់ប៉ុន្មាន ទេ ដើម្បីឱ្យកូនខ្ញុំបានរៀនសូលនោះ? " ។

សរុបមក ឃើញថាកម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅថ្នាក់បឋមសិក្សា ប្រមូលផ្តុំនៅតំបន់ទីប្រជុំជន ដែលនៅទីនោះជីវភាពរស់នៅ និងលទ្ធភាពក្នុងការចាយវាយរបស់ប្រជាជនមានកំរិតខ្ពស់ ។ ផ្ទុយទៅវិញ ទន្ទឹមគ្នានឹងការណ៍ដែលកម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅតាមតំបន់ជនបទមានចំនួនតិចតួច គុណភាពសេវានៅទីនោះ ក៏មានកំរិតទាបដែរ ដោយសារគ្រូបឋមសិក្សានៅជនបទអាចរកចំណូលបានតិច ។ កង្វះប្រសិទ្ធភាពអប់រំនៅតាមជនបទ ផ្តល់ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមានច្រើនដល់កុមារនៅទីនោះ ដោយពួកគេមិនបានទទួលនូវការបង្រៀនដិតដល់ និងគ្រប់គ្រាន់ពីគ្រូ ។ ការណ៍នេះ ជម្រុញឱ្យមានគំលាតកាន់តែធំលើការយល់ដឹងរបស់កុមាររវាងទីប្រជុំជន និងជនបទ ។

៣.១.៣. កង្វះគ្រូបង្រៀននៅសេវាមណ្ឌលសុខភាព

យោងតាមប្រកាសអន្តរក្រសួងមួយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល ៦០ ភាគរយ នៃថ្លៃសេវាសរុបដែលបង់ចូលមណ្ឌលសុខភាព ត្រូវផ្តល់ទៅឱ្យបុគ្គលិកដែលបំរើការនៅទីនោះ ៣៩ ភាគរយ ប្រើសំរាប់ការចំណាយផ្សេងៗ របស់មណ្ឌលសុខភាព និង ១ ភាគរយ ទៀត ត្រូវបង់ចូលថវិការដ្ឋ^{២៤} ។ ដូចនេះ បើកាលណាមានប្រជាជនចូលទៅប្រើសេវាសុខភាពនៅទីនោះកាន់តែច្រើន នោះមណ្ឌលសុខភាពក៏អាចរកចំណូលបានកាន់តែច្រើន សំរាប់បែងចែកដល់បុគ្គលិកពេទ្យផងដែរ ។ លើសពីនេះ បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពអាចរកចំណូលក្រៅបន្ថែម តាមរយៈការផ្តល់សេវាតាមផ្ទះ ដូចជាការបង្កើតកូន ចាក់ថ្នាំ និងរុំរូបសផ្សេងៗ ។

^{២៤} សេចក្តីប្រកាសអន្តរក្រសួង ចុះថ្ងៃទី ៣១ ខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៥

តារាង ៣.៣: តម្លៃផ្លូវការរបស់សេវាមណ្ឌលសុខភាព (គិតតាមចំនួនភាគច្រើន ជារៀងរាល់)

សេវា	ទីប្រជុំជន ^(១)	ជនបទ
ការពិគ្រោះជម្ងឺទូទៅ		
កូនក្មេង	១ ០០០	៥០០
មនុស្សពេញវ័យ	១ ០០០	៥០០
ពិនិត្យកាមរោគ	៣ ០០០	១ ០០០
ពិនិត្យផ្ទៃពោះ	១ ០០០	១ ០០០
ការពន្យារកំណើត		
ស្រោមអនាម័យ	១ ០០០	១ ០០០
ថ្នាំគ្រាប់	១ ០០០	១ ០០០
ថ្នាំចាក់	១ ០០០	១ ០០០
ការដាក់កង	១០ ០០០	៥ ០០០
ការព្យាបាលរបួស		
របួសតូច	៣ ០០០	២ ០០០
របួសធំ	៥ ០០០	៥ ០០០
ការសម្រាលកូន		
ការសម្រាលកូនតាមធម្មតា	៥០ ០០០	១៥ ០០០

កំណត់សម្គាល់: (១) រួមបញ្ចូលសង្កាត់ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ និង ឃុំតាមទីរួមខេត្តដទៃទៀត

ប្រភព: ការសង្ខេបរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

នៅតាមមណ្ឌលសុខភាព ពុំមានសញ្ញាញជាក់លាក់ណាមួយកំណត់ពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការនោះទេ។ មូលហេតុគឺដោយសារទំហំសេវាកម្មនៅទីនោះមានកំរិតតូច ហើយតម្លៃដែលជាទូទៅទាបត្រូវបានគេបិទ-ផ្សាយជាសាធារណៈនៅតាមមណ្ឌលសុខភាពស្ទើរតែទាំងអស់។ លើសពីនេះទៀត ប្រជាជនប្រើប្រាស់សេវាមណ្ឌលសុខភាព ក៏ដោយសារតែពួកគាត់មិនមានលទ្ធភាពទៅកាន់មន្ទីរពេទ្យបង្អែក ឬគ្លីនិកឯកជន។ ដូចដែលអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយនៅខេត្តកំពតបានលើកឡើង ឃើញថា “(តម្លៃក្រៅផ្លូវការ) កម្រកើតមានណាស់ ព្រោះថាមណ្ឌលសុខភាពយកថ្លៃសេវាតែបន្តិចបន្តួចប៉ុណ្ណោះ ហើយសេវាទាំងនោះ ទៀតសោតក៏ស្ថិតក្នុងមួយតួតាចដែរ...ចំពោះចំនួនលុយបន្តិចបន្តួច ដែលអ្នកជម្ងឺផ្តល់ឱ្យជាសារគុណនោះ យើងពិបាកនឹង ថាជា តម្លៃក្រៅផ្លូវការណាស់ ព្រោះពួកគាត់ពេញចិត្តនឹងផ្តល់ឱ្យដោយស្ម័គ្រចិត្ត ។

ការចៀសវាងមិនប្រើប្រាស់សេវាសុខភាពសាធារណៈ និងកំរិតតូចតាចនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការនៅក្នុងសេវានេះ គឺដូចគ្នាទៅនឹងការរកឃើញរបស់ ម.អ.ស ក្នុងការស្រាវជ្រាវអំពីពុករលួយនៅឆ្នាំ ២០០៥។ ការស្រាវជ្រាវនៅឆ្នាំ២០០៥នេះបង្ហាញថា ត្រឹមតែ ៣១ ភាគរយ នៃអ្នកចូលរួមផ្តល់ចម្លើយប៉ុណ្ណោះ ដែលឆ្លើយថាធ្លាប់បានប្រើប្រាស់សេវាសុខភាពសាធារណៈ (នេះបើប្រៀបទៅនឹងការប្រើប្រាស់សេវាសុខភាព

ដែលផ្តល់ដោយឯកជនដែលមានដល់ទៅ ៩២ ភាគរយ) ហើយករណីដែលទំនងជាមានការបង់ប្រាក់សំណូក នោះមានត្រឹម ១៣ ភាគរយ ប៉ុណ្ណោះ ។

៣.២. កម្រៃក្រៅផ្លូវការជាចំណូលបន្ថែមលើប្រាក់បៀវត្ស

ដូចដែលបានលើកឡើងដោយអ្នកផ្តល់បទសម្ភាសភាគច្រើនមូលហេតុចំបង ដែលនាំឱ្យមានកម្រៃ ក្រៅផ្លូវការទាក់ទងយ៉ាងជិតស្និទ្ធនឹងតំរូវការខាងជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ ។ ក្នុងន័យនេះ ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការផ្តល់បានជាចំណូលបន្ថែមសំខាន់មួយទៅលើបៀវត្សបច្ចុប្បន្នរបស់មន្ត្រី ជាពិសេស មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ និងគ្រូបឋមសិក្សាតាមទីប្រជុំជន ។

៣.២.១. មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់

ផ្អែកលើទំហំនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលបានស្មាននៅទូទាំងប្រទេស ទឹកប្រាក់ប្រមាណជា ៣៦ ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ អាចជាចំណូលបន្ថែមលើបៀវត្សរបស់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ ដែលបច្ចុប្បន្នមានចំនួនប្រហែល ១៨ ដុល្លារ^{២៥} ។ ប៉ុន្តែ បើផ្អែកលើចំនួនកម្រៃក្រៅផ្លូវការជាក់ស្តែងដែលឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗទទួលបានចំនួនបន្ថែម នេះខុសគ្នាយ៉ាងខ្លាំងពីតំបន់ជនបទនិងទីប្រជុំជន ។

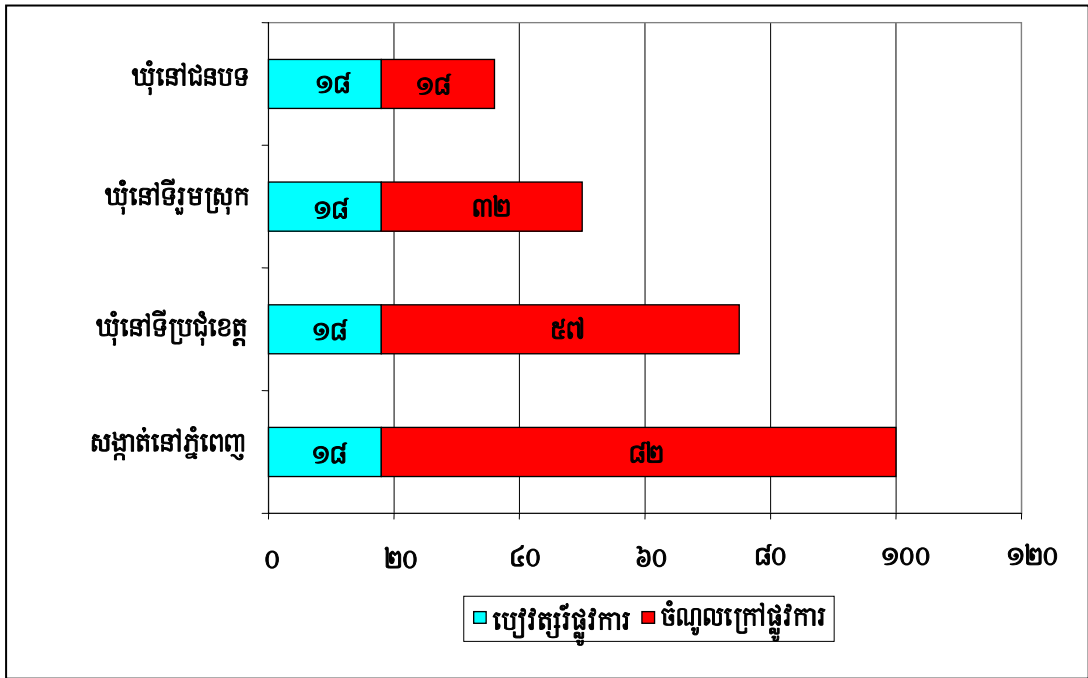
ដោយឡែក នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ការបែងចែកប្រាក់ ក្រៅផ្លូវការទាំងនោះពុំបានធ្វើឡើង ដោយស្មើភាពគ្នាដល់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់នោះទេ ភាគច្រើនត្រូវចែកទៅឱ្យស្ម័គ្រនិងមេឃុំដែលជា អ្នកមានអំណាចរដ្ឋបាលច្រើនជាងគេ^{២៦} ។ ក្នុងចំណោមមន្ត្រីដែលទទួលបានកម្រៃក្រៅផ្លូវការដោយផ្ទាល់ ៣៦ ភាគរយ គឺសំដៅទៅលើស្ម័គ្រឃុំ និង ២៩ ភាគរយ ទៀតទៅលើមេឃុំប្រជុំជន ។

ដូចនេះ បើគិតពីបៀវត្សបច្ចុប្បន្ន ឃើញថាកម្រៃក្រៅផ្លូវការជាទំហំបន្ថែមមួយគួរឱ្យកត់សម្គាល់ ។ ដោយឡែក ក៏នឹងមានមធ្យោបាយផ្សេងទៀត ដែលអាចយកមកប្រើសំរាប់វាយតម្លៃលើទឹកប្រាក់ដែល ពាក់ព័ន្ធ ។ ទាក់ទិននឹងកម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងសេវាឃុំ/សង្កាត់ ទិដ្ឋភាពពីរបន្ថែមទៀតនឹងត្រូវធ្វើការសិក្សា ក្នុងជំពូកបន្ទាប់ ។

^{២៥} នេះបង្ហាញពីកំរិតបៀវត្សសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំ និងស្ម័គ្រ

^{២៦} យោងតាមសម្ភាសជាមួយអ្នកយល់ដឹងមួយចំនួន

រូបភាព ៣.៣: ចំណូលប៉ាន់ស្មានប្រចាំខែរបស់មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ (មធ្យម គិតជាដុល្លារ)

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦ និង កម្មវិធីសីលា

៣.២.២. គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សា

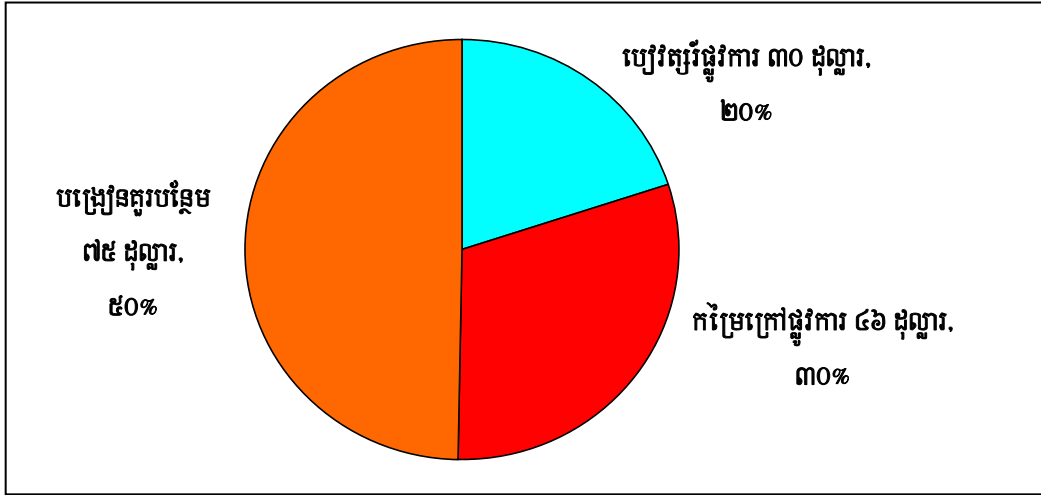
ដោយសារកម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងវិស័យអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាជាទូទៅកើតឡើងនៅទីប្រជុំជន ដូចជា នៅភ្នំពេញ និងទីរួមខេត្ត ករណីនៅរាជធានីភ្នំពេញត្រូវបានលើកយកមកសិក្សា ដើម្បីធ្វើការវិភាគ ស្ថានភាពរបស់គ្រូបង្រៀននៅតំបន់ទីប្រជុំជននិងរកមូលហេតុដែលនាំឱ្យមានកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ។ លើសពីនេះ ករណីសិក្សានេះ ក៏នឹងបង្ហាញឱ្យឃើញផងដែរពីស្ថានភាពផ្សេងៗគ្នារវាងគ្រូតាមទីជនបទ និងទីប្រជុំជន ។

បរិមាណសំរុបនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការក្នុងសេវាបឋមសិក្សានៅភ្នំពេញ មានប្រមាណ ២លានដុល្លារអាមេរិក ក្នុង ១ ឆ្នាំ (សូមមើលឯកសារភ្ជាប់ទី ២ ពីវិធីគណនា) ។ និយាយម្យ៉ាងទៀត គ្រូបឋមសិក្សាម្នាក់នៅភ្នំពេញអាចរកបានប្រហែលជា ៤៦ ដុល្លារក្នុង ១ខែ ពីចំណូលក្រៅផ្លូវការ ។ ក្រៅពីនេះ គ្រូបឋមសិក្សាម្នាក់ ជាទូទៅអាចរកបានប្រហែលជា ៧៥ ដុល្លារក្នុង១ខែ ពីការបង្រៀនគួរបន្ថែម ។ សរុបមក គ្រូបឋមសិក្សានៅភ្នំពេញអាចមានប្រភពចំណូលបីសំខាន់ : បៀវត្សរ៍ផ្លូវការ កម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងការបង្រៀន គួរបន្ថែម ។

តាមរយៈរូបភាព ៣.៤ ចំណូលសរុបរបស់គ្រូបឋមសិក្សាដែលបានមកពីប្រភពចំបងទាំង៣នេះ មានប្រហែល ១៥០ ដុល្លារក្នុង ១ខែ ។ ក្រៅពីប្រភពទាំងនេះ គ្រូមួយចំនួនអាចរកប្រាក់បន្ថែមពីប្រភពផ្សេងខ្លះទៀត ដូចជារត់ម៉ូតូខូប លក់ដូរនំចំណីតាមសាលាជាដើម ។ បន្ថែមលើនេះ គួរកត់សំគាល់ផងដែរ

ថា ចំណូលពីការបង្រៀនគួរបន្ថែមមានប្រហែល ៥០ ភាគរយ នៃចំណូលសរុប ហើយបៀវត្សរ៍ផ្លូវការមាន តែ ២០ ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ។

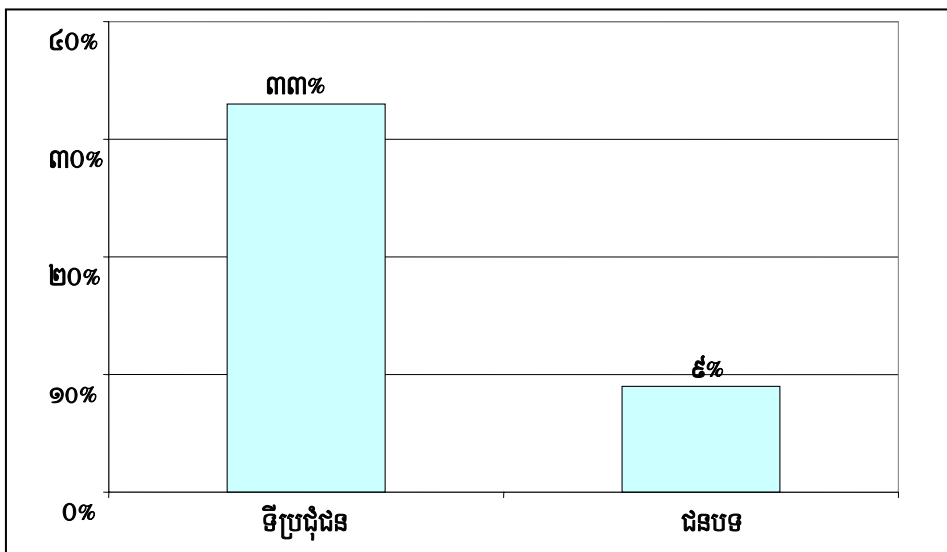
រូបភាព ៣.៤: ប្រភពចំបងៗនៃចំណូលរបស់គ្រូបឋមសិក្សានៅភ្នំពេញ

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

ដោយឡែក ការស្រាវជ្រាវបង្ហាញឱ្យឃើញថា គ្រូនៅទីប្រជុំជនក្នុងចំនួនត្រឹមតែ ៣៣ភាគរយ និងត្រូវបានជនបទត្រឹមតែ ៩ភាគរយប៉ុណ្ណោះដែលអាចបង្រៀនគួរបន្ថែមដើម្បីរកកម្រៃបង្រៀនលើបៀវត្សរ៍របស់ពួកគាត់ ។ ទាំងនេះ ឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យឃើញពីតួនាទីចំបង នៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងមធ្យោបាយន្ទាប់បន្សំដទៃទៀត នៅក្នុងការស្វែងរកប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រូបង្រៀន ។

រូបភាព ៣.៥: ភាគរយនៃគ្រូបឋមសិក្សាដែលបង្រៀនគួរបន្ថែមដើម្បីបង្រៀនរបស់ខ្លួន

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦

៣.៣. កង្រៃក្រៅផ្លូវការ និងថវិកាឃុំ/សង្កាត់

ក្នុងនាទីជាប្រតិភូវិមជ្ឈការ ឃុំ/សង្កាត់ទទួលបានប្រភពចំណូលផ្លូវការបីសំខាន់៖ ប្រាក់វិភាជផ្ទេរពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ចំណូលផ្ទាល់ខ្លួន និងប្រាក់បដិភាគចូលរួមចំណែកពីប្រជាពលរដ្ឋតាមមូលដ្ឋាន ។ យ៉ាងណាក្តី ប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុឃុំ/សង្កាត់នាពេលបច្ចុប្បន្នពឹងផ្អែកយ៉ាងខ្លាំងទៅលើថវិកាដែលផ្ទេរមកពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាល ខណៈពេលដែលប្រភពពីរទៀតនៅទន់ខ្សោយនៅឡើយដោយសារតែមូលហេតុផ្លូវច្បាប់ និងការអនុវត្តមួយចំនួន ។

ក្នុងឆ្នាំ២០០៦ ថវិកាដែលផ្ទេរពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលទៅឱ្យឃុំ/សង្កាត់ទាំង ១៦២១ មានប្រមាណ ១៩ លានដុល្លារ ។ ១ ភាគ ៣នៃថវិកានេះប្រើសំរាប់ចំណាយរដ្ឋបាល ហើយចំណែកដែលនៅសល់សំរាប់ការងារ អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន ។ ចំនួនថវិកាជា មធ្យមដែលផ្ទេរទៅឱ្យឃុំនីមួយៗមានប្រហែល ១១ ៧០០ ដុល្លារ ដែលក្នុងនោះ ៨១០០ដុល្លារ ប្រើសំរាប់ការអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន និង ៣៦០០ ដុល្លារទៀតសំរាប់ចំណាយរដ្ឋបាល ដែលរួមទាំងបៀវត្សរ៍មន្ត្រីផងដែរ ។

ថវិកាឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗក្នុងឆ្នាំ ២០០៦ គិតជាមធ្យម (ដុល្លារអាមេរិក)

	សង្កាត់ នៅភ្នំពេញ	ឃុំ ទីរួមខេត្ត	ឃុំ ទីរួមស្រុក	ឃុំ ដាច់ស្រយាល
ប្រាក់វិភាជផ្ទេរពីថវិកាជាតិ	១១ ៧០០	១១ ៧០០	១១ ៧០០	១១ ៧០០
<i>បៀវត្សរ៍បុគ្គលិកឃុំ</i>	<i>១ ៧៨០</i>	<i>១ ៧៨០</i>	<i>១ ៧៨០</i>	<i>១ ៧៨០</i>
<i>ចំណាយប្រតិបត្តិការរដ្ឋបាលផ្សេងៗ</i>	<i>១ ៨២០</i>	<i>១ ៨២០</i>	<i>១ ៨២០</i>	<i>១ ៨២០</i>
<i>អភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន</i>	<i>៨ ១០០</i>	<i>៨ ១០០</i>	<i>៨ ១០០</i>	<i>៨ ១០០</i>
ចូលរួមដោយប្រជាជនមូលដ្ឋាន	៩ ១០០	៦ ២១០	៣ ៥២០	២ ០៥០
<i>ប្រាក់បដិភាគ</i>	<i>៦៦០</i>	<i>៤១០</i>	<i>២៥០</i>	<i>២៥០</i>
<i>កង្រៃផ្លូវការ</i>	<i>៤៤០</i>	<i>៣០០</i>	<i>១៧០</i>	<i>១០០</i>
<i>កង្រៃក្រៅផ្លូវការ (*)</i>	<i>៨ ០០០</i>	<i>៥ ៥០០</i>	<i>៣ ១០០</i>	<i>១ ៧០០</i>
សរុប	២០ ៨០០	១៧ ៩១០	១៥ ២២០	១៣ ៧៥០
%នៃកង្រៃក្រៅផ្លូវការលើថវិកាសរុប	៣៨%	៣១%	២០%	១២%

ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦ និង កម្មវិធីសីលា

(*) មិនបញ្ចូលកំរៃពិកក្រៃលើការផ្ទេរកម្មសិទ្ធិដីធ្លី

បច្ចុប្បន្ន កំរែដែលប្រមូលបានពីសេវាចុះបញ្ជីអាត្រានុកូលដ្ឋានបង្កើតបានជាប្រភពចំណូលផ្ទាល់ ចំបងមួយរបស់ឃុំ/សង្កាត់ ខណៈពេលដែលក្របខណ្ឌច្បាប់មិនទាន់បានកំណត់ឱ្យបានច្បាស់ថាតើថ្លៃសេវា មូលដ្ឋានណាទៀតអាចប្រមូលបានដោយការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់^{២៧} ។ កំរែផ្លូវការទាំងនេះជាទូទៅត្រូវបាន ប្រើឧបត្ថម្ភបន្ថែមលើចំណាយរដ្ឋបាលរបស់ឃុំ/សង្កាត់។ ជាមធ្យម កម្រៃផ្លូវការប្រចាំឆ្នាំ ដែលប្រមូល ដោយឃុំនីមួយៗ មានចំនួនប្រហែល ៤៤០ ដុល្លារ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ៣០០ ដុល្លារ នៅទីរួមខេត្ត ១៧០ ដុល្លារ នៅទី រួមស្រុក និង ១០០ ដុល្លារ នៅតំបន់ជនបទ ។

ប្រភពចំណូលមួយទៀតដែលបានពីការចូលរួមបដិភាគដោយប្រជាជននោះ ជាទូទៅត្រូវបានប្រើ ជាមូលនិធិបន្ថែមសំរាប់គម្រោងអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន ។ ចំណែកនៃប្រាក់បដិភាគ ដែលបង់ចូលក្នុងគម្រោង អភិវឌ្ឍនីមួយៗ ជាមធ្យមមានប្រមាណ ៨ ភាគរយ នៅតាមសង្កាត់ក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ ៥ ភាគរយ នៅ តាមឃុំក្នុងទីរួមខេត្ត និង ៣ ភាគរយ នៅតាមទីរួមស្រុក និងតំបន់ជនបទ ។

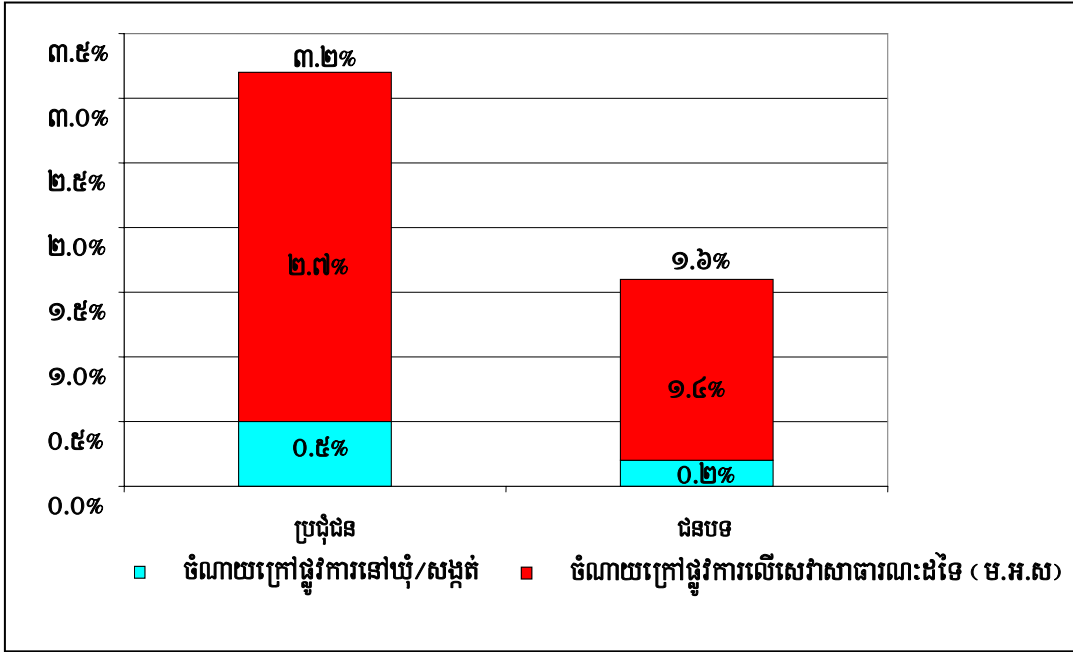
ក្រៅពីចំណូលផ្លូវការទាំងនេះកម្រៃក្រៅផ្លូវការផ្តល់បានជាចំណែកយ៉ាងសំខាន់មួយ បើរាប់បញ្ចូល ទៅក្នុងថវិកាឃុំ/សង្កាត់ទាំងមូល។ ជាទូទៅ ចំណែកនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការមានកំរិតខ្ពស់តាមសង្កាត់ក្នុង រាជធានីភ្នំពេញ (៣៨ ភាគរយ) ហើយថយចុះនៅតាមទីរួមខេត្ត (៣១ ភាគរយ) ទីរួមស្រុក (២០ ភាគរយ) និងតំបន់ជនបទ (១២ ភាគរយ) ។

៣.៤. កម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងវិធានការប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជន

ថ្វីត្បិតតែកម្រៃក្រៅផ្លូវការត្រូវបានគេមើលឃើញនៅគ្រប់ទីកន្លែងក្នុងសេវាឃុំ/សង្កាត់ ជាទូទៅ លទ្ធផលនៃការស្រាវជ្រាវមិនបានរកឃើញថា កម្រៃក្រៅផ្លូវការទាំងនេះមានផលប៉ះពាល់ខ្លាំងដល់ជីវភាព រស់នៅប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាជននោះទេ។ ជាមធ្យមក្នុងមួយឆ្នាំប្រជាជនម្នាក់បង់ប្រហែលជា ៩ ០០០ រៀល (២,២៥ ដុល្លារ) ទៅឱ្យការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ជាកម្រៃក្រៅផ្លូវការ។ បើធៀបនឹងចំណាយប្រចាំឆ្នាំរបស់ ពួកគេ ចំណែកជាមធ្យមនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលបង់ដោយប្រជាជន ម្នាក់ៗមានទំហំខុសគ្នារវាងតំបន់ ជនបទ និងទីប្រជុំជន ពោលគឺ ០,២ភាគរយ នៅជនបទ និង ០,៥ភាគរយ នៅទីរួមខេត្ត/ក្រុង។

^{២៧} យោងតាមក្រសួងមហាផ្ទៃ ប្រភេទសេវា និងតម្លៃផ្លូវការដទៃទៀតកំពុងត្រូវបានរៀបរៀងឡើង នៅក្នុងដំណើរការនៃការតាក់ តែងច្បាប់ស្តីពីវិមជ្ឈការនិងវិសហមជ្ឈការសំរាប់រដ្ឋបាលក្រោមថ្នាក់ជាតិ

រូបភាព ៣.៦: ភាគរយនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការធ្វើការផ្សេងៗនិងចំណាយរបស់ប្រជាជន

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា សីហា ២០០៦

រូបភាពខាងលើ បង្ហាញពីការប្រៀបធៀបរវាងចំណាយក្រៅផ្លូវការដោយប្រជាជនទៅឱ្យរដ្ឋបាល ផ្នែកឃុំ/សង្កាត់ (ផ្នែកលើលទ្ធផលនៃការសិក្សានេះ) និងចំណាយក្រៅផ្លូវការលើសេវាសាធារណៈដទៃ ទៀត (ផ្នែកលើរបកគំហើញក្នុងរបាយការណ៍របស់មជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍសង្គម ឆ្នាំ ២០០៥) ដោយធ្វើប ទៅនឹងចំណាយសរុបប្រចាំឆ្នាំរបស់ប្រជាជន ។

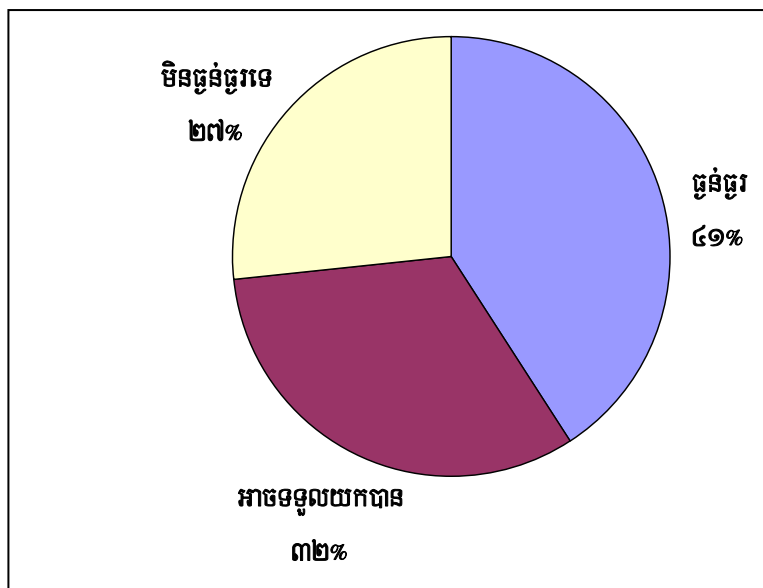
គួរកត់សំគាល់ដែរថា ការស្ទង់មតិនេះ បានប្រព្រឹត្តទៅនៅក្នុងកំឡុងពេលយុទ្ធនាការចុះបញ្ជី អាត្រានុកូលដ្ឋានដែលតម្រូវឱ្យប្រជាជនគ្រប់រូបទៅចុះបញ្ជីនៅការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ ។ ដូចនេះ ឃើញថា គូលេខខាងលើ អាចនឹងថយចុះនៅក្នុងកំឡុងពេលធម្មតា ដោយសារចំនួននៃការចូលទៅប្រើសេវាដោយ ប្រជាជនចុះទាប^{២៨} ។

បើទោះជាកម្រៃក្រៅផ្លូវការមានភាគរយទាបក្នុងការចំណាយរបស់ប្រជាជនក្តី ក៏ពុំមែនមានន័យ ថា ប្រជាជនមើលរំលងទំហំទឹកប្រាក់ទាំងនោះឡើយ ។ ឆ្លើយតបទៅនឹងសំណួរថាតើពួកគាត់ចាត់ទុក ការចំណាយលើសេវាទាំងបីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការសិក្សានេះធ្ងន់ធ្ងរប៉ុណ្ណាដែរនោះ ជាង ៤០ ភាគរយនៃអ្នក ផ្តល់ចម្លើយយល់ឃើញថាជាបន្ទុកធ្ងន់ធ្ងរសំរាប់ពួកគាត់ ។ ដោយពិតទៅសំណួរនេះរួមបញ្ចូលទាំងការចំណាយ

^{២៨} សេវាដែលជាកម្មវត្ថុនៃការសិក្សាមិនកំរិតយកត្រឹមតែសេវាចុះបញ្ជីអាត្រានុកូលដ្ឋានប៉ុណ្ណោះទេ ពោលគឺរូបបញ្ចូលទំនាក់ទំនង ផ្លូវការនិងក្រៅផ្លូវការដទៃទៀតដែលផ្តល់ដោយការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់ទៅឱ្យប្រជាជន ។

លើសេវាមណ្ឌលសុខភាពដែលភាគច្រើនជាការចំណាយផ្លូវការ ប៉ុន្តែក៏រួមមានការចំណាយលើការអប់រំថ្នាក់
 បឋមសិក្សា និងសេវាឃុំ/សង្កាត់ ដែលនៅទីនោះការចំណាយរបស់ពួកគាត់ច្រើនជាចំណាយក្រៅផ្លូវការ ។
 ដោយឡែក បើមើលពីជ្រុងម្ខាងទៀតនៃចម្លើយដែលទទួលបាន ឃើញថាគូលេខដ៏គួរឱ្យចាប់អារម្មណ៍មួយ
 បង្ហាញឱ្យឃើញថា ជិត៦០ភាគរយនៃអ្នកផ្តល់ចម្លើយគេចាត់ទុកការចំណាយទាំងនេះល្មមនឹងទទួលយកបាន
 ឬក៏ថាមិនធ្ងន់ធ្ងរទេ ។ ផលប៉ះពាល់ដែលកើតចេញពីការយល់ឃើញទាំងនេះនឹងមានបកស្រាយបន្ថែមក្នុង
 ផ្នែកបន្ទាប់ ។

**រូបភាព ៣.៧: តើការចំណាយលើសេវាទាំងបី
 មានភាពធ្ងន់ធ្ងរប៉ុណ្ណាធៀបនឹងចំណូលរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ?**

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦

ជំពូកទី ៤

ជំហានបន្ទាប់ឆ្ពោះទៅសាវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព៖ ទស្សនៈរបស់អ្នកដែលពាក់ព័ន្ធ

ដើម្បីធានាថាសេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន នឹងត្រូវបានផ្តល់ជូនប្រជាពលរដ្ឋប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងដោយគ្មានចំណាយក្រៅផ្លូវការ ការតម្កើងប្រាក់បៀវត្សរ៍មន្ត្រីមូលដ្ឋានជាលក្ខខណ្ឌ ចាំបាច់មិនអាចខ្វះបាន។ នៅពេលដែលមានបៀវត្សរ៍គ្រប់គ្រាន់ហើយ ការកសាងសមត្ថភាពរបស់ពួកគាត់ និងការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន គឺត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាជំហានបន្ទាប់ដែលត្រូវធ្វើ។ ជាចុងក្រោយ វិធានការច្បាប់ និងរដ្ឋបាល ដូចជាផែនការលើកទឹកចិត្ត ការផ្លាស់ប្តូរមន្ត្រីរាជការពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត និង គោលនយោបាយរក្សាមន្ត្រីដែលមានសមត្ថភាព គួរតែបង្កើតឡើង និងអនុវត្តឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ដើម្បីធានា ឱ្យបាននូវក្រមសីលធម៌ការងារមួយដ៏ល្អ។

៤.១. សេវាឃុំ/សង្កាត់

៤.១.១. ការកំណត់តម្លៃដ្ឋានការសំរាប់សេវាកម្ម និងបង្កើនប្រាក់ខែបុគ្គលិក

ដោយឆ្លើយនឹងសំណួរដែលថា តើបៀវត្សរ៍ប៉ុន្មានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការរស់នៅដ៏សមរម្យមួយមន្ត្រី ឃុំ/សង្កាត់ភាគច្រើនបានឆ្លើយថា យ៉ាងតិចបំផុត ១០០ ដុល្លារអាមេរិក ក្នុង ១ ខែ ទើបពួកគាត់អាចធានា បាននូវកម្រិតជីវភាពស្តង់ដារថ្នាក់មូលដ្ឋានមួយ។ ចំណែកឯតួលេខនៃកម្រិតប្រាក់ខែស្មើឡើងមានចាប់ ពី ៥០ ដុល្លារ ដល់ ២៥០ ដុល្លារអាមេរិក។ ជាទូទៅ ប្រាក់ខែដែលបានស្មើឡើងនេះ មានកំរិតខ្ពស់ នៅទីប្រជុំជនជាង នៅទីជនបទ។

អនុសាសន៍ជាច្រើនស្តីអំពីការរកមធ្យោបាយដើម្បីបង្កើនបៀវត្សរ៍មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ ត្រូវបានលើកឡើងដោយអ្នកពាក់ព័ន្ធមួយចំនួន។ បន្ថែមលើនេះទៀត ការព្រួយបារម្ភអំពីវិញ្ញាណកម្មស្រូវដើម្បីពង្រឹងប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុដ៏ទន់ខ្សោយរបស់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានក៏ត្រូវបានលើកយកមកពិភាក្សាផងដែរ។ ជាទូទៅ អនុសាសន៍ទាំងនោះបានបាញ់ឆ្ពោះទៅរកជំរើស ៣ គឺ : ធ្វើឱ្យចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅជាផ្លូវការពង្រីកមូលនិធិគាំទ្រពីថវិការជាតិ និងពង្រឹងប្រភពចំណូលផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ឃុំ/សង្កាត់តាមរយៈការពង្រីកសកម្មភាពសេវាកម្មនៅក្នុងមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន។

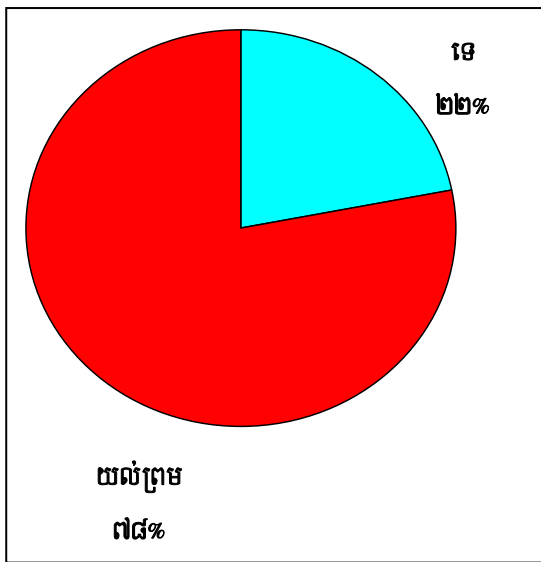
ការធ្វើឱ្យចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅជាផ្លូវការត្រូវបានចាត់ទុកថាជំរើសដ៏ល្អមួយ ព្រោះមិនគ្រាន់តែដើម្បីផ្តល់ការរួមចំណែកបន្ថែមដល់ថវិកាឃុំ/សង្កាត់ប៉ុណ្ណោះទេ គឺថែមទាំងធ្វើឱ្យដំណើរការទូទាត់

និងបែបបទនៃការគ្រប់គ្រងកាន់តែមានតម្លាភាពថែមទៀត។ អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយនៅខេត្តបាត់ដំបង បានលើកឡើងមកថា "ការធ្វើឱ្យទៅជាផ្លូវការនូវចំណាយក្រៅផ្លូវការនឹងធ្វើឱ្យមានភាពយុត្តិធម៌ក្នុងការ បែងចែកចំណូលទៅឱ្យបុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់ និងអាចជៀសផុតបញ្ហាដែលកើតមានដូចសព្វថ្ងៃ ដែល មានតែអ្នកមានអំណាចនៅក្នុងឃុំ/សង្កាត់ប៉ុណ្ណោះដែលទទួលបានកម្រៃក្រៅផ្លូវការ" ។

មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ភាគច្រើនយល់ស្របចំពោះការធ្វើឱ្យទៅជាផ្លូវការនូវចំណាយក្រៅផ្លូវការនេះដែរ តែពួកគាត់បានសំដែងការបារម្ភថា តើរដ្ឋាភិបាលនឹងអនុញ្ញាតឱ្យប្រើប្រាស់លុយទាំងនោះក្នុងគោលបំណង តម្លើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ដែរឬទេ។ មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ម្នាក់នៅពោធិសាត់បានលើកឡើងថា "បើយើងឱ្យប្រជាជន បង់លុយបន្ថែមយើងច្បាស់ថាកម្រៃទាំងនោះនឹងអាចឱ្យយើងទិញបារី ឬរបស់របរផ្សេងទៀតបាន។ ប៉ុន្តែ បើកម្រៃទាំងនោះត្រូវបានដាក់ឱ្យក្លាយជាផ្លូវការ ខ្ញុំមិនច្បាស់ថាតើរដ្ឋាភិបាលនឹងប្រើប្រាស់កម្រៃទាំងនោះ សម្រាប់តម្លើងបៀវត្សរ៍ពួកយើងនោះទេ" ។

ប្រជាជនភាគច្រើនយល់ព្រមបង់ប្រសិនបើគេដាក់ចំណាយក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាផ្លូវការ ដោយពួក គេមិនចាំបាច់បង់អ្វីក្រៅពីនេះទៀតឡើយ។ ចំពោះការយល់ព្រមនេះ អ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ម្នាក់និយាយថា "អស្ចារ្យ វាយុត្តិធម៌ដែលអ្នករាល់គ្នាបង់លុយដូចគ្នា និងវាងាយស្រួលដល់យើងគ្រូម ទុក ជាមុននូវទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបង់សម្រាប់សេវាដែលយើងត្រូវការ" ។

រូបភាព ៤.១: ភាគរយប្រជាពលរដ្ឋដែលយល់ព្រមបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការដែលដាក់ឱ្យទៅជាផ្លូវការ

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦

ប៉ុន្តែ ប្រជាជនមានការប្រុងប្រយ័ត្នយ៉ាងខ្លាំងចំពោះចំនួនទឹកប្រាក់ដែលត្រូវបង់ ដោយបានស្នើថា កម្រៃដែលនឹងក្លាយជាផ្លូវការនោះ គួរត្រូវកំណត់នៅចំនួនមួយដែលប្រជាជនគ្រប់រូបអាចមានលទ្ធភាពបង់

បានគ្រប់ៗគ្នា ។ ផ្នែកកម្រិតតម្លៃផ្លូវការស្នើឡើងដោយអ្នកប្រើប្រាស់សេវាដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សា
ជាក្រុម ជាមធ្យម គឺស្មើនឹង ៥០ ភាគរយ នៃចំនួនទឹកប្រាក់ដែលពួកគាត់បានបង់នាពេលបច្ចុប្បន្ន ។
តម្លៃនេះ គឺអាចទទួលយកបានសម្រាប់ដំណើរការដាក់តម្លៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាផ្លូវការ ។

តារាង ៤.១: កម្រៃផ្លូវការ និងតម្លៃស្នើឡើងសំរាប់សេវាតាមឃុំនីមួយៗ (រៀល)

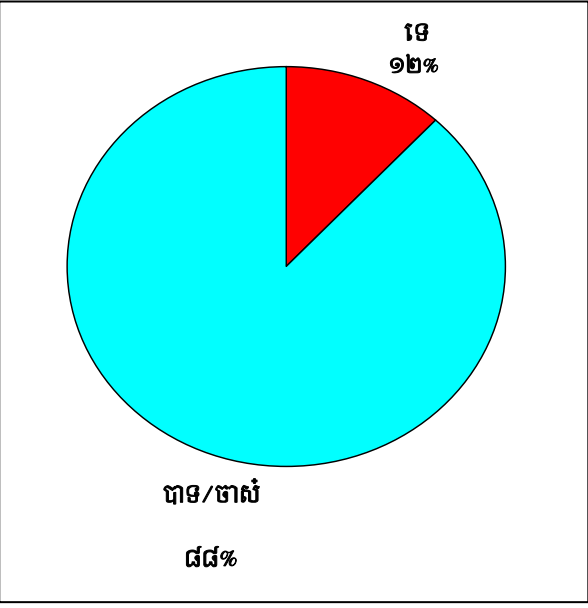
សេវា	តម្លៃផ្លូវការ	ទីប្រជុំជន		ជនបទ	
		តម្លៃបង់ពិតប្រាកដ	តម្លៃស្នើឡើង	តម្លៃបង់ពិតប្រាកដ	តម្លៃស្នើឡើង
សំបុត្រកំណើត	៤០០	៥ ០០០	២ ២០០	៥ ០០០	១ ០០០
លិខិតអាពាហ៍ពិពាហ៍	៤០០	២០ ០០០	៨ ៥០០	២០ ០០០	៨ ០០០
សំបុត្រមរណៈភាព	៤០០	៧ ៥០០	៤ ០០០	៥ ០០០	២ ៦០០
ចម្លងសំបុត្រកំណើត	២១០០	៥ ០០០	២ ៣០០	៥ ០០០	២ ០០០
ចម្លងលិខិតអាពាហ៍ពិពាហ៍	៥៧០០	១៦ ០០០	៥ ៥០០	១៦ ០០០	៤ ១០០
ចម្លងលិខិតមរណភាព	២៤០០	២០០០	២ ០០០	២ ០០០	១ ៧០០
លិខិតប្រកាសអាពាហ៍ពិពាហ៍	២២០០	២០ ០០០	១០ ០០០	២០ ០០០	១១ ៧០០
លិខិតបញ្ជាក់ទីលំនៅ	-	១០ ០០០	៤ ៥០០	៧ ០០០	៣ ០០០
លិខិតបញ្ជាក់កិរិយាមាយាទ	-	៥ ០០០	៥ ០០០	៥ ០០០	៥ ០០០
លិខិតអនុញ្ញាតឱ្យសាងសង់	-	៨៥ ០០០	៣២ ០០០	២០ ០០០	៥ ០០០
លិខិតកាន់កាប់ដីធ្លី	-	៥០ ០០០	១៥ ០០០	២៨ ០០០	១០ ០០០
ការផ្សះផ្សាជំនោះ	-	១៨ ០០០	១០ ០០០	១៥ ០០០	៥ ០០០
ការដឹងពួកចូលសន្យា	-	១០ ០០០	១០ ០០០	៥ ០០០	៥ ០០០

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦

តម្លៃដែលនឹងដាក់ឱ្យទៅជាផ្លូវការនឹងមិនគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ការផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការមូលដ្ឋានរបស់ បុគ្គលិកគ្រប់គ្នានៅឡើយទេ ជាពិសេសឃុំ/សង្កាត់ជាច្រើននៅតាមទីជនបទដែលការផ្តល់សេវាមានកម្រិត តិចតួច។ ទន្ទឹមនឹងនេះដែរ ឃុំ/សង្កាត់ខ្លះនៅទីរួមខេត្ត និងភ្នំពេញ បានទទួលស្គាល់ថាបុគ្គលិករបស់ខ្លួន និងរស់នៅក្នុងកម្រិតជីវភាពមួយអប្បបរមា បើសិនជាកម្រៃទាំងនោះត្រូវបានដាក់ឱ្យទៅជាផ្លូវការ។

ឆន្ទៈរបស់ប្រជាជនក្នុងការកែលំអរគុណភាពនៃការផ្តល់សេវាកម្មនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន មិនមានត្រឹម តែកម្រិតសម្រាប់ចំណាយដែលដាក់ឱ្យទៅជាផ្លូវការនោះទេ គឺថែមទាំងមានសន្ទុះខ្លាំងឈានទៅរកការចូល រួមក្នុងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានទៀតផង។ ស្ទើរតែ ៩០ ភាគរយនៃអ្នកចូលរួម បានយល់ព្រមបង់វិភាគទានដល់ មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់។ របបគំហើញនេះ បានរំលឹកឡើងវិញពីលទ្ធផលនៃការអង្កេតឆ្នាំ ២០០៤ របស់អង្គការមូលនិធិអាស៊ី និងមជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការសិក្សាជាន់ខ្ពស់ អំពីប្រតិបត្តិការរបស់ក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ/សង្កាត់។

រូបភាព ៤.២: ភាគរយនៃចំនួនគ្រួសារដែលយល់ព្រមចូលរួម បង់ប្រាក់បដិភាគដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

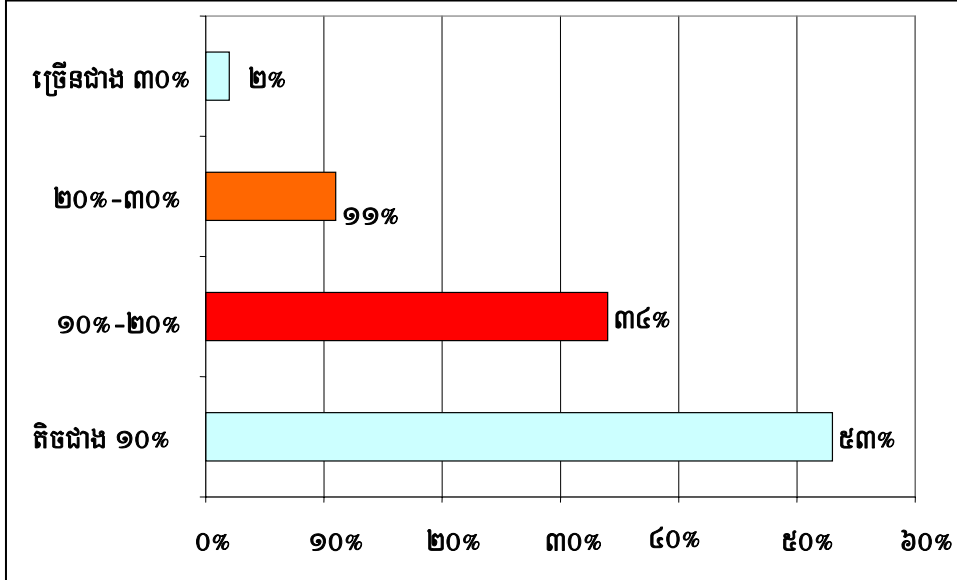

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦

លើសពីនេះទៀត ការសិក្សានេះបានបង្ហាញថា ក្នុងចំណោមអ្នកឆ្លើយតបទាំងអស់ប្រហែលជាង ពាក់កណ្តាលយល់ព្រមបង់ប្រាក់ប្រមាណជាតិចជាង ១០ ភាគរយនៃផ្ទៃរបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗនៅ មូលដ្ឋាន និងប្រហែលជា ១ ភាគ ៣ ផ្សេងទៀត យល់ព្រមចូលរួមបង់បដិភាគរហូតដល់ ២០ ភាគរយ។

ចំនួនភាគរយនេះខ្ពស់ជាងកម្រិតបដិភាគជាក់ស្តែង ដែលបានបង់សម្រាប់ការអភិវឌ្ឍ សហគមន៍បច្ចុប្បន្ន ដែលមានពី ៣ ទៅ ៨ ភាគរយ នៃថ្លៃគម្រោង ។

រូបភាព ៤.៣: លទ្ធភាពក្នុងចូលរួមជាប្រាក់បដិភាគរបស់ប្រជាជនដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍មូលដ្ឋាន

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា- សីហា ២០០៦

គ្រប់សូចនាករទាំងនេះមានសារៈសំខាន់ខ្លាំងណាស់ ដោយបានបង្ហាញពីការយល់ស្របដល់ការសន្មត់មុនៗដែលថា ប្រជាពលរដ្ឋកម្ពុជាមានជំនឿទុកចិត្តគ្រប់គ្រាន់លើរដ្ឋបាលគ្រប់គ្រងថ្នាក់មូលដ្ឋាននេះដើម្បីជាការពិសោធន៍លើគោលនយោបាយក្នុងការលុបបំបាត់កម្រៃក្រៅផ្លូវការ ។ ការវាយតម្លៃលើភាពសុច្ឆរិតនៃអ្នកបម្រើសេវាសាធារណៈទាំងបី ដែលបានបង្ហាញភាពអវិជ្ជមាន ចំពោះភាពស្មោះត្រង់របស់អង្គការឃុំ/សង្កាត់ បើធៀបទៅនឹងមន្ត្រីបម្រើសេវាពីរផ្សេងទៀត (សូមមើលតារាង ១.៣) គឺហាក់ដូចជាមិនបានបង្ហាញពីការមិនទុកចិត្តដែលរារាំងដល់ការអនុវត្តក្រមសាធារណៈ ដើម្បីបង្កើនប្រាក់ចំណូលផ្លូវការសម្រាប់ឃុំ/សង្កាត់នោះឡើយ ។

ទោះបីជាយ៉ាងណា អង្គការឃុំនៅតាមជនបទភាគច្រើនមិនមានទំនុកចិត្តគ្រប់គ្រាន់ថា ខ្លួនអាចបន្តរស់នៅបានដោយគ្មានការគាំទ្រផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលឡើយ បើទោះជាប្រភពចំណូលផ្សេងៗទៀត ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យដោយច្បាប់នៅក្នុងបរិបទនៃកំណែទម្រង់វិមជ្ឈការ និងវិសហមជ្ឈការក៏ដោយ ។ នេះគឺ បណ្តាលមកពីសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ច នៅតាមមូលដ្ឋានរបស់ឃុំទាំងនោះនៅមានភាពទន់ខ្សោយ ហើយសមត្ថភាពរបស់បុគ្គលិកឃុំក៏នៅទន់ខ្សោយនៅឡើយ ។ ផ្ទុយទៅវិញ បុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់នៅតាមទីក្រុង និងទីរួមខេត្តនានាមួយចំនួនមានជំនឿថា ឃុំ/សង្កាត់របស់ខ្លួនអាចឈរបានដោយខ្លួនឯង បើទោះជាគ្មានការផ្ទេរមូលនិធិពីរដ្ឋាភិបាលកណ្តាលក្តី ប្រសិនបើពួកគាត់ត្រូវបានផ្តល់អំណាចឱ្យប្រមូលថ្លៃឃ្នាលពីអ្នកប្រើ

ប្រាស់សេវាផ្សេងៗ និងពន្ធនៅតាមមូលដ្ឋាន ដែលកំណត់ដោយច្បាប់អង្គការនៃកំណែទម្រង់វិស័យការ និងវិសហមជ្ឈការ ដែលនឹងមកដល់នាពេលឆាប់ៗនេះ ។

ទោះបីយ៉ាងណា ឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់ជឿជាក់ថា ការពង្រីកសេវាកម្មឱ្យកាន់តែច្រើននឹង ផ្តល់លទ្ធភាពចូលរួមវិភាគទានដ៏ច្រើនលើសលុបថែមទៀតដល់ថវិកានៅតាមមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន។ ខណៈ ដែលឃុំ/សង្កាត់នៅតាមទីប្រជុំជនជឿថា ពួកគាត់អាចរាប់រងធ្វើបានដោយស្វ័យភាពនូវរាល់សេវាកម្ម តាមមូលដ្ឋានទាំងអស់ប្រសិនបើច្បាប់អនុញ្ញាតិនោះ ឃុំនៅតាមជនបទភាគច្រើនស្នើឱ្យមានជំនួយលើផ្នែក បច្ចេកទេសពីនាយកដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ ព្រមជាមួយនឹងការផ្តល់នូវសេវាកម្មបន្ថែមទៀត ។

សេវាកម្មដែលគួរពង្រីកសម្រាប់ការផ្តល់ សេវាកម្មបន្ថែមថ្នាក់មូលដ្ឋាននោះមានទំនាក់ទំនង យ៉ាងខ្លាំងទៅនឹងសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចនៅតាមមូលដ្ឋានរបស់ឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ។ សកម្មភាពទាំងនោះ រួម មានការយកពន្ធផ្លូវលើទោចក្រយានយន្ត ពន្ធលើដីដែលមិនប្រើប្រាស់ និងពន្ធផ្សេងៗទៀតលើអាជីវកម្ម ធុនតូច។ ម្យ៉ាងទៀត សកម្មភាពទាំងនេះត្រូវបានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ជឿជាក់ថាពួកគាត់មានសមត្ថភាព អាចប្រមូលពន្ធតាមមូលដ្ឋានទាំងនោះ ប្រកបប្រសិទ្ធភាពជាងអាជ្ញាធរថ្នាក់លើ ដែលធ្លាប់បានប្រមូលពី មុនៗមក ។

៤.១.២. បង្កើនការយល់ដឹងរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងពង្រឹងក្រុមសីលធម៌

នៅពេលដែលថវិកាឃុំ/សង្កាត់គ្រប់គ្រាន់ និងអាចបង្កើនប្រាក់បៀវត្សរ៍ឱ្យបុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់ បាន ហើយការបង្កើនការយល់ដឹងដល់ប្រជាពលរដ្ឋពីផ្ទៃសេវាផ្លូវការ និងការពង្រឹងក្រុមសីលធម៌របស់ មន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់នឹងត្រូវតែអនុវត្តន៍ជាចាំបាច់ ។

ការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈអំពីតម្លៃសេវាផ្លូវការ ដើម្បីឱ្យអ្នកប្រើប្រាស់សេវាកម្មបានដឹង នោះ ត្រូវបានគាំទ្រយ៉ាងខ្លាំងពីសំណាក់ប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម និងក្នុងកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយ មន្ត្រីសំខាន់ៗនៅតាមមូលដ្ឋាន។ មេឃុំ/ចៅសង្កាត់មួយចំនួន ដែលសាលាឃុំ/សង្កាត់របស់គាត់បានបិទ ផ្សាយនូវផ្ទៃសេវាកម្មរួចហើយនោះ បានទទួលស្គាល់ពីសារៈសំខាន់នៃការផ្តល់ព័ត៌មានពីផ្ទៃសេវាកម្មដោយ លើកយកហេតុផលពីរយ៉ាងមកបង្ហាញ។ ហេតុផលទី១ វាជួយធ្វើឱ្យដំណើរការការងារប្រព្រឹត្តិទៅដោយ រលូន និងទាន់ពេលវេលា។ ហេតុផលទី ២ វាជួយកាត់បន្ថយការចំណាយក្រៅផ្លូវការ ដែលទាមទារដោយ បុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់ បើទោះជាមន្ត្រីដែលត្រូវបានសម្ភាសន៍ទាំងអស់ទទួលស្គាល់ថា បុគ្គលិករបស់ខ្លួនបាន ទទួលប្រាក់បន្ថែមពីប្រជាពលរដ្ឋក្នុងលក្ខណៈជាការអាណិតអាសូរក្តី ។

ដើម្បីលុបបំបាត់ ឬកាត់បន្ថយឱ្យបានជាងរាបនូវការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការនេះ ក្រុមសីលធម៌ និង បទបញ្ញត្តិរដ្ឋបាល ត្រូវបានស្នើឱ្យបង្កើតឡើងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងដាក់ឱ្យអនុវត្តន៍ឱ្យបានតឹងរឹងបំផុត ។

ដោយយោងតាមអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលដែលពាក់ព័ន្ធនៅតាមមូលដ្ឋានបានឱ្យដឹងថា ការបង្កើតអោយមាន ក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈនេះឡើង គួរតែផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើបញ្ហាថា តើត្រូវផ្តល់ប្តូរ ទម្លាប់ និងផ្គត់ផ្គង់របស់មន្ត្រីរាជការពីអាកប្បកិរិយាជាអាជ្ញាធរគ្រប់គ្រងឱ្យក្លាយទៅជាអ្នកផ្តល់នូវសេវា សាធារណៈ ដែលបំរើដល់ប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋនោះដោយរបៀបណា?

៤.២. សេវាកម្មសាលាបឋមសិក្សា

៤.២.១. ការតម្លើងប្រាក់ខែ និងការលើកកម្ពស់ក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ:

ការតម្លើងប្រាក់ខែ និងការលើកកម្ពស់ក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ គឺជាសំណើមួយដ៏សំខាន់ពីក្រុម គ្រួសារ និងក្រុមគ្រូបង្រៀន ដែលបានចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សា។ ក្តីព្រួយបារម្ភពីជីវភាពប្រចាំថ្ងៃ ដោយ សារតែប្រាក់ខែមិនគ្រប់គ្រាន់ ជំរុញឱ្យគ្រូបង្រៀននៅតាមសាលាបឋមសិក្សាបង្ខំចិត្តយកប្រាក់ក្រៅផ្លូវ- ការ និង/ឬបង្ខំចិត្តស្វែងរកប្រភពចំណូលផ្សេងៗបន្ថែមទៀត។ ជាលទ្ធផល ពួកគាត់មិនសូវយកចិត្តទុក ដាក់លើការងារបង្រៀន និងពង្រឹងគុណភាពសេវាអប់រំរបស់ខ្លួនឡើយ។ ការបង្កើនប្រាក់ខែឱ្យបានគ្រប់ គ្រាន់ នឹងប្រហែលជាធ្វើអោយពួកគាត់មានភាពខ្លាស់អៀនក្នុងការទារប្រាក់ពីកូនសិស្សរបស់ខ្លួន ឬយ៉ាង ហោចណាស់ក៏អាចកាត់បន្ថយបានច្រើននូវចំណាយក្រៅផ្លូវការនោះដែរ។ ការតម្លើងប្រាក់ខែនេះក៏អាច ជាកត្តាជំរុញ និងលើកទឹកចិត្តមួយដល់គ្រូបង្រៀន ក្នុងការផ្តល់នូវសេវាអប់រំ ដល់សិស្សឱ្យបានកាន់តែ ប្រសើរជាងមុននៅក្នុងសហគមន៍ផងដែរ។

ទោះជាយ៉ាងណា ការតម្លើងប្រាក់ខែ និង ការលើកកម្ពស់ក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈរបស់មន្ត្រី សាធារណៈ គឺជាឆន្ទៈដ៏ខ្លាំងក្លារបស់រាជរដ្ឋាភិបាល និងទទួលបានការគាំទ្រពីម្ចាស់ជំនួយជាច្រើន។ បច្ចុប្បន្ន រដ្ឋាភិបាល ដោយមានកិច្ចសហការជាមួយម្ចាស់ជំនួយបានខិតខំប្រឹងប្រែងរួមគ្នាដើម្បីបង្កើនប្រាក់ខែរបស់ មន្ត្រីសាធារណៈ និងលើកកម្ពស់ក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈតាមរយៈកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល។ ជាលទ្ធផល គម្រោង លើកទឹកចិត្តត្រូវបានអនុវត្តនៅក្នុងក្រសួងមួយចំនួនដូចជា ក្រុមគណកម្មការអាទិភាព (PMG) និងគំនិត ផ្តួចផ្តើមនៃការផ្តល់ប្រាក់កម្រៃតាមគុណបំណាច់ (MBPI)។ ទោះយ៉ាងណា កម្មវិធីទាំងនេះ មិនទាន់បាន អនុវត្តន៍សម្រាប់មន្ត្រីរាជការនៅតាមមូលដ្ឋាននៅឡើយទេ។

បើទោះជាប្រាក់ខែរបស់មន្ត្រីរាជការត្រូវបានបង្កើនក្តី ក៏មន្ត្រីនៅតែជួបប្រទះនឹងការលំបាកក្នុង ការរាប់រងនូវរាល់ចំណាយសម្រាប់ជីវភាពរបស់ពួកគាត់ដែរ ដោយសារតែតម្លៃទំនិញកើនឡើងខ្លាំង។ ម្យ៉ាងទៀត ប្រាក់ខែរបស់មន្ត្រីសាធារណៈបានកើនឡើងមែន ក៏ប៉ុន្តែអំណាចទិញរបស់ពួកគេនោះធ្លាក់ចុះ ទៅវិញទេ ដោយសារតែអត្រាអតិផរណាខ្ពស់របស់ប្រទេស។

ដូច្នោះ ដើម្បីលុបបំបាត់ការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការចំពោះសេវាសាលាបឋមសិក្សាភូមិភាគត្រូវ
តែបង្កើនប្រាក់ខែឱ្យបានសមរម្យដល់គ្រូបង្រៀន ។

នាយកសាលាមួយរូបបាននិយាយថា " ប្រសិនបើយើងចង់កាត់បន្ថយការយកប្រាក់ក្រៅផ្លូវការនៅ
សាលាបឋមសិក្សា ជាដំបូងយើងគួរតែបង្កើនកម្រិតជីវភាពរបស់គ្រូបង្រៀនជាមុនសិន ។ នេះមានន័យថា
យើងគួរតែបង្កើនប្រាក់ខែឱ្យដល់គ្រូបង្រៀន" ។ ដូចគ្នាដែរ ក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាគ្រុមប្រជាពលរដ្ឋនៅក្នុង
ខេត្ត កំពង់ធំ មានជំនឿថា " គ្រូនឹងឈប់ទារប្រាក់ក្រៅផ្លូវការពីសិស្ស ១០០% ប្រសិនបើប្រាក់ខែរបស់គាត់
គ្រប់គ្រាន់ ព្រោះថាពួកគាត់គ្មានអំណាចទេ ប៉ុន្តែគាត់មានក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈក្នុងខ្លួនគ្រប់ៗគ្នា" ។ " ពួក
គាត់នឹងយកចិត្តទុកដាក់កាន់តែខ្លាំងឡើងក្នុងការបង្រៀនកូនសិស្ស ហើយកូនសិស្សនឹងគោរពគ្រូរបស់ខ្លួន
វិញដែរ" ។

ប្រអប់ ៤.១: តើប្រាក់ខែប៉ុន្មានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សា?

បច្ចុប្បន្ន ប្រាក់ខែរបស់គ្រូមានចំនួនពី ២៥ដុល្លារ ទៅ ៤០ដុល្លារ ក្នុងមួយខែ ដែលចំនួននេះមិន
គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ការចំណាយប្រចាំថ្ងៃដែលកាន់តែថ្លៃទៅៗនោះឡើយ ។ កម្រៃក្រៅផ្លូវការដែលគ្រូទទួល
បាន គឺសម្រាប់តែទ្រទ្រង់ការចំណាយប្រចាំថ្ងៃក្នុងគ្រួសាររបស់ពួកគាត់តែប៉ុណ្ណោះ ។ ទាំងនេះ ជាការយល់
ឃើញរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងត្រូវបានបញ្ជាក់បន្ថែមដោយគ្រូបង្រៀន នាយកសាលា ប្រធានមណ្ឌលសុខភាព
និងមន្ត្រីអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ។

ការបង្កើនប្រាក់ខែគ្រូបង្រៀន ត្រឹម ១៥ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ នឹងមិនទាន់គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ឱ្យពួក
គាត់អាចផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពបាន ជាមួយនឹងអត្រាអតិផរណាខាងសេដ្ឋកិច្ចដ៏ខ្ពស់នោះឡើយ ហើយវានឹងត្រូវ
ចំណាយពេលយូរពេកទម្រាំអាចឈានដល់កម្រិតសមរម្យមួយ ។ ជាមួយនឹង សំនួរថាតើប្រាក់ខែប៉ុន្មាននឹង
គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ឱ្យគ្រូបង្រៀនអាចទ្រទ្រង់ជីវភាពប្រចាំថ្ងៃបាននោះ ចម្លើយដែលទទួលបានគឺប្រហាក់
ប្រហែលគ្នាពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយ ។ ប្រាក់ខែដែលស្នើសុំដោយគ្រូបឋមសិក្សាភាគច្រើនមានចំនួនប្រមាណ
១០០ដុល្លារ ទាំងនៅតំបន់ជនបទ និងទីប្រជុំជន ។ ជាមួយនឹងកំរិតបៀវត្សដែលស្នើឡើងនេះ មន្ត្រីតាម
មូលដ្ឋានយល់ឃើញថាពួកគាត់អាចបំពេញចំណាយចាំបាច់មួយចំនួនដូចជា ថ្លៃអង្ករ ម្ហូបអាហារ សំលៀក
បំពាក់ ប្រេងសាំង ជាដើម

យ៉ាងណាក្តី បើទោះជាការតម្លើងប្រាក់បៀវត្សនីតិវិធីជាលក្ខខណ្ឌដ៏ចាំបាច់បំផុតនោះក៏ដោយ វិធាន
ការនេះតែមួយមុខនឹងមិនគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់លុបបំបាត់ចោលនូវកម្រៃក្រៅផ្លូវការបានទាំងស្រុង បានទេ ។
ការបង្កើនប្រាក់ខែនឹងជួយកាត់បន្ថយការយកកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ប៉ុន្តែដើម្បីអាចលុបបំបាត់បានទាំងស្រុង
ចាំបាច់ត្រូវដាក់ចេញ និងអនុវត្តឱ្យបានតឹងរឹងនូវ ក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ វិធានការវិន័យផ្សេងទៀត ។ មន្ត្រី

សាធារណៈដែលបានប្រព្រឹត្តិខុស ត្រូវតែទទួលរងនូវការដាក់ពិន័យ ហើយមន្ត្រីដែលមានស្នាដៃការងារល្អ ត្រូវទទួលបាននូវការលើកទឹកចិត្តដោយគ្មានការលើកលែង។ ដើម្បីសម្រេចបាននូវគោលដៅនេះ គឺទាមទារឱ្យមាននូវក្របខណ្ឌច្បាប់មួយច្បាស់លាស់។ រហូតមកដល់ពេលនេះ ច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយនៅមិនទាន់បានអនុម័តនៅឡើយ ដែលការណ៍នេះអាចនាំឱ្យមានការលំបាកក្នុងការលុបបំបាត់ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការផងដែរ។ ក្នុងស្ថានភាពនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលគប្បីបង្កើនការខិតខំបន្ថែមទៀត ដើម្បីអនុម័តច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយឱ្យបានឆាប់រហ័ស ព្រោះវត្តមាននៃច្បាប់នេះ ជាតម្រូវការចាំបាច់បំផុតនាពេលបច្ចុប្បន្ន សំរាប់ធានាឱ្យការងារការអភិបាលកិច្ច តម្លាភាព និង គណនេយ្យភាពកាន់តែប្រសើរឡើង។ ជាសត្យានុម័ត ប្រាក់ខែអាចនឹងត្រូវតម្លើងបាន នៅពេលដែល កម្រៃក្រៅផ្លូវការត្រូវបានលុបបំបាត់ ហើយថវិកាជាតិមានការកើនឡើង។

៤.២.២. ទំនាក់ទំនងរវាងសម្របសម្រួលសីលធម៌ និងបរិយាកាស និងបរិយាកាសក្នុងសីលធម៌អប់រំមូលដ្ឋាន

ដើម្បីពង្រឹងគុណភាពការអប់រំ ទាំងអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធ និងប្រជាពលរដ្ឋបានផ្តល់សារៈសំខាន់ទៅលើតួនាទីរបស់គ្រូបង្រៀន។ ពួកគាត់ជឿជាក់ថា គ្រូគឺជាអ្នកដែលស្ថិតនៅជិតជាងគេដែលស្គាល់បានច្បាស់ និងអាចធ្វើការវិនិច្ឆ័យដោយផ្ទាល់ទៅលើលក្ខណៈសម្បត្តិរបស់សិស្ស។ ដូច្នេះ គ្រូគួរតែមានក្រមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈផ្ទាល់ខ្លួន ហើយមិនគួរចេះតែអនុញ្ញាតឱ្យសិស្សដែលគ្មានសមត្ថភាពបានឡើងថ្នាក់នោះឡើយ។ គ្រូគប្បីយល់ឱ្យបានច្បាស់ពីបញ្ហាអវិជ្ជមានផ្សេងៗដែលសង្គម ទាំងមូលត្រូវជួបប្រទះតាមរយៈការតម្លើងថ្នាក់ដល់របស់សិស្សដោយខ្លះគុណភាពបែបនេះ។ ដូចដែលបានលើក ឡើងដោយប្រជាពលរដ្ឋម្នាក់ ស្ថានភាពនឹងអាចកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរទៅទៀតដោយហេតុថា “ប្រសិនបើគ្រូនៅតែយកប្រាក់ ហើយចេះតែអនុញ្ញាតឱ្យសិស្សឡើងថ្នាក់ គំរូនេះរៀនមិនផុតនឹងជម្រុញឱ្យសិស្សទាំងនោះក្លាយទៅជាជនអ្នកពុករលួយមិនខាននៅថ្ងៃខាងមុខ”។

ទន្ទឹមនឹងនេះ តាមរយៈកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមជាមួយប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀនឃើញថា សម្ភារៈសិក្សាកំពុងជួបការខ្វះខាតនៅឡើយ។ គ្រូមួយចំនួនត្រូវស្វែងរកសម្ភារៈបង្រៀនដោយខ្លួនឯង ហើយជូនកាលពួកគាត់បង្រៀនសិស្សដោយពុំមានទាំងសម្ភារៈសម្រាប់ឱ្យសិស្សមើលទៀតផង។ ជាការពិត ភាពខ្វះខាតទាំងនេះផ្តល់ផលប៉ះពាល់ខ្លាំងទៅលើកម្រិតយល់ដឹងរបស់សិស្ស និងគុណភាពនៃការបង្រៀន។ ក្នុងស្ថានភាពនេះរាជរដ្ឋាភិបាល ជាពិសេសក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា គួរចាត់ វិធានការដើម្បីធានាឱ្យមានយន្តការផ្គត់ផ្គង់សម្ភារៈសិក្សាមួយដែលគ្រប់គ្រាន់។ បន្ថែមលើនេះ ចំនួននៃអគារសិក្សាក៏កំពុងជាតម្រូវការមួយដែលទាមទារឱ្យមានការពង្រីកបន្ថែមផងដែរ។

៤.៣. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

៤.៣.១ ការតម្កើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ និងលើកកម្ពស់ក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ

បើទោះជាអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាលអនុញ្ញាតឱ្យមណ្ឌលសុខភាពកម្រិតខ្ពស់បន្ថែមដោយខ្លួនឯងក្តី ក៏ថ្លៃសេវាដែលអាចរកបានជាផ្លូវការទាំងនោះ នៅតែមានចំនួនតិចតួច និងមិនអាចផ្គត់ផ្គង់តម្រូវការចាំបាច់របស់បុគ្គលិកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយ ។ តាមការប៉ាន់ស្មានឃើញថា បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពម្នាក់ៗទទួលបានត្រឹមប្រមាណ ១០ដុល្លារ ប៉ុណ្ណោះក្នុងមួយខែ ពីចំណូលផ្លូវការទាំងនោះ ។

ក្នុងស្ថានភាពនេះ ទាំងអ្នកប្រើប្រាស់ អ្នកផ្តល់សេវា ក៏ដូចជាអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធសុទ្ធតែយល់ឃើញថាការតម្កើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ រួមផ្សំជាមួយនឹងការពង្រឹងក្រុមសីលធម៌វិជ្ជាជីវៈ គឺជាមធ្យោបាយអាទិភាពមួយ សំរាប់បង្កើននូវប្រសិទ្ធភាពសេវាសុខភាពមូលដ្ឋានឱ្យប្រសើរឡើង ។ ប្រធានមណ្ឌលសុខភាពមួយរូបបានលើកឡើងថា " ប្រសិនបើប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់ ហើយច្បាប់ត្រូវបានអនុវត្តន៍ នោះមណ្ឌលសុខភាពនឹងឈប់រកកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ឬក៏គេចវេនពីការបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ព្រោះពួកគាត់ខ្លាចបាត់បង់ការងារ" ។ មន្ត្រីអង្គការ UNICEF ម្នាក់បាននិយាយថា " ការផ្តន្ទាទោសចំពោះមន្ត្រី ដែលពួកវាយល់គ្នារបស់ចាប់ពីការដកតំណែងដែលមានស្រាប់រហូតដល់បណ្តេញចេញពីតំណែងជាមន្ត្រីរាជការសាធារណៈ" ។

៤.៣.២ ការពង្រឹងបរិក្ខារពេទ្យ និងកសាងសមត្ថភាព

សម្ភារៈបរិក្ខារដើរតួនាទីយ៉ាងសំខាន់នៅក្នុងគ្រប់មណ្ឌលសុខភាពថ្នាក់មូលដ្ឋាន ជាពិសេសនៅតាមតំបន់ជនបទ ។ ការបង្កើនសម្ភារៈចាំបាច់ដល់មណ្ឌលសុខភាព នឹងធានាបាននូវគុណភាពនៃសេវាកម្ម នៅទីនោះ ។ រដ្ឋាភិបាល និងភាគីពាក់ព័ន្ធ គប្បីបន្តបង្កើននូវការផ្គត់ផ្គង់ឧបករណ៍ទាំងនោះឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ។

ឧបករណ៍ចាស់ៗត្រូវតែផ្លាស់ប្តូរចេញ ដោយជំនួសមកវិញនូវឧបករណ៍ទំនើប ហើយចាំបាច់ត្រូវមានថ្នាំពេទ្យគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងប្រភេទជម្ងឺផ្សេងៗ ។ អាគារសម្រាកព្យាបាលគប្បីត្រូវសង់បន្ថែមទៀត ដើម្បីអាចទទួលអ្នកជម្ងឺដែលមិនមានលទ្ធភាពទៅព្យាបាលនៅមន្ទីរពេទ្យស្រុក ឬពេទ្យខេត្ត ។ ជាមួយគ្នានឹងការកែលំអនេះ សេវាកម្មចាំបាច់បន្ថែមទៀតត្រូវតែបង្កើតឱ្យមាននៅតាមមណ្ឌលសុខភាព ។ ប្រជាពលរដ្ឋតាមមូលដ្ឋានបានឱ្យដឹងថា ពួកគាត់ត្រូវការជាចាំបាច់នូវសេវាកម្មមួយចំនួនផ្សេងទៀតដូចជាការព្យាបាលធ្មេញ ការសម្រាកព្យាបាល ការព្យាបាលរោគភ្នែក និងការបង្កើតកូនដោយវះកាត់ ដោយស្មើសុំឱ្យសេវាទាំងនេះមានផ្តល់ឱ្យនៅតាមមណ្ឌលសុខភាពផ្ទាល់ ជាមួយនឹងតម្លៃដែលសមរម្យ ។

បន្ថែមពីលើនេះ ការកសាងសមត្ថភាពបុគ្គលិកពេទ្យក៏ត្រូវបានមើលឃើញថាជាកត្តាចាំបាច់ផងដែរ ។ បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពត្រូវបានបណ្តុះបណ្តាលខាងវិជ្ជាជីវៈឱ្យបានពេញលេញ និងជាប្រចាំដើម្បី

ទទួលបាននូវចំណេះដឹង និងជំនាញសមស្របទៅនឹងតម្រូវការថ្មីៗរបស់សហគមន៍ដែលចេះតែកើនឡើងជា
លំដាប់ ។ ដំណើរការនៃការបណ្តុះបណ្តាលគួរឆ្ពោះទៅរកខ្លួនឯងទៅលើតំបន់ជនបទ ដែលនៅទីនោះការទទួល
បាននូវព័ត៌មានក៏ដូចជាបច្ចេកវិជ្ជាថ្មីៗនៅមានកម្រិតទាបនៅឡើយ ។

អនុសាសន៍គោលនយោបាយ និងសេចក្តីសន្និដ្ឋាន

សេវាសាធារណៈមូលដ្ឋានទាំងបីដែលជាកម្មវត្ថុនៃការសិក្សាប្រឈមមុខធ្ងន់ធ្ងរទៅនឹងបញ្ហាប្រាក់ បៀវត្សរ៍ដែលបង្ខំឱ្យមន្ត្រីដែលបំរើការនៅទីនោះ ត្រូវស្វែងរកប្រភពចំណូលបន្ថែមតាមរយៈការយកកម្រៃ ក្រៅផ្លូវការ និងឬឆ្លៀតពេលធ្វើការក្រៅនៅក្នុងម៉ោងបំពេញការងារ ។ ផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃស្ថានភាព នេះ ជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ទៅលើគុណភាពនៃការផ្តល់សេវា ទៅលើការទទួលបាន សេវាដោយប្រជាជនក្រីក្រ និងទៅលើកិច្ចសន្យាសង្គមរវាងរដ្ឋាភិបាល និងប្រជាពលរដ្ឋ ។

ការបង្កើនដែនអន្តរាគមន៍ និងតួនាទីរបស់ឃុំ/សង្កាត់ទៅក្នុងសេវាថ្នាក់មូលដ្ឋានទាំងបីនឹងអាច ជួយបង្កើនគុណភាពនៃសេវាទាំងនោះឱ្យកាន់តែប្រសើរឡើង ។ នៅក្នុងប្រទេសអភិវឌ្ឍន៍ ដែលមានប្រព័ន្ធ អប់រំវិទ្យាល័យ ការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាច្រើនជាបន្ទុកផ្ទាល់របស់រដ្ឋបាលថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។ ទោះជាយ៉ាងណា វិស័យអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា និងសុខភាពថ្នាក់មូលដ្ឋានទាមទារឱ្យមានជំនាញបច្ចេកទេសច្បាស់លាស់ដែល សព្វថ្ងៃមិនទាន់មាននៅឡើយតាមឃុំ/សង្កាត់ ។ យ៉ាងណាក្តី ចំនុចនេះ មិនមែននាំចំពោះអាជ្ញាធរឃុំ- សង្កាត់ក្នុងការអនុវត្តតួនាទីពាក់ព័ន្ធដទៃទៀត ដូចជាតួនាទី ក្នុងការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹង ការប្រមូល ផ្តុំប្រជាជន ការត្រួតពិនិត្យនិងតាមដានដែលមិនទាក់ទិននឹង ការងារបច្ចេកទេស និងការវាយតម្លៃតាមរយៈ (ការចូលរួមក្នុង) គណៈកម្មការគ្រប់គ្រងនោះឡើយ ។ ដោយឡែក ក្នុងករណីដែលតួនាទីបែបវិមជ្ឈការ ទាំងនេះកំពុងត្រូវបានសាកល្បង ឬក៏រកឃើញតាមវិធីផ្សេងណាមួយនោះការងារទាំងនេះជាធម្មតាទាមទារ ឱ្យធ្វើឡើងដោយមានការសម្របសម្រួល ពីសំណាក់អង្គការជំនាញថ្នាក់ស្រុក និងថ្នាក់ខេត្តដទៃទៀត និង ជាញឹកញាប់ក្រោមកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជាមួយនឹងអ្នកពាក់ព័ន្ធក្រៅរដ្ឋាភិបាលផ្សេងទៀត ដូចជា មូលនិធិ សមធម៌របស់អង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលសំរាប់វិស័យសុខភាព និងអង្គការអន្តរជាតិក្នុងវិស័យអប់រំជាដើម ។

ដូចនេះឃើញថា ក្នុងចំណោមសេវាកម្មថ្នាក់មូលដ្ឋានទាំងបី សេវារដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ ផ្តល់នូវគុណ សម្បត្តិច្រើនជាងគេ សំរាប់ឱ្យមានការដាក់ចេញនូវការពិសោធន៍គោលនយោបាយទាក់ទិនទៅនឹងការដាក់ កម្រៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាតម្លៃផ្លូវការនៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ។ សេវាទាំងនេះជាប្រភេទសេវា ដែលក្រុមប្រឹក្សា ឃុំ/សង្កាត់ត្រូវមានការទទួលខុសត្រូវផ្ទាល់ច្រើន ។

តាមរយៈលទ្ធផលនៃការសិក្សា ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន ដោយគ្មាន ការបង់កម្រៃក្រៅផ្លូវការគឺជារឿងដែលអាចធ្វើទៅបាន ប្រសិនបើឃុំ/សង្កាត់ទាំងអស់មានថវិកាគ្រប់គ្រាន់ ផ្គត់ផ្គង់លទ្ធភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់មន្ត្រី និងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន ។ នៅក្នុងកិច្ចការក្រៅ ការបង់កម្រៃ ក្រៅផ្លូវការមានទំហំតិចតួចណាស់ ពោលគឺមិនដល់ ១ ភាគរយ នៃថវិកាជាតិ ប៉ុន្តែផ្តល់ផលប៉ះពាល់គួរឱ្យ កត់សំគាល់ទៅលើប្រជាជនក្រីក្រទាក់ទិនទៅនឹងប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាកម្ម ។ បន្ថែមពីលើនេះ ប្រជាពលរដ្ឋ

ភាគច្រើនមានឆន្ទៈក្នុងការចូលរួមវិភាគទាន ក្នុងការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន និងយល់ព្រមបង់ថ្លៃសេវាផ្សេងៗ ដែលផ្តល់ដោយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ។

យ៉ាងណាក៏ ការដាក់កម្រៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាផ្លូវការក៏នៅមិនទាន់អាចឱ្យឃុំ/សង្កាត់ រកប្រាក់ ចំណូលបានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធានាបាននូវកំរិតប្រែប្រួលត្រូវសមរម្យ ដែលជាលក្ខខណ្ឌចាំបាច់ចំពោះប្រសិទ្ធភាព នៃការផ្តល់សេវានៅឡើយទេ ជាពិសេសករណីឃុំនៅតាមជនបទ ។ ការពង្រឹងស្វ័យភាព ផ្នែកហិរញ្ញវត្ថុ ដល់រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់ តាមរយៈការពង្រីកអំណាច និងសមត្ថភាពរបស់អាជ្ញាធរនេះ ក្នុងការប្រមូល ពន្ធមូលដ្ឋានគឺជាការចាំបាច់ ។ ច្បាប់រៀបចំអង្គការទាក់ទងទៅនឹងការរៀបចំរដ្ឋបាលដែនដី គប្បីផ្ទេរភារកិច្ច ក្នុងការប្រមូលចំណូលពន្ធ និងចំណូលមិនមែនពន្ធនៅឱ្យថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ ហើយបង្កើតឡើងនូវយន្តការ ចែករំលែក ថវិកាមួយ ដែលនឹងជម្រុញឱ្យស្វ័យភាពហិរញ្ញវត្ថុរបស់រដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់បានប្រសើរឡើង ។ តួនាទីដែលត្រូវផ្ទេរទាំងនេះអាចរាប់បញ្ចូលនូវការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណលើអាជីវកម្ម ខ្នាតតូចការប្រមូលពន្ធលើ មធ្យោបាយធ្វើដំណើរ និងលើដីដែលមិនប្រើប្រាស់ និងប្រតិបត្តិការទាក់ទិននឹងកម្មសិទ្ធិដីទៀត^{២៤} ។ ជា ការពិត ការផ្ទេរអំណាចទាំងនេះអាចធ្វើទៅបាន លុះណាតែកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលទូទៅ និងកំណែទម្រង់ រដ្ឋបាល ដែនដីមានភាពស៊ីសង្វាក់គ្នា ។

ក្នុងខណៈដែលអាជ្ញាធរឃុំ/សង្កាត់បច្ចុប្បន្ននៅមានភាពទន់ខ្សោយខាងផ្នែកថវិកា និងធនធាន មនុស្សនៅឡើយ ការផ្ទេរអំណាចគប្បីធ្វើឡើងដោយសន្តិវិធីនិងតាមដំណាក់កាលជាក់លាក់ ។ លទ្ធផលនៃ ការសិក្សាបានលើកឡើងនូវអំណះអំណាងដែលបញ្ជាក់ឱ្យឃើញថា ការដាក់កម្រៃក្រៅផ្លូវការឱ្យទៅជាផ្លូវ ការបូករួមនឹងចំណូលសារពើពន្ធ និងមិនមែនសារពើពន្ធដទៃទៀត ជាគោលការណ៍បង្កើតបាននូវស្វ័យភាព ហិរញ្ញវត្ថុកម្មសិទ្ធិមូលដ្ឋានក្នុងកំរិតមួយដែលអាចនាំទៅដល់ប្រែប្រួលត្រូវសមរម្យរបស់មន្ត្រី និងសេវាកម្មមួយ ប្រកបដោយគុណភាព ។ លទ្ធភាពនេះអាចនឹងពិបាកទៅរួចបន្តិចពោះឃុំក្រីក្រតាមជនបទ ប៉ុន្តែពិតជា អាច ទៅរួចសម្រាប់ឃុំតាមទីប្រជុំជន ។

គោលនយោបាយដែលកើតចេញពីការគិតគូរដ៏ល្អិតល្អន់មួយ គួរត្រូវបានដាក់ចេញដើម្បីធ្វើការសាក ល្បងដាក់សេវារដ្ឋបាលទាំងឡាយឱ្យទៅជាផ្លូវការ និងផ្ទេរភារកិច្ចប្រមូលចំណូលសារពើពន្ធ និងមិនមែន សារពើពន្ធមួយចំនួនទៅឱ្យថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ ។ មកទល់បច្ចុប្បន្ន ឃើញថាកំណែទម្រង់ខាងផ្នែកវិមជ្ឈការ គឺជាឧទាហរណ៍ដ៏លេចធ្លោមួយនៅកម្ពុជា ដែលបានបង្ហាញឱ្យឃើញពីសារៈសំខាន់នៃកម្មវិធីសាកល្បងៈ ជោគជ័យគួរឱ្យកត់សំគាល់នេះ កើតចេញពីការរៀបចំមួយដែលបានផ្អែកទៅលើបទពិសោធន៍ជាក់ស្តែងនៃ កម្មវិធីគម្រោងសាកល្បងរបស់ CARERE/SEILA ។ គម្រោងសាកល្បងដ៏ល្អិតល្អន់មួយគួបផ្សំជាមួយនឹង

^{២៤} ចំណូលពីសេវាកម្មទាំងនេះអាចប្រមូលដោយឃុំ/សង្កាត់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ជាង ដោយហេតុថាឃុំ/សង្កាត់អាចគ្រប់ពី ស្ថានការណ៍ក្នុងសហគមន៍របស់ពួកគេបានដឹងដល់ជាអាជ្ញាធរថ្នាក់លើ ។

ការត្រួតពិនិត្យដ៏ហ្មត់ចត់^{៣០} បង្កើតបានជាមូលដ្ឋានយោងចាំបាច់មួយ សម្រាប់ជាជំនួយដល់ការដាក់ចេញ នូវគោលនយោបាយដទៃទៀតប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ។

ទោះជាយ៉ាងណា ត្រូវមានការសិក្សាឱ្យបានទូលំទូលាយបន្ថែមទៀតទៅលើការអនុវត្តនូវគម្រោង សាកល្បងដែលនឹងអាចផ្តល់នូវចំណេះដឹងជាក់ស្តែងសម្រាប់ឱ្យមានការពង្រីកដែនអនុវត្តន៍ទៅដល់ឃុំ/សង្កាត់ ដទៃទៀតជាបន្តបន្ទាប់ ។ ដើម្បីឱ្យគម្រោងសាកល្បងមួយនេះអាចរៀបចំបានល្អចាំបាច់ទាមទារឱ្យមានការ ផ្តល់នូវចំណេះដឹងគ្រប់គ្រាន់មួយអំពីទំហំ និងលក្ខខណ្ឌនៃការងារដែលត្រូវអនុវត្តសម្រាប់ជាក់ស្តែងដល់អ្នក ចេញគោលនយោបាយក្នុងការចាត់វិធានការជាក់ស្តែងបន្ត ។ ដូចនេះ គោលដៅនៃការសិក្សា តាមដានមួយ គប្បីផ្តោតទៅលើការគិតគូររៀបចំនូវគម្រោងសាកល្បងមួយដោយធ្វើការកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់ពីចំនួន គោលនយោបាយថ្មីៗដែលចាំបាច់សម្រាប់ធ្វើការសាកល្បង ។ ការស្វែងយល់ពីចំណុចរួម និងចំណុចដោយ ឡែកដែលកើតមាននៅក្នុងប្រព័ន្ធរដ្ឋបាលដែនដី តាមរយៈការសិក្សាទៅលើលក្ខខណ្ឌដោយឡែកៗនៃបណ្តា ឃុំ/សង្កាត់ដែលស្ថិតក្នុងស្ថានភាពផ្សេងគ្នា នឹងនាំទៅរកការកំណត់បានពីលទ្ធភាព សំណូមពរលក្ខខណ្ឌចាំ បាច់ផ្សេងៗ និងការរៀបចំឡើងនូវគំរូស្ថាប័នជាក់លាក់មួយ សម្រាប់ដាក់ឱ្យគម្រោងសាកល្បងអាចដំណើរ ការទៅបាន ស្របទៅនឹងស្ថានភាពជាក់ស្តែងរបស់ឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ ។

^{៣០} ការត្រួតពិនិត្យដ៏ហ្មត់ចត់នៃការងារប្រចាំ នឹងជួយជម្រុញដល់ដំណើរការអនុវត្តគម្រោង តាមរយៈការបំភ្លឺ និងផ្តល់អនុសាសន៍ ដល់ភ្នាក់ងារ អនុវត្តអំពីការផ្លាស់ប្តូរដែលចាំបាច់ត្រូវធ្វើការកែប្រែ សំដៅសម្រេចបាននូវគោលដៅរបស់ "ការពិសោធន៍គោលនយោបាយ" ទាំងនេះ Rusten C ។ (២០០៥) ទំព័រ ២៤។

ឯកសារយោង

Biddulph, R (2003). *PAT Empowerment Study – Final Report*. Phnom Penh: Permanent Advisory Team on the Seila Program, Partnership for Local Governance, 2003.

<http://www.seila.gov.kh>

CSD (2005A). *Corruption and Cambodian Households. Household Survey on Perceptions, Attitudes, and Impact of Everyday Forms of Corrupt Practices in Cambodia*. <http://www.csdcambodia.org/>

CSD (2005). *Public Attitude towards Corruption* <http://www.csdcambodia.org/>

CSD (2005). *Living under the Rule of Corruption* <http://www.csdcambodia.org/>

EIC (2006). *Assessment of Corruption in Cambodia's Private Sector*. <http://www.eicambodia.org/downloads/index.php?pageid=3>

Fjeldstad, O. (2003). *Decentralisation and Corruption. A review of the literature*. U4 reports

Hean, S, & Henke, R (2004). *The state of democracy in Cambodia, the added value of opinion polls*. Paper presented at Asiabarometer conference on the state of democracy in Asia, King Prajadhipok's Institute, Bangkok.

Hornig, V., & Ann, S. (2005). *Local service Delivery and Commune Councils*. CDR 9 (3), p.1-4, <http://www.cdri.org.kh/>

Lambsdorff, J. (2001). *How Corruption in Government Affects Public Welfare – A Review of Theories*. Discussion Paper 9. Goettingen:CeGE

Ninh, K. & Henke, R. (2005). *Commune councils in Cambodia: A national survey on their functions and Performance, with a Special Focus on Conflict Resolution*. Phnom Penh: TAF/CAS, http://www.asiafoundation.org/Locations/cambodia_publications.html

Royal Government of Cambodia/World Bank (2003). *Cambodia Public Expenditure Review Report: Decentralization and Deconcentration*

Rusten, C, Kim S, Eng N. & Pak K (2004). *The Challenges of the Decentralisation Design in Cambodia*. Phnom Penh: CDRI Monograph 1, <http://www.cdri.org.kh/>

World Bank (2005). *Public Expenditure Tracking Survey on Primary Education*

World Bank (2005). *Cambodia – Quality Basic Education For All*

World Bank (2000). *Cambodia Governance and Corruption Diagnostic. Evidence from Citizen, Enterprise and Public Official Surveys*, www.worldbank.org/wbi/governance

World Bank (2005). *East Asia Decentralizes. Making local government work*. Washinton DC.

World Bank & ADB (2003). Cambodia – Enhancing service delivery through improved resource allocation and institutional reform

Ruste, C. (2005). Institutional and Administrative arrangements for the Social Land Concessions. MLMUPC/GTZ/WB: LASED

Websites:

Council for Administrative Reform:

<http://www.car.gov.kh/document/report>

Transparency International:

<http://www.transparency.org/cpi>

Council of Jurists

http://www.bigpond.com.kh/Council_of_Jurists/somg.htm

Other Sources:

Government Rectangular Strategy

Strategic framework for decentralization and De-concentration reforms 2005

Codification of legal texts on Commune/Sangkat Administration, Official Gazette Department

Commune/sangkat fund project implementation manual, 2005

Education for All National Programme 2003-2015

Education Strategic Plan 2006-2010

Health Sector Strategic Plan 2003-2007

National Account of Cambodia 1993-2005

Cambodia Socio-Economic Survey 2004

សេចក្តីបន្ថែម

១

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវ

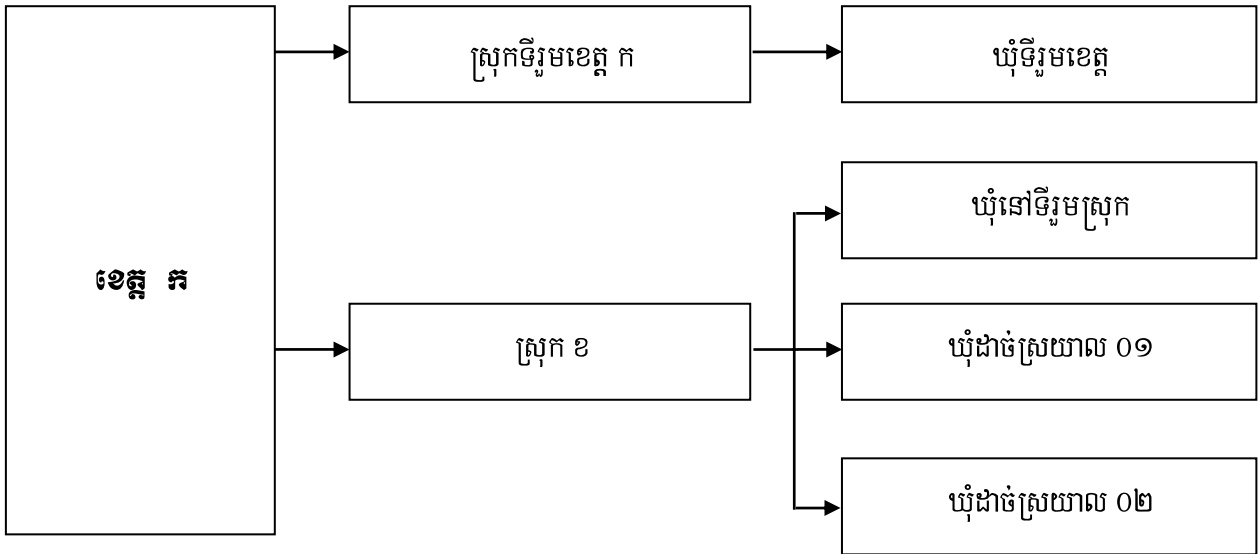
១.១. ការសិក្សាអត្ថបទ

អត្ថបទ និងឯកសារស្រាវជ្រាវ ព្រមទាំងបទបញ្ញត្តិផ្សេងៗពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទនេះត្រូវបានសិក្សាស្រាវជ្រាវយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ដើម្បីផ្តល់ជាគំនិត ទស្សនៈ និងទិដ្ឋភាពទូទៅជុំវិញបញ្ហាដែលទាក់ទងទៅនឹងតម្លៃផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការនៃសេវាសាធារណៈថ្នាក់មូលដ្ឋាន។ ឯកសារសំខាន់ៗដែលបានសិក្សាស្រាវជ្រាវរួមមាន៖ ការវាយតម្លៃទៅលើអំពើពុករលួយដោយអង្គការជាច្រើន ដូចជាមជ្ឈមណ្ឌលអភិវឌ្ឍន៍សង្គម វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា និងធនាគារពិភពលោក ព្រមទាំងការសិក្សាទាក់ទងទៅនឹងប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការដែលធ្វើឡើងដោយ អង្គការមូលនិធិអាស៊ី មជ្ឈមណ្ឌលសម្រាប់ការស្រាវជ្រាវជាន់ខ្ពស់ វិទ្យាស្ថានបណ្តុះបណ្តាល និងស្រាវជ្រាវដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍កម្ពុជា ធនាគារពិភពលោក និងធនាគារអភិវឌ្ឍន៍អាស៊ី។ល។ មេរៀនទទួលបានពីការស្រាវជ្រាវមុនៗបានជួយសម្រួលដល់ការតាក់តែងវិធីសាស្ត្រនៃការសិក្សានេះឱ្យមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ និងស៊ីជម្រៅក្នុងការវាយតម្លៃទិន្នន័យ ចាំបាច់ទាក់ទងនឹងចំណាយក្រៅផ្លូវការលើសេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។

១.២. ការគោរពតែងតាំង

ខេត្ត/ក្រុងចំនួន ១២ ត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការចុះស្ទង់មតិនេះ។ ខេត្ត/ក្រុងដែលបានជ្រើសរើសតំណាងឱ្យប្រហែល ៨០ ភាគរយ នៃប្រជាជន និងផលិតផលក្នុងស្រុកសរុបរបស់កម្ពុជា។ ក្នុងការសិក្សានេះ ឃុំ/សង្កាត់ត្រូវបានបែងចែកជា ៣ ប្រភេទខុសៗគ្នា៖ ឃុំដែលមានទីតាំងក្នុងទីរួមខេត្ត ឃុំដែលមានទីតាំងក្នុងទីរួមស្រុក និងឃុំដែលនៅដាច់ស្រយាល។ លើសពីនេះទៅទៀត ដោយសារតែពេលវេលា និងថវិកាមានកំណត់ ព្រមទាំងដើម្បីភាពងាយស្រួល ចំនួនឃុំ/សង្កាត់ ដែលជាប៉ាន់គំរូត្រូវបានជ្រើសរើសចេញពីស្រុកតែពីរប៉ុណ្ណោះ ក្នុងខេត្តមួយ។ នៅក្នុងខេត្តនីមួយៗ ឃុំដែលមានទីតាំងនៅទីរួមខេត្តត្រូវបានរើសចេញពីស្រុកនៅទីរួមខេត្ត ហើយឃុំ ៣ ផ្សេងទៀតដែលរួមទាំងឃុំនៅទីរួមស្រុក និងឃុំនៅដាច់ស្រយាល ២ ផ្សេងទៀតត្រូវបានរើសពីស្រុកមួយផ្សេងទៀត។ មូលហេតុនៃការជ្រើសរើសវិធីសាស្ត្រនេះ គឺដោយសារតែប្រជាជនកម្ពុជាប្រហែល ៨០ ភាគរយ រស់នៅទីជនបទ។ ដូចនេះ ដើម្បីធ្វើឱ្យការបែងចែកប៉ាន់គំរូឱ្យមានតុល្យភាព ៤៤ ភាគរយ នៃប៉ាន់គំរូទាំងអស់ត្រូវផ្តល់ឱ្យឃុំនៅតាមជនបទ។

រូបភាព ១.១: វិធីសាស្ត្រជ្រើសរើសឃុំ

ជាទូទៅ ឃុំ ៤ ត្រូវបានជ្រើសរើសចេញពីខេត្ត ១ ។ ក្នុងករណីពិសេស ឃុំមួយថែមទៀតក្នុងស្រុកនៃខេត្តសៀមរាប និងបាត់ដំបងត្រូវបានប្រើជាករណីសិក្សា ដោយសារតែគម្រោងសាកល្បងមួយដែលតម្រង់គោលដៅលើការលើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ចក្នុងការផ្តល់សេវាសាធារណៈ ដែលកំពុងអនុវត្តដោយរដ្ឋាភិបាល និងដោយមានការគាំទ្រពី Konrad Adenaur Stiftung ។ ជាក់ស្តែង របាយការណ៍នេះ ពុំបានបង្ហាញភាពខុសគ្នារវាងឃុំដែលកំពុងអភិវឌ្ឍគម្រោងសាកល្បង និងឃុំដទៃទៀតឡើយ ។ សរុបមកមាន ៥០ ឃុំ/សង្កាត់ ដែលត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់ការសិក្សានេះ ។

នៅក្នុងឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ មនុស្សពីរប្រភេទត្រូវបានជ្រើសរើសជាអ្នកចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម (FGDs) រួមមាន៖ អ្នកឆ្លើយទៅនឹងកម្រងសំណួរ និងអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានសំខាន់ៗមួយចំនួនតាមរយៈការសម្ភាស ឬក៏យើងអាចនិយាយម្យ៉ាងទៀតថា អ្នកប្រើប្រាស់សេវា និងអ្នកផ្តល់សេវា ។

តារាង ១.១: ចំនួនឃុំតាមប្រភេទឃុំ

ប្រភេទឃុំ/សង្កាត់	ចំនួនឃុំ	ភាគរយ
ឃុំដែលមានទីតាំងនៅទីប្រជុំជនខេត្ត	១៧	៣៤%
ឃុំដែលមានទីតាំងនៅទីប្រជុំជនស្រុក	១១	២២%
ឃុំដាច់ស្រយាល	២២	៤៤%
សរុប	៥០	១០០%

ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ២០០៦

ក្នុងករណីនេះ អ្នកផ្តល់សេវាសាធារណៈ គឺក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព និងគ្រូបង្រៀនសាលាបឋមសិក្សា។ ចំណែកឯ អ្នកប្រើប្រាស់វិញ គឺប្រជាជនធម្មតា។ អ្នកប្រើប្រាស់សេវាសាធារណៈ និងគ្រូបង្រៀនបានតម្រូវឱ្យចូលរួមក្នុងក្រុមពិភាក្សា និងបំពេញនូវកម្រងសំណួរ នៅពេលដែលក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់បានតម្រូវឱ្យត្រឹមតែចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាប៉ុណ្ណោះ ដោយមិនចាំបាច់បំពេញនូវកម្រងសំណួរឡើយ។ រីឯបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពវិញត្រូវបានសម្ភាសដាច់ដោយឡែកពីគ្នា។ បន្ថែមពីលើអ្នកផ្តល់សេវាទាំងពីរក្រុមអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានផ្សេងៗទៀតក៏ត្រូវបានធ្វើការសម្ភាសផងដែរ ដូចជា អភិបាលស្រុក នាយក/នាយិការសាលាបឋមសិក្សា និងបុគ្គលិកអង្គការក្រៅរដ្ឋាភិបាលមួយចំនួនទៀត។

១.២.១ អ្នកប្រើប្រាស់សេវា: ការពិភាក្សាជាប្រក្រតី និងកម្រងសំណួរ

មុនពេលចុះសម្ភាសន៍ ក្រុមចុះទៅរៀបចំទុកជាមុនរបស់ វិ.ស.ក. បានដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការស្វែងរកអ្នកស្រុកដែលរស់នៅក្នុងឃុំ/សង្កាត់ដែលជាគោលដៅក្នុងការចុះទៅ ក្នុងគោលបំណងឱ្យពួកគាត់ជ្រើសរើសអ្នកចូលរួមសម្រាប់កិច្ចពិភាក្សាជាប្រក្រតី ក្រោមលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យយ៉ាងហ្មត់ចត់ដែលកំណត់ដោយក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរបស់វិ.ស.ក.។ ប្រជាជនម្នាក់ៗត្រូវបានជ្រើសរើសពីភូមិផ្សេងៗគ្នា មានឋានៈសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចខុសៗគ្នា ហើយតុល្យភាពរវាងបុរស និងស្ត្រី ក៏ជាលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យមួយសម្រាប់សមាសភាពកិច្ចពិភាក្សាជាប្រក្រតីដែរ។ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកចូលរួមទាំងអស់ត្រូវបានគេរំពឹងថា មានការយល់ដឹង និងបទពិសោធន៍ផ្សេងៗពីគ្នា ចំពោះសេវាសាធារណៈដែលជាគោលដៅនៃការសិក្សាទាំង ៣។ លើសពីនេះទៅទៀត អ្នកចូលរួមទាំងអស់ក៏ត្រូវបានរំពឹងថា មានអាយុលើសពី ២៥ ឆ្នាំផងដែរ។

តារាង ១.២: ទិន្នន័យគ្រូបង្រៀន

ភេទ	អ្នកប្រើប្រាស់សេវា	ភាគរយ	គ្រូបង្រៀន	ភាគរយ	សរុប	ភាគរយ
បុរស	៣៨៣	៤៥%	១៥៨	៤៧%	៥៤១	៤៥%
ស្ត្រី	៤៧៦	៥៥%	១៧៩	៥៣%	៦៥៥	៥៥%
សរុប	៨៥៩	១០០%	៣៣៧	១០០%	១១៩៦	១០០%

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ២០០៦

១.២.២. គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សា: ការពិភាក្សាជាប្រក្រតី និងកម្រងសំណួរ

ការជ្រើសរើសគ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សា បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព និងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ត្រូវបានកំណត់តាមពេលវេលាទំនេររបស់ពួកគាត់។ ដើម្បីជៀសវាងស្ថានភាពខ្លាចមិនហ៊ានបញ្ចេញយោបល់ពីសំណាក់លោកគ្រូ

អ្នកគ្រូ នាយក/នាយិកា និងនាយករង/នាយិការងារនៃបឋមសិក្សាមិនត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាឡើយ ។ តារាង ១.២ និង ១.៣ បានបង្ហាញពីការផ្សំផ្គុំឡើងនៅប៉ាន់គុំទាំងអស់នៃការសិក្សានេះ ដែលមានជាកិច្ចពិភាក្សា និងការបំពេញកម្រងសំណួរ ។

តារាង ១.៣.៖ ប៉ាន់គុំសម្រាប់ប្រជាជន/សង្កាត់

ប្រភេទឃុំ/សង្កាត់	ប្រជាជន		គ្រូបឋមសិក្សា	
	ប៉ាន់គុំ	ភាគរយ	ប៉ាន់គុំ	ភាគរយ
ឃុំដែលមានទីតាំងនៅទីប្រជុំជនខេត្ត	២៧០	៣.១៤%	១១៦	៣៤.៤%
ឃុំដែលមានទីតាំងនៅទីប្រជុំជនស្រុក	១៩០	២២.១%	៨២	២៤.៣%
ឃុំដាច់ស្រយាល	៣៩៩	៤៦.១%	១៣៩	៤១.៣%
សរុប	៨៥៩	១០០%	៣៣៧	១០០

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ២០០៦

នៅក្នុងតារាង ១.៣ យើងឃើញថា ប៉ាន់គុំសម្រាប់ឃុំនៅទីរួមខេត្តមានចំនួនច្រើនជាងប៉ាន់គុំសម្រាប់ឃុំនៅតាមទីរួមស្រុក ។ ចំពោះចំណុចនេះ គឺបណ្តាលមកពីការសម្រេចចាត់ទុកឃុំ ៤ នៅទីក្រុងភ្នំពេញចូលទៅក្នុងឃុំនៅទីរួមខេត្តដោយសារតែកម្រិតជីវភាពរបស់ប្រជាជនមានលក្ខណៈប្រហាក់ប្រហែលគ្នា និងដោយសារតែឃុំចំនួន ២ ទៀតដែលកំពុងធ្វើការសាកល្បង "ច្រកចេញចូលតែមួយ" ត្រូវបានជ្រើសរើសធ្វើការសិក្សាផងដែរ ។

១.២.៣. ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ

ជាទូទៅ ក្រុមប្រឹក្សាឃុំនីមួយៗ មានសមាជិក/សមាជិកាពី ៥ ឬ ៧ ឬ ៩ ឬក៏ ១១ នាក់ អាស្រ័យទៅលើចំនួនប្រជាជន ។ ក្នុងការសិក្សានេះ យ៉ាងតិចបំផុតក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ចំនួន ៥ ត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុមក្នុងគោលបំណងដើម្បីទទួលបាននូវមតិ ការបរាម្ភ និងបញ្ហានានាពីថ្នាក់ដឹកនាំឃុំ/សង្កាត់ ។ ជាសរុបមកសមាជិក/សមាជិកាក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ប្រមាណ ៣០០ នាក់ បានចូលរួមក្នុងកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ។

១.២.៤. អ្នកផ្តល់ព័ត៌មានដើម្បីទៀត: ការសម្ភាសដោយផ្ទាល់

ក្នុងខេត្តនីមួយៗ អ្នកដឹងព្រលឹងខាងប្រហែល ២០ នាក់ ត្រូវបានសម្ភាសបែបគុណវិស័យ រួមមាន: ថ្នាក់ដឹកនាំសាលាបឋម ៨ នាក់ (នាយកសាលា/នាយិកា ៤ នាក់ និងនាយករង/នាយិការងារ ៤ នាក់) បុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ៨ នាក់ និងមន្ត្រីការិយាល័យស្រុក ៤ នាក់ (អភិបាលស្រុក ២ នាក់ និងអភិបាលរងស្រុក ២ នាក់) ។ សរុបមក អ្នកដឹងព្រលឹងប្រហែល ២៤០ នាក់ ត្រូវបានជ្រើសរើសសម្រាប់កិច្ចសម្ភាសន៍បែបគុណវិស័យក្នុងការសិក្សានេះ ។

១.៣ វិធីសាស្ត្រក្នុងការសិក្សា

បើពិចារណាពីលក្ខណៈផ្សេងៗគ្នានៃសេវាទាំង ៣ ដែលបានជ្រើសរើសយកមកសិក្សា កិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ត្រូវបានប្រើជាវិធីសាស្ត្រមួយក្នុងការស្ថាបនាស្នងមតិសម្រាប់កិច្ចសម្ភាសន៍ដោយសារមូលហេតុ ២ ។ មូលហេតុទី ១ គឺ សមាសភាពផ្សេងៗគ្នានៃកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម អាចជៀសវាងលទ្ធភាពដែលថាអ្នកត្រូវបានសម្ភាសខ្លះមានកង្វះខាត ការយល់ដឹងអំពីសេវាទាំង ៣ នេះ។ ម្យ៉ាងទៀត វិធីសាស្ត្រស្រាវជ្រាវនេះ បានជួយពង្រឹងចម្លើយនានាដែល បានពីកម្រងសំណួរនៃការស្នងមតិ ហើយព្រមទាំងធ្វើឱ្យចម្លើយមានលក្ខណៈទូទៅសម្រាប់ទាំងអស់គ្នា។ ក្នុងន័យនេះ កិច្ចពិភាក្សា ៤ ក្រុម ត្រូវបានធ្វើឡើងក្នុងឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ៖ ២ ក្រុមជាមួយប្រជាជន ហើយ ១ ក្រុមជាមួយ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និង ១ ក្រុមទៀតជាមួយគ្រូបឋមសិក្សា ។

កិច្ចពិភាក្សានីមួយៗជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់សេវា ជាទូទៅ មានប្រជាជនប្រមាណពី ៨ ទៅ ៩ នាក់ ចូលរួម។ ចំណែកកិច្ចពិភាក្សាជាមួយគ្រូបឋមសិក្សាវិញ មានចំនួនអ្នកចូលរួមប្រមាណ ៦ ទៅ ៧ នាក់។ បន្ទាប់ពីកិច្ចពិភាក្សារួច អ្នកចូលរួមទាំងអស់បានតម្រូវឱ្យបំពេញនូវកម្រងសំណួរដែលរៀបចំដោយក្រុមអ្នកសម្ភាសន៍ របស់ វ.ស.ក.។ កម្រងសំណួរទាំងនោះ ត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យអ្នកចូលរួមក្នុងគោលបំណងផ្តល់ជាឱកាសមួយដើម្បីឱ្យ ពួកគាត់បញ្ចេញនូវគំនិតយោបល់មួយចំនួន ដែលពួកគាត់មិនហ៊ានបញ្ចេញជាសាធារណៈ។ អ្នកចូលរួមទាំងអស់ តម្រូវឱ្យបំពេញកម្រងសំណួររៀងៗខ្លួន បើសិនជាគាត់អាចបំពេញបាន។ ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរបស់ វ.ស.ក. និងជួយ សម្រួល បើគាត់មិនអាចបំពេញបាន។

ការសម្ភាសម្នាក់ៗជាមួយអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានផ្សេងៗទៀត ក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាមានសារៈសំខាន់ណាស់ដែរ ពីព្រោះយើងសង្ឃឹមថា គាត់នឹងអាចផ្តល់នូវអនុសាសន៍ និងសំណើដ៏មានតម្លៃមួយចំនួនក្នុងការកែលម្អគុណភាព របស់សេវាសាធារណៈទាំងបីនោះ ។

១.៤. កម្រងសំណួរ

កម្រងសំណួរនៃកិច្ចពិភាក្សាជាក្រុម ត្រូវបានតាក់តែងឡើងសម្រាប់ក្រុមអ្នកចូលរួមទាំងបីខាងលើ ។ កម្រងសំណួរសម្រាប់កិច្ចពិភាក្សាមានបីផ្នែកសំខាន់ៗគឺ៖ សេវាឃុំ/សង្កាត់ សេវាសាលាបឋមសិក្សា និងសេវា មណ្ឌលសុខភាព។ កិច្ចពិភាក្សាជាមួយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់បានសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើសេវាឃុំ/សង្កាត់ ដោយរួម បញ្ចូលកម្រៃក្រៅផ្លូវការ និងភាពញឹកញាប់នៃការប្រើប្រាស់សេវា ក៏ដូចជាការអភិវឌ្ឍមូលដ្ឋាន បន្ទាប់ពីមានការ បោះឆ្នោតឃុំ/សង្កាត់ក្នុងឆ្នាំ ២០០២ មក។ កម្រងសំណួរសម្រាប់ធ្វើការអង្កេតចំពោះអ្នកប្រើប្រាស់ និងគ្រួសារ បឋមសិក្សា ក៏ដូចជាចំពោះអ្នកផ្តល់ព័ត៌មានផ្សេងៗទៀត និងបង្ហាញនៅក្នុងសេចក្តីបន្ថែម ៣ ។

១.៥. ការគ្រប់គ្រងគុណភាព

១.៥.១. ការបណ្តុះបណ្តាលពីកម្រងសំណួរ

មុននឹងធ្វើការសិក្សាសាកល្បងការចុះស្ទង់មតិ ការបណ្តុះបណ្តាលមួយមានរយៈពេល ១ សប្តាហ៍ ត្រូវបានរៀបចំឡើងសម្រាប់ក្រុមអ្នកចុះសាកសួរ ។ គោលបំណងនៃការបណ្តុះបណ្តាលនេះ ដំបូងគឺដើម្បីផ្តល់នូវការយល់ដឹងឱ្យមានលក្ខណៈស៊ីជម្រៅពីទម្រង់ និងអត្ថន័យនៃកម្រងសំណួរ ព្រមទាំងជួយសម្រួលដល់ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរបស់វ.ស.ក.។ គោលដៅទី ២ នៃការបណ្តុះបណ្តាលនេះ គឺបង្កើតនូវជំនាញទំនាក់ទំនងរបស់សមាជិក/សមាជិកាក្រុមស្រាវជ្រាវនីមួយៗ ជាពិសេសក្រុមចុះទៅរៀបចំទុកជាមុន ក្នុងគោលបំណងបង្កើតនូវទំនាក់ទំនងជាមួយអ្នកពាក់ព័ន្ធនានា និងសម្របសម្រួលដំណើរការប្រមូលទិន្នន័យ ។ គោលដៅចុងក្រោយ គឺធានាឱ្យបានគុណភាពនៃទិន្នន័យដែលប្រមូលបាន ដោយផ្តល់បច្ចេកទេសមួយចំនួនដល់ក្រុមអ្នកធ្វើសម្ភាសន៍របស់ វ.ស.ក. សម្រាប់ដោះស្រាយជាមួយអ្នកចូលរួមដែលមានការលំបាកក្នុងការបញ្ចេញយោបល់ ។

១.៥.២. ការសិក្សាសាកល្បង

ឃុំ/សង្កាត់ ៤ នៅភ្នំពេញ និងខេត្តកណ្តាលត្រូវបានជ្រើសរើសដើម្បីធ្វើការសិក្សាសាកល្បង ។ គោលបំណងនៃការសិក្សាសាកល្បងនេះគឺ៖

- ផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវ និងភាពគ្រប់គ្រាន់នៃកម្រងសំណួរសម្រាប់ការស្ទង់មតិ ។
- ពិនិត្យមើលការយល់ដឹងរបស់អ្នកចូលរួមទៅលើសំណួរនីមួយៗ និងទៅលើការណែនាំរបស់អ្នកធ្វើកិច្ចសម្ភាសន៍ ។
- សាកល្បងប្រសិទ្ធភាពនៃបច្ចេកទេសសម្រាប់ដោះស្រាយជាមួយអ្នកចូលរួមដែលមានការលំបាកក្នុងការបញ្ចេញយោបល់ចំពោះនឹងសំណួរសំខាន់ៗមួយចំនួន ។
- កំណត់រយៈពេលចាំបាច់សម្រាប់កិច្ចសម្ភាសន៍ និងការលំបាករបស់អ្នកសម្ភាសន៍ ក៏ដូចជាអ្នកឆ្លើយតប ។

បន្ទាប់ពីការសិក្សាសាកល្បងរួចមក កិច្ចប្រជុំផ្ទៃក្នុងមួយត្រូវបានរៀបចំឡើងដើម្បីពិភាក្សាពីលទ្ធផលនៃការសិក្សាសាកល្បងនេះ និងរៀបចំកែប្រែរចនាសម្ព័ន្ធនៃកម្រងសំណួរស្ទង់មតិផ្អែកលើមេរៀនដែលបានពីការសិក្សាសាកល្បងនេះ ។

១.៥.៣. កម្រងសំណួរសម្រាប់ជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម

កម្រងសំណួរសម្រាប់ជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម ត្រូវបានប្រើសម្រាប់ក្រុមអ្នកឆ្លើយតប ២ ក្រុមគឺ៖ ប្រជាជន និងគ្រូបឋមសិក្សា ។ គោលដៅនៃកម្រងសំណួរនេះ គឺដើម្បីកាត់បន្ថយចំនួនអ្នកឆ្លើយតបដែលមានការលំបាក

ជាពិសេសអ្នកដែលគ្មានការយល់ដឹងអំពីសេវាកម្មទាំង ៣ ដោយជ្រើសរើសអ្នកឆ្លើយតបនីមួយៗតាមរយៈលក្ខណៈ
វិនិច្ឆ័យកំណត់ដោយក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវរបស់ វិ.ស.ក. ។ វិធីសាស្ត្រនៃការជ្រើសរើសនេះ ត្រូវបានប្រើ ២ ដំណាក់កាលៈ

ដំណាក់កាលទី ១ ក្រុមអ្នកចុះទៅរៀបចំទុកជាមុនបានជ្រើសរើសអ្នកស្រុកមួយចំនួនសម្រាប់ជ្រើសរើស
អ្នកចូលរួម និងពន្យល់ពួកគាត់ពីលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យនៃការជ្រើសរើសអ្នកចូលរួម ។ អ្នកចូលរួមដែលត្រូវបានជ្រើសរើស
ត្រូវបំពេញកម្រងសំណួរនៃការជ្រើសរើសជាក់ហិត ។ ដំណាក់កាលទី ២ កម្រងសំណួរនេះ ត្រូវប្រមូលដោយក្រុម
អ្នកចុះទៅរៀបចំទុកជាមុន និងអ្នកចូលរួមត្រូវឆ្លងកាត់ការជ្រើសរើសម្តងទៀតដោយក្រុមអ្នកសម្ភាសន៍ ។

១.៥. ការបញ្ចូលទិន្នន័យ និងការសម្រិតសម្រាំង

គំរូសម្រាប់បញ្ចូលទិន្នន័យត្រូវបានរៀបចំដោយ ក្រុមស្រាវជ្រាវរបស់ វិ.ស.ក. (អ្នកស្រាវជ្រាវ និង ជំនួយ
ការស្រាវជ្រាវ) សម្រាប់អ្នកឯកទេសបញ្ចូលទិន្នន័យសំខាន់ៗ ។ ការសម្រិតសម្រាំងទិន្នន័យមាន ៤ ដំណាក់
កាល ។ ទី ១ នៅកំឡុងពេលចុះធ្វើអង្កេត ប្រធានក្រុម និងអ្នកគ្រប់គ្រងត្រួតពិនិត្យបានផ្ទៀងផ្ទាត់ភាពត្រឹមត្រូវ និង
ភាពខ្ជាប់ខ្ជួននៃកម្រងសំណួរ ។ ពេលដែលកម្រងសំណួរមិនបានបំពេញចប់ ឬមិនខ្ជាប់ខ្ជួន ក្រុមស្រាវជ្រាវ វិ.ស.ក.
បានពន្យល់សំណួរ និងស្នើសុំឱ្យអ្នកចូលរួមបំពេញម្តងទៀត ។

ទី ២ កំឡុងពេលបញ្ចូលទិន្នន័យ ជំនួយការស្រាវជ្រាវពិនិត្យមើលម្តងទៀតលើភាពត្រឹមត្រូវ និងភាព
ខ្ជាប់ខ្ជួនរបស់សំណួរនីមួយៗ ។ ទី ៣ អ្នកស្រាវជ្រាវធ្វើការសម្រិតសម្រាំងទិន្នន័យ ហើយទិន្នន័យណាដែលមាន
លក្ខណៈមិនសមស្របត្រូវបានលុបចោល តាមរយៈវិធីសាស្ត្រដែលមានលក្ខណៈវិទ្យាសាស្ត្រ ។ ទី ៤ ជំនួយការអ្នក
ស្រាវជ្រាវចុះសិក្សាម្តងទៀតដើម្បីផ្ទៀងផ្ទាត់ទិន្នន័យ ដែលមិនខ្ជាប់ខ្ជួន ពាក់ព័ន្ធនឹងចំនួនដងនៃភាពញឹកញាប់របស់
សេវាដែលផ្តល់ដោយមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ និងបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ។

សេចក្តីបន្ថែម
២

**ការដាក់ស្តារនបរិមាណសរុប
ប្រចាំឆ្នាំនៃកង្រៃក្រាផ្លូវការ**

ការប៉ាន់ស្មានបរិមាណសរុបប្រចាំឆ្នាំនៃកម្រៃក្រៅផ្លូវការ

២.១. កម្រៃក្រៅផ្លូវការសម្រាប់សេវាសាធារណៈ

ការប៉ាន់ស្មានចំណាយក្រៅផ្លូវការសម្រាប់សេវាសាធារណៈនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់ទាំងអស់ ត្រូវបានគណនាដោយផ្អែកតាមរូបមន្តដូចខាងក្រោម ។ ក្នុងករណីនេះ រង្វាន់ ឬក៏អំណោយ ដែលត្រូវបានផ្តល់ទៅឱ្យអ្នកផ្តល់សេវា ដើម្បីទទួលបាននូវសេវាសាធារណៈ ក៏ត្រូវបានចាត់ទុកថាជាចំណាយក្រៅផ្លូវការដែរ ។

$$TUF = \alpha * \beta$$

- TUF = ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុប
- α = ចំណាយក្រៅផ្លូវការជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំដែលត្រូវបានបង់ទៅលើសេវាឃុំ/សង្កាត់ដោយគ្រួសារនីមួយៗ
(ប្រភព: វិទ្យាស្ថានអភិវឌ្ឍន៍សង្គម - ការរស់នៅក្រោមច្បាប់នៃអំពើពុករលួយ ២០០៥)
- β = ចំនួនគ្រួសារសរុប (ប្រភព: វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ)

តារាងទី ២.១: ចំណាយផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការដែលបង់ជាប្រចាំឆ្នាំដោយអ្នកប្រើប្រាស់សេវា

សេវាសាធារណៈ	ចំណាយផ្លូវការ (ដុល្លារ)	ចំណាយក្រៅផ្លូវការ (ដុល្លារ)	រង្វាន់ (ដុល្លារ)	ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុប (លាន ដុល្លារ)	ភាគរយសរុប
វិស័យអប់រំសាធារណៈ	៧៣,៥	១៣	១	៣៦,៨	៥៦,០%
តុលាការ	៣,៥	៣,៥	-	៩,២	១៤,០%
ប៉ូលីសចរាចរ	០,៥	២,៥	-	៦,៦	១០,០%
ប៉ូលីស(លើកលែងប៉ូលីសចរាចរ)	០,៥	២,៥	-	៦,៦	១០,០%
គយ	០,៥	១,០	-	២,៦	៤,០%
សេវាសុខភាពសាធារណៈ	៨,០	០,៥	-	១,៣	២,០%
ការចុះបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋាន	២,០	០,៥	-	១,៣	២,០%
ភូមិបាល	១,០	០,៥	-	១,៣	២,០%
ការផ្តល់អាជ្ញាប័ណ្ណអាជីវកម្ម	១,០	-	-	-	-
លិខិតអនុញ្ញាតសាងសង់	០,៥	-	-	-	-
សេវាអគ្គិសនីសាធារណៈ	២៥,០	-	-	-	-
ទឹក	១៤,៥	-	-	-	-
សរុប	១៣០,៥	២៤	១	៦៥,៦	១០០,០%

ប្រភព: វិទ្យាស្ថានអភិវឌ្ឍន៍សង្គម និង វិទ្យាស្ថានជាតិស្ថិតិ

២.២ កង្រៃក្រៅផ្លូវការសម្រាប់សេវាឃុំ/សង្កាត់

២.២.១ កង្រៃក្រៅផ្លូវការតាមប្រភេទនីមួយៗនៃឃុំ/សង្កាត់

ក្នុងការសិក្សានេះ ចំណាយក្រៅផ្លូវការជាមធ្យមដែលត្រូវបានបង់ដោយគ្រួសារនៅក្នុងប្រភេទឃុំ/សង្កាត់ នីមួយៗ គឺត្រូវបានគណនាដោយបែងចែកដាច់ពីគ្នា សម្រាប់ទីក្រុងភ្នំពេញ ខេត្ត ស្រុក និងជនបទ។ ចំពោះប្រភេទនីមួយៗនៃឃុំ/សង្កាត់ តម្លៃផ្លូវការសម្រាប់សេវាមួយចំនួន និងភាពញឹកញាប់នៃការប្រើប្រាស់ប្រចាំឆ្នាំនៃសេវាដែលផ្តល់ទាំងអស់ត្រូវបានរកឃើញតាមរយៈការពិភាក្សាជាក្រុមជាមួយនឹងក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់។ រីឯ ចំណាយជាក់ស្តែងជាមធ្យមសម្រាប់សេវាទាំងអស់ត្រូវបានកំណត់នៅក្នុងការពិភាក្សាជាក្រុមជាមួយអ្នកប្រើប្រាស់សេវា។ ហើយចំពោះសេវាដែលមានតម្លៃផ្លូវការ តម្លៃផ្លូវការនោះត្រូវបានដកចេញពីចំណាយជាក់ស្តែងដើម្បីទាញរកមធ្យមនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការ។ ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបនៅតាមឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗត្រូវបានប៉ាន់ស្មាន ដូចខាងក្រោម៖

$$TUFN = \sum_{i=1}^n \alpha_i * \beta_i$$

- $TUFN$ = ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបប៉ាន់ស្មានសម្រាប់សេវាឃុំ/សង្កាត់តាមប្រភេទនីមួយៗ។
- α_i = មធ្យមនៃចំណាយក្រៅផ្លូវការតាមសេវានីមួយៗរបស់ឃុំ/សង្កាត់។
(ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ឆ្នាំ ២០០៦) ។
- β_i = ភាពញឹកញាប់ប្រចាំឆ្នាំនៃការប្រើប្រាស់សេវានីមួយៗ។
(ប្រភព៖ ការស្ទង់មតិរបស់ វិ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ឆ្នាំ ២០០៦) ។

តាមរូបមន្តនេះ ចំណាយក្រៅផ្លូវការត្រូវបានប៉ាន់ស្មានសរុបប្រចាំឆ្នាំមានប្រហែលជា ៨ ០០០ ដុល្លារ នៅសង្កាត់នាទីក្រុងភ្នំពេញ ៥០០ ដុល្លារ នៅឃុំទីរួមខេត្ត ហើយ ៣ ១០០ ដុល្លារ នៅឃុំទីរួមស្រុក និង ១ ៧០០ ដុល្លារ នៅឃុំជនបទ។

ដើម្បីផ្តល់នូវទស្សនៈរួមមួយទៅលើចំណាយក្រៅផ្លូវការចំពោះសេវាឃុំ/សង្កាត់ ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបប្រចាំឆ្នាំសម្រាប់សេវាឃុំ/សង្កាត់ទូទាំងប្រទេសត្រូវបានប៉ាន់ស្មានតាមរយៈរូបមន្តដូចខាងក្រោម៖

$$TUFNW = \alpha_1 * \beta_1$$

- $TUFNW$ = ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបទូទាំងប្រទេស

- $\alpha_1 =$ ចំណាយក្រៅផ្លូវការជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំដែលគ្រួសារបានបង់ដើម្បីទទួលបានសេវាសាធារណៈតាមឃុំ/សង្កាត់នីមួយៗ។ (ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ឆ្នាំ ២០០៦)
- $\beta_1 =$ ចំនួនឃុំសរុប ។ (ប្រភព: កម្មវិធីសីលា)

តាមរូបមន្តខាងលើ ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបសម្រាប់សេវាឃុំ/សង្កាត់ទូទាំងប្រទេសត្រូវបានប៉ាន់ស្មានប្រហែលជា ៥.៦ លានដុល្លារក្នុង ១ ឆ្នាំ។ ការគណនានេះ គឺមិនរាប់បញ្ចូលចំណាយក្រៅផ្លូវការទៅលើការធ្វើពាណិជ្ជកម្មដីធ្លីនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់ឡើយ។

២.៣ កង្វះក្រៅផ្លូវការនៅសាលាបឋមសិក្សា

២.៣.១ កង្វះក្រៅផ្លូវការ (ករណីសិក្សានៅទីក្រុងភ្នំពេញ)

ដើម្បីប៉ាន់ស្មានការចូលរួមចំណែក នៃចំណាយក្រៅផ្លូវការនៅក្នុងប្រាក់ខែរបស់គ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សានៅភ្នំពេញ យើងផ្អែកទៅលើលទ្ធផលនៃតារាងទី ២.២។ សម្មតិកម្មខាងក្រោមត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីធ្វើឱ្យមានភាពងាយស្រួលដល់ការវិភាគ:

សម្មតិកម្ម: “គ្រូបង្រៀនគ្រប់រូបតម្រូវឱ្យសិស្សបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការទាំងបីប្រភេទ ដូចបានបង្ហាញនៅក្នុងតារាងទី ២.២ ខាងក្រោម ហើយសិស្សទាំងអស់ក៏ព្រមបង់តាមប្រភេទនៃការចំណាយទាំងនោះ។”

តារាងទី ២.២: ចំណាយក្រៅផ្លូវការប៉ាន់ស្មានប្រចាំឆ្នាំនៅទីក្រុងភ្នំពេញ (គិតជាវៀល)

ចំណាយទៅលើការចុះឈ្មោះចូលរៀន	១២០០
ចំណាយទៅលើថ្លៃទឹក និង អគ្គិសនី	២០០០
ចំណាយដែលត្រូវតម្រូវឱ្យបង់	៥០៨០០
សរុប	៥៤០០០

ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ឆ្នាំ ២០០៦

ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបក្នុងករណីនេះត្រូវបានគណនាដូចខាងក្រោម:

$$TUFPE = \alpha_2 * \beta_2$$

- $TUFPE =$ ចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបនៅសាលាបឋមសិក្សា (ករណីសិក្សានៅភ្នំពេញ)
- $\alpha_2 =$ ចំណាយក្រៅផ្លូវការជាមធ្យមប្រចាំឆ្នាំ ដែលគ្រួសារបានបង់ទៅលើសេវាសាលាបឋមសិក្សានៅភ្នំពេញ (ប្រភព: ការស្ទង់មតិរបស់ វ.ស.ក. កក្កដា - សីហា ឆ្នាំ ២០០៦)

- $\beta_2 =$ ចំនួនសិស្សសាលាបឋមសិក្សាសរុបនៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញ (ប្រភព: ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា)

តាមរយៈរូបមន្ត និងសម្មតិកម្មនេះបានបង្ហាញថាចំណាយក្រៅផ្លូវការសរុបចំពោះសេវាសាលាបឋមសិក្សាមានប្រមាណប្រហែលជា ២ លានដុល្លារ ឬក៏អាចនិយាយបានថា ប្រាក់ដែលត្រូវម្ចាស់ៗទទួលបានជាប្រចាំខែប្រហែល ៤៦ដុល្លារ ។

២.៣.២ ចំណូលពីការបង្រៀនបន្ថែមម៉ោងរបស់គ្រូសាលាបឋមសិក្សា

ដើម្បីវាយតម្លៃទៅលើចំណូល ដែលបានពីការបង្រៀនបន្ថែមរបស់គ្រូបឋមសិក្សា យើងផ្អែកទៅលើទិន្នន័យដែលបានមកពីការធ្វើបទសម្ភាសន៍ជាមួយគ្រូបឋមសិក្សានៅទីក្រុងភ្នំពេញ ។ ដើម្បីធ្វើការវិភាគយើងបានបង្កើតសម្មតិកម្មដូចខាងក្រោម:

សម្មតិកម្ម: " គ្រូបង្រៀនគ្រប់រូបអាចបង្រៀនបន្ថែមម៉ោង ហើយសិស្សទាំងអស់អាចចូលរៀនបាន ។"

ចំណូលសរុបពីការបង្រៀនបន្ថែមត្រូវបានគណនាដូចតទៅ:

$$TI = \alpha_3 * \beta_3$$

- $TI =$ ចំណូលសរុបបានពីការបង្រៀនបន្ថែមម៉ោង
- $\alpha_3 =$ តម្លៃជាមធ្យមនៃការបង្រៀនបន្ថែមក្នុង ១ ម៉ោង ដែលសិស្សត្រូវបង់ (ប្រភព: បទសម្ភាសន៍ជាមួយគ្រូសាលាបឋមសិក្សា)
- $\beta_3 =$ ចំនួនសិស្សបឋមសិក្សាសរុប (ប្រភព: ក្រសួងអប់រំ យុវជន និងកីឡា)

តាមរយៈសម្មតិកម្មនេះ ការគណនាបានបង្ហាញថា ក្នុងមួយខែគ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សាម្នាក់ៗទទួលបានចំណូលប្រហែលជា ៧៥ ដុល្លារ ពីការបង្រៀនបន្ថែមម៉ោង ។

សេចក្តីបន្ថែម
៣

កម្រិតសំណួរ

ការសិក្សាស្តីពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់

កម្រងសំណួរសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ

វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងធ្វើការសិក្សាមួយស្តីអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈ ថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់ដានីដា (DANIDA) និងអង្គការផែកកម្ពុជា (Pact Cambodia) ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវនៃវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (EIC) នឹងធ្វើការសម្ភាសន៍ជាមួយក្រុមពិភាក្សាចំនួន ២០០ ក្រុម ដោយមានអ្នកចូលរួមប្រហែល ១ ៥០០ នាក់ ដែលធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ និងផ្តល់សេវា សាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗរួមមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀន ថ្នាក់បឋមសិក្សាក្នុងឃុំ/សង្កាត់ ចំនួន ៥០ នៃ ១២ ខេត្ត-ក្រុង ដែលរួមមាន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង កំពង់ចាម កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ កណ្តាល កំពត ពោធិ៍សាត់ សៀមរាប ស្វាយរៀង ព្រៃវែង និង រាជធានីភ្នំពេញ។

គោលបំណងសំខាន់នៃការសិក្សានេះ គឺធ្វើការវាយតម្លៃលើការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងតម្រូវការជាក់ស្តែង នៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ផ្អែកទៅលើរបកគំហើញខាងលើ គោលដៅចុងបញ្ចប់ និងទស្សនៈវិស័យយូរអង្វែងនៃការស្រាវជ្រាវ នេះ គឺសំដៅកំណត់ពីវិសាលភាពនៃសេវាសាធារណៈដែលត្រូវផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងបរិបទសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមនៃសហគមន៍របស់ពួកគេនីមួយៗ។

ព័ត៌មានដែលទទួលបាននឹងត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់

I. សេវាឃុំ/សង្កាត់

០១. តើអ្នកសង្កេតឃើញយ៉ាងដូចម្តេច ចំពោះការអភិវឌ្ឍឃុំរបស់អ្នកបន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតឃុំ/សង្កាត់ឆ្នាំ ២០០២?

- ប្រសើរជាងមុនខ្លាំង
- ប្រសើរជាងមុន
- ទៅដដែល
- យ៉ាប់ជាងមុន
- យ៉ាប់ជាងមុនខ្លាំង

០២. តើអ្នកធ្លាប់បានដឹងអំពីការបង់ប្រាក់បដិភាគ (ប្រាក់វិភាគទាន) សម្រាប់មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់ដែរឬទេ?

- បានដឹង
- មិនបានដឹងទេ (សូមរំលងទៅសំណួរទី ៣)

០២.១. ប្រសិនបើអ្នកបានដឹង ហើយធ្លាប់បានបង់ តើអ្នកបានបង់ប៉ុន្មានដែរ?

.....រៀល សម្រាប់គម្រោង.....ឆ្នាំ.....

.....រៀល សម្រាប់គម្រោង.....ឆ្នាំ.....

.....រៀល សម្រាប់គម្រោង.....ឆ្នាំ.....

០៣. តើអ្នកពេញចិត្តនឹងផ្តល់ប្រាក់បដិភាគ (ប្រាក់វិភាគទាន) ដល់មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់ដែរឬទេ?

- ពេញចិត្ត
- មិនពេញចិត្ត

០៣.១. បើ "មិនពេញចិត្ត" សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ:

- ថ្លៃពេកបើធៀបទៅនឹងប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារខ្ញុំ
- ការអភិវឌ្ឍនេះមិនសូវផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារខ្ញុំ
- មិនទុកចិត្តលើការប្រើប្រាស់ទឹកប្រាក់ដែលប្រមូលបាន
- ដោយសារឃុំ/សង្កាត់តម្រូវអោយបង់
- ផ្សេងៗ.....

០៤. ប្រសិនបើមានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ក្នុងឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការរបស់ប្រជាជនក្នុងមូលដ្ឋាន ហើយ ៥០% នៃតម្លៃគម្រោងនោះតម្រូវអោយមានការចូលរួមជាប្រាក់បដិភាគពីប្រជាជន តើអ្នកយល់ព្រមចូលរួមបង់ដែរឬទេ?

- យល់ព្រម
- មិនយល់ព្រម

០៤.១. ប្រសិនបើ "មិនយល់ព្រម" តើអ្នកគិតថាប្រជាជនចូលរួមបង់ប្រាក់បដិភាគត្រឹមប៉ុន្មានភាគរយ?

- ក្រោម ១០%
- ពី ១០% ទៅ ២០%
- ពី ២០% ទៅ ៣០%
- ពី ៣០% ទៅ ៤០%
- ពី ៤០% ទៅ ៥០%

០៤.២. តើបើគិតជាទឹកប្រាក់ តើអ្នកមានលទ្ធភាពបង់ច្រើនបំផុតប៉ុន្មានសម្រាប់ប្រាក់បដិភាគ ?

.....រៀល

០៥. តើអ្នកយល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាដែលផ្តល់ដោយសាលាឃុំ/សង្កាត់?

- មានប្រសិទ្ធភាពខ្លាំង
- មានប្រសិទ្ធភាព
- ពេលខ្លះមាន និងពេលខ្លះមិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាពទាល់តែសោះ

០៦. គិតជាមធ្យម តើគ្រួសារអ្នកចំណាយប៉ុន្មានក្នុងមួយឆ្នាំ លើសេវាឃុំ/សង្កាត់?

..... រៀល ក្នុងមួយឆ្នាំ

០៧. តើអ្នកបានដឹងដែររឺទេ អំពីតម្លៃផ្លូវការនៅពេលប្រើប្រាស់សេវាដែលផ្តល់ដោយសាលាឃុំ/សង្កាត់?

- ជានិច្ចកាលដឹង
- ពេលខ្លះដឹង
- មិនដែលដឹងទាល់តែសោះ

០៨. តើអ្នកដឹងថាតម្លៃដែលអ្នកបានបង់ជាតម្លៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ?

- ផ្លូវការ
- ក្រៅផ្លូវការ
- ទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ
- មិនដឹង

០៩. តើប្រជាពលរដ្ឋបង់ប្រាក់សេវាអោយទៅនរណា? (ចម្លើយអាចលើសពី១)

- មេឃុំ/ជំទប់ឃុំ
- ស្មៅឃុំ
- មន្ត្រីការិយាល័យឃុំ
- អ្នករត់ការ
- ផ្សេងៗ.....

១០. តាមយោបល់អ្នក តើមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលទទួលបានពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការដើម្បីអ្វីខ្លះ?

- ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ
- បំពេញចិត្តបុគ្គលិកថ្នាក់លើដើម្បីរក្សា ឬតំឡើងតំណែង
- ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកំសាន្តផ្សេងៗ
- ធ្វើវិភាគទានដល់គណបក្សនយោបាយ
- ផ្សេងៗ

១១. តើអ្នកដឹងថាមានមធ្យោបាយសម្រាប់តវ៉ា រឺ លើកជាសំណូមពរ ពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពឃុំ/សង្កាត់ ដែរឬទេ?

- ដឹង
- មិនដឹង (សូមរំលងទៅសំណួរទី ១២)

១១.១. បើ "ដឹង" តើអ្នកធ្លាប់បានប្រើប្រាស់មធ្យោបាយនោះដែរឬទេ?

- ធ្លាប់ (ដូចជា:.....)
- មិនធ្លាប់

- បើ "ធ្លាប់" តើមធ្យោបាយទាំងនេះដំណើរការបានល្អកម្រិតណា?

- ល្អណាស់
- ល្អ
- មិនល្អ
- មិនល្អសោះ

-បើ "មិនធ្លាប់" សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ:

- ពីព្រោះមិនមានរឿងដែលត្រូវតវ៉ា
- ពីព្រោះមិនហ៊ានតវ៉ា
- ផ្សេងៗ.....

១២. តើសាលារៀន/សង្កាត់ តែងតែប្រាប់ជាមុនពីរយៈពេល ដែលត្រូវចំណាយដើម្បីទទួលបានសេវា ដែរឬទេ?

- ជានិច្ចកាលប្រាប់
- ជួនកាលប្រាប់ ជួនកាលមិនប្រាប់
- មិនដែលប្រាប់

១៣. ជាទូទៅតើរៀន/សង្កាត់ប្រើពេលយូរជាង រយៈពេលដែលបានសន្យា ដែរឬទេ?

- យូរជាង
- ទាន់ពេល

១៣.១. បើ " យូរជាង " តើមានរយៈពេលប៉ុន្មាន?

.....ថ្ងៃ

១៤. ដើម្បីទទួលបានសេវាឆាប់រហ័ស តើអ្នកយល់ព្រមបង់ប្រាក់បន្ថែម ដែរឬទេ?

- យល់ព្រម
- មិនយល់ព្រម

១៥. តើអ្នកយល់ថាការបំពេញបែបបទដើម្បីទទួលបានសេវាពីរៀន/សង្កាត់ មានភាពងាយស្រួល ដែរឬទេ?

- ងាយស្រួល
- ពិបាក

II. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

១៦. តើអ្នកយល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃសេវារបស់មណ្ឌលសុខភាព?

- មានប្រសិទ្ធភាពខ្លាំង
- មានប្រសិទ្ធភាព
- ពេលខ្លះមានប្រសិទ្ធភាព និងពេលខ្លះមិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាពទាល់តែសោះ

១៧. គិតជាមធ្យម តើអ្នកចំណាយប៉ុន្មានក្នុងមួយខែ លើសេវានៅមណ្ឌលសុខភាព?

..... រៀល ក្នុងមួយខែ

១៨. តើអ្នកបានដឹងដែររឺទេ អំពីតម្លៃផ្លូវការនៅពេលប្រើប្រាស់សេវាទាំងនោះ?

- ជានិច្ចកាលដឹង
- ពេលខ្លះដឹង
- មិនដែលដឹងទាល់តែសោះ

១៩. តើអ្នកដឹងថាតម្លៃដែលអ្នកបានបង់ ជាតម្លៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ?

- ផ្លូវការ
- ក្រៅផ្លូវការ
- ទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ
- មិនដឹង

២០. តាមយោបល់អ្នក តើបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលទទួលបានពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការដើម្បីអ្វី?

- ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ
- បំពេញចិត្តបុគ្គលិកថ្នាក់លើដើម្បីរក្សា ឬតំឡើងតំណែង
- ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកំសាន្តផ្សេងៗ
- ធ្វើវិភាគទានដល់គណៈបក្សនយោបាយ
- ផ្សេងៗ

២១. បើអ្នកមិនពេញចិត្តនឹងសេវាណាមួយ តើអ្នកដឹងថា មណ្ឌលសុខភាពមានមធ្យោបាយសម្រាប់អោយអ្នកតវ៉ា ដែរឬទេ ?

- ដឹង
- មិនដឹងទេ (រំលងទៅសំណួរទី ២២)

២១.១. បើ " ដឹង " តើអ្នកធ្លាប់ប្រើមធ្យោបាយទាំងនោះ ដែរឬទេ?

- ធ្លាប់ (ដូចជា :.....)
- មិនធ្លាប់

- បើ " ធ្លាប់ " តើការតវ៉ានោះ ទទួលបានលទ្ធផលល្អកម្រិតណា?

- ស្ថណាស់
- ស្ត
- មិនស្ត
- មិនស្តសោះ

- បើ " មិនធ្លាប់ " សូមបញ្ជាក់មូលហេតុ

- ពីព្រោះមិនមានរឿងដែលត្រូវតវ៉ា
- ពីព្រោះមិនហ៊ានតវ៉ា
- ផ្សេងៗ.....

III. សេវាទេវសាលាបឋមសិក្សា

២២. តើអ្នកយល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាព នៃសេវាដែលផ្តល់ដោយសាលាបឋមសិក្សាដល់កុមារនៅក្នុង ឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក?

- មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់
- មានប្រសិទ្ធភាព
- ពេលខ្លះមាន ពេលខ្លះគ្មានប្រសិទ្ធភាព
- គ្មានប្រសិទ្ធភាព
- គ្មានប្រសិទ្ធភាពទាល់តែសោះ

២៣. តើកុមាររៀននៅបឋមសិក្សានោះត្រូវបង់ប្រាក់ទៅអោយសាលា ឬគ្រូបង្រៀនដែរឬទេ?

- បង់
- មិនបង់ (រំលងទៅសំណួរទី ២៧)

២៤. បើ "បង់" តើអ្នកដឹងថាប្រាក់ដែលបង់នោះជាតម្លៃផ្លូវការ ឬ ក្រៅផ្លូវការ?

- ផ្លូវការ
- ក្រៅផ្លូវការ
- ទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ
- មិនដឹង

២៥. បើ "បង់" តើប្រាក់នោះ បង់ទៅអោយអ្នកណា? (ចម្លើយអាចលើសពីមួយ)

- នាយកសាលា
- គ្រូបង្រៀន
- បុគ្គលិកការិយាល័យ
- ផ្សេងៗ.....

២៦. បើ "បង់" តើអ្នកចំណាយប៉ុន្មានក្នុងមួយខែ ទៅលើសាលាបឋមសិក្សា?

..... រៀល ក្នុងមួយខែ

២៧. តាមយោបល់របស់អ្នក តើគ្រូបង្រៀន ឬបុគ្គលិកសាលាបឋមសិក្សាប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលទទួលបានពីកម្រៃក្រៅ ផ្លូវការ ដើម្បីអ្វី? (ចម្លើយអាចលើសពីមួយ)

- ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ
- បំពេញចិត្តបុគ្គលិកថ្នាក់លើដើម្បីរក្សា ឬតំឡើងតំណែង
- ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកំសាន្តផ្សេងៗ
- ធ្វើវិភាគទានដល់គណៈបក្សនយោបាយ
- ផ្សេងៗ

២៨. បើអ្នកមិនពេញចិត្តនឹងសេវាសាលាបឋមសិក្សា តើអ្នកដឹងថា សាលាមានមធ្យោបាយសម្រាប់ឱ្យអ្នកតវ៉ា ដែរឬទេ ?

- ដឹង
- មិនដឹងទេ (រំលងទៅសំណួរទី ១៨)

២៨.១. បើ " ដឹង " តើអ្នកធ្លាប់ប្រើមធ្យោបាយទាំងនោះ ដែរឬទេ?

- ធ្លាប់ (ដូចជា :.....)
- មិនធ្លាប់

- បើ " ធ្លាប់ " តើការតវ៉ានោះ ទទួលបានលទ្ធផលល្អកម្រិតណា?

- ល្អណាស់
- ល្អ
- មិនល្អ
- មិនល្អសោះ

- បើ " មិនធ្លាប់ " សូមបញ្ជាក់មូលហេតុ:.....

- ពីព្រោះមិនមានរឿងដែលត្រូវតវ៉ា
- ពីព្រោះមិនហ៊ានតវ៉ា
- ផ្សេងៗ.....

IV. ឧស្សនៈទូទៅ

២៩. គិតជាមធ្យម តើគ្រួសាររបស់អ្នករកចំណូលបានប៉ុន្មានក្នុងមួយខែ?

..... រៀល ក្នុងមួយខែ

៣០. គិតជាមធ្យម តើគ្រួសាររបស់អ្នកចំណាយអស់ប៉ុន្មានក្នុងមួយខែ?

..... រៀល ក្នុងមួយខែ

៣១. តើអ្នកយល់ថាការចំណាយសម្រាប់សេវាសាធារណៈបីខាងលើ ច្រើនដែរឬទេ ប្រៀបធៀបនឹង ប្រាក់ចំណូលរបស់អ្នក?

- ច្រើនណាស់
- ច្រើន
- អាចទទួលយកបាន
- មិនច្រើន
- តិចតួចណាស់

៣២. ដោយដឹងថាអ្នកត្រូវបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ តើអ្នកយល់ព្រមឬទេប្រសិនបើតម្លៃក្រៅផ្លូវការទាំងនោះ ត្រូវបានគេដាក់អោយទៅជាតម្លៃផ្លូវការ ហើយអ្នកមិនចាំបាច់បង់ថ្លៃបន្ថែមផ្សេងៗទៀតទេនោះ?

- យល់ព្រម
- មិនយល់ព្រម

**ការសិក្សាស្តីពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់
កម្រិតសំណួរសម្រាប់គ្រូបង្រៀនបឋមសិក្សា**

វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងធ្វើការសិក្សាមួយស្តីអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់ដានីដា (DANIDA) និងអង្គការផែកកម្ពុជា (Pact Cambodia) ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវនៃវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (EIC) នឹងធ្វើការសម្ភាសន៍ជាមួយក្រុមពិភាក្សាចំនួន ២០០ ក្រុម ដោយមានអ្នកចូលរួមប្រហែល ១ ៥០០ នាក់ ដែលធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ និងផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាក្នុងឃុំ/សង្កាត់ ចំនួន ៥០ នៃ ១២ ខេត្ត-ក្រុង ដែលមាន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង កំពង់ចាម កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ កណ្តាល កំពត ពោធិ៍សាត់ សៀមរាប ស្វាយរៀង ព្រៃវែង និង រាជធានីភ្នំពេញ។

គោលបំណងសំខាន់នៃការសិក្សានេះ គឺធ្វើការវាយតម្លៃលើការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងតម្រូវការជាក់ស្តែងនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ផ្អែកទៅលើរបកគំហើញខាងលើ គោលដៅចុងបញ្ចប់ និងទស្សនៈវិស័យយូរអង្វែងនៃការស្រាវជ្រាវនេះ គឺសំដៅកំណត់ពីវិសាលភាពនៃសេវាសាធារណៈដែលត្រូវផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងបរិបទសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមនៃសហគមន៍របស់ពួកគេនីមួយៗ។

ព័ត៌មានដែលទទួលបាននឹងត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់

I. សេវាឃុំ/សង្កាត់

០១. តើអ្នកសង្កេតឃើញយ៉ាងដូចម្តេច ចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍ឃុំរបស់អ្នកបន្ទាប់ពីការបោះឆ្នោតឃុំ/សង្កាត់ឆ្នាំ ២០០២?

- ប្រសើរជាងមុនខ្លាំង
- ប្រសើរជាងមុន
- ទៅដដែល
- យ៉ាប់ជាងមុន
- យ៉ាប់ជាងមុនខ្លាំង

០២. តើអ្នកធ្លាប់បានដឹងអំពីការបង់ប្រាក់បដិភាគ (ប្រាក់វិភាគទាន) សម្រាប់មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់ដែរឬទេ?

- បានដឹង
- មិនបានដឹងទេ (សូមរំលងទៅសំណួរទី ៣)

០២.១. ប្រសិនបើអ្នកបានដឹង ហើយធ្លាប់បានបង់ តើអ្នកបានបង់ប៉ុន្មានដែរ?

.....រៀល សម្រាប់គម្រោង.....ឆ្នាំ.....

.....រៀល សម្រាប់គម្រោង.....ឆ្នាំ.....

.....រៀល សម្រាប់គម្រោង.....ឆ្នាំ.....

០៣. តើអ្នកពេញចិត្តនឹងផ្តល់ប្រាក់បដិភាគ (ប្រាក់វិភាគទាន) ដល់មូលនិធិអភិវឌ្ឍន៍ឃុំ/សង្កាត់ដែរឬទេ?

- ពេញចិត្ត
- មិនពេញចិត្ត

០៣.១. បើ "មិនពេញចិត្ត" សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ៖

- ផ្ទៃពេកបើធៀបទៅនឹងប្រាក់ចំណូលរបស់គ្រួសារខ្ញុំ
- ការអភិវឌ្ឍន៍នេះមិនសូវផ្តល់ផលប្រយោជន៍ដល់គ្រួសារខ្ញុំ
- មិនទុកចិត្តលើការប្រើប្រាស់ទឹកប្រាក់ដែលប្រមូលបាន
- ដោយសារឃុំ/សង្កាត់តម្រូវអោយបង់
- ផ្សេងៗ.....

០៤. ប្រសិនបើមានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកដែលឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការ របស់ប្រជាជនក្នុង មូលដ្ឋាន ហើយ ៥០% នៃតម្រូវការនោះ តម្រូវអោយមានការចូលរួមជាប្រាក់បដិភាគពីប្រជាជន តើអ្នក យល់ព្រមចូលរួមបង់ដែរឬទេ?

- យល់ព្រម
- មិនយល់ព្រម

០៤.១. ប្រសិនបើ "មិនយល់ព្រម" តើអ្នកគិតថាប្រជាជនចូលរួមបង់ប្រាក់បដិភាគត្រឹមប៉ុន្មានភាគរយ?

- ក្រោម ១០%
- ពី ១០% ទៅ ២០%
- ពី ២០% ទៅ ៣០%
- ពី ៣០% ទៅ ៤០%
- ពី ៤០% ទៅ ៥០%

០៤.២. តើបើគិតជាទឹកប្រាក់ តើអ្នកមានលទ្ធភាពបង់ច្រើនបំផុតប៉ុន្មានសម្រាប់ប្រាក់បដិភាគ ?

.....រៀល

០៥. តើអ្នកយល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃសេវាដែលផ្តល់ដោយសាលាឃុំ/សង្កាត់?

- មានប្រសិទ្ធភាពខ្លាំង
- មានប្រសិទ្ធភាព
- ពេលខ្លះមាន និងពេលខ្លះមិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាពទាល់តែសោះ

០៦. គិតជាមធ្យម តើគ្រួសារអ្នកចំណាយប៉ុន្មានក្នុងមួយឆ្នាំ លើសេវាឃុំ/សង្កាត់?

..... រៀល ក្នុងមួយឆ្នាំ

០៧. តើអ្នកបានដឹងដែររឺទេ អំពីតម្លៃផ្លូវការនៅពេលប្រើប្រាស់សេវាដែលផ្តល់ដោយសាលាឃុំ/សង្កាត់?

- ជានិច្ចកាលដឹង
- ពេលខ្លះដឹង
- មិនដែលដឹងទាល់តែសោះ

០៨. តើអ្នកដឹងថាតម្លៃដែលអ្នកបានបង់ជាតម្លៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ?

- ផ្លូវការ
- ក្រៅផ្លូវការ
- ទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ
- មិនដឹង

០៩. តើប្រជាពលរដ្ឋបង់ប្រាក់សេវាអោយទៅនរណា? (ចម្លើយអាចលើសពី១)

- មេឃុំ/ជំទប់ឃុំ
- ស្មៅឃុំ
- មន្ត្រីការិយាល័យឃុំ
- អ្នករត់ការ
- ផ្សេងៗ.....

១០. តាមយោបល់អ្នក តើមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលទទួលបានពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការដើម្បីអ្វីខ្លះ?

- ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ
- បំពេញចិត្តបុគ្គលិកថ្នាក់លើដើម្បីរក្សា ឬតំឡើងតំណែង
- ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកំសាន្តផ្សេងៗ
- ធ្វើវិភាគទានដល់គណបក្សនយោបាយ
- ផ្សេងៗ

១១. តើអ្នកដឹងថាមានមធ្យោបាយសម្រាប់តវ៉ា រឺ លើកជាសំណូមពរ ពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពឃុំ/សង្កាត់ ដែរឬទេ?

- ដឹង
- មិនដឹង (សូមរំលងទៅសំណួរទី ១២)

១១.១. បើ "ដឹង" តើអ្នកធ្លាប់បានប្រើប្រាស់មធ្យោបាយនោះដែរឬទេ?

- ធ្លាប់ (ដូចជា:.....)
- មិនធ្លាប់

- បើ "ធ្លាប់" តើមធ្យោបាយទាំងនេះដំណើរការបានល្អកម្រិតណា?

- ល្អណាស់
- ល្អ
- មិនល្អ
- មិនល្អសោះ

-បើ "មិនធ្លាប់" សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ:

- ពីព្រោះមិនមានរឿងដែលត្រូវតវ៉ា
- ពីព្រោះមិនហ៊ានតវ៉ា
- ផ្សេងៗ.....

១២. តើសាលារៀន/សង្កាត់ តែងតែប្រាប់ជាមុនពីរយៈពេល ដែលត្រូវចំណាយដើម្បីទទួលបានសេវា ដែរឬទេ?

- ជានិច្ចកាលប្រាប់
- ជួនកាលប្រាប់ ជួនកាលមិនប្រាប់
- មិនដែលប្រាប់

១៣. ជាទូទៅតើរៀន/សង្កាត់ប្រើពេលយូរជាង រយៈពេលដែលបានសន្យា ដែរឬទេ?

- យូរជាង
- ទាន់ពេល

១៣.១. បើ " យូរជាង " តើមានរយៈពេលប៉ុន្មាន?

.....ថ្ងៃ

១៤. ដើម្បីទទួលបានសេវាឆាប់រហ័ស តើអ្នកយល់ព្រមបង់ប្រាក់បន្ថែម ដែរឬទេ?

- យល់ព្រម
- មិនយល់ព្រម

១៥. តើអ្នកយល់ថាការបំពេញបែបបទដើម្បីទទួលបានសេវាពីរៀន/សង្កាត់ មានភាពងាយស្រួល ដែរឬទេ?

- ងាយស្រួល
- ពិបាក

II. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

១៦. តើអ្នកយល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃសេវារបស់មណ្ឌលសុខភាព?

- មានប្រសិទ្ធភាពខ្លាំង
- មានប្រសិទ្ធភាព
- ពេលខ្លះមានប្រសិទ្ធភាព និងពេលខ្លះមិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាព
- មិនមានប្រសិទ្ធភាពទាល់តែសោះ

១៧. គិតជាមធ្យម តើអ្នកចំណាយប៉ុន្មានក្នុងមួយខែ លើសេវានៅមណ្ឌលសុខភាព?

..... រៀល ក្នុងមួយខែ

១៨. តើអ្នកបានដឹងដែររឺទេ អំពីតម្លៃផ្លូវការនៅពេលប្រើប្រាស់សេវាទាំងនោះ?

- ជានិច្ចកាលដឹង
- ពេលខ្លះដឹង
- មិនដែលដឹងទាល់តែសោះ

១៩. តើអ្នកដឹងថាតម្លៃដែលអ្នកបានបង់ ជាតម្លៃផ្លូវការ ឬក្រៅផ្លូវការ?

- ផ្លូវការ
- ក្រៅផ្លូវការ
- ទាំងផ្លូវការ និងក្រៅផ្លូវការ
- មិនដឹង

២០. តាមយោបល់អ្នក តើបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាពប្រើប្រាស់ប្រាក់ដែលទទួលបានពីកម្រៃក្រៅផ្លូវការដើម្បីអ្វី?

- ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ
- បំពេញចិត្តបុគ្គលិកថ្នាក់លើដើម្បីរក្សា ឬតំឡើងតំណែង
- ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកំសាន្តផ្សេងៗ
- ធ្វើវិភាគទានដល់គណៈបក្សនយោបាយ
- ផ្សេងៗ

២១. បើអ្នកមិនពេញចិត្តនឹងសេវាណាមួយ តើអ្នកដឹងថា មណ្ឌលសុខភាពមានមធ្យោបាយសម្រាប់អោយអ្នកតវ៉ា ដែរ ឬទេ ?

- ដឹង
- មិនដឹងទេ (រំលងទៅសំណួរទី ២២)

២១.១. បើ " ដឹង " តើអ្នកធ្លាប់ប្រើមធ្យោបាយទាំងនោះ ដែរឬទេ?

- ធ្លាប់ (ដូចជា :.....)
- មិនធ្លាប់

- បើ " ធ្លាប់ " តើការតវ៉ានោះ ទទួលបានលទ្ធផលល្អកម្រិតណា?

- ស្ថណាស់
- ស្ត
- មិនស្ត
- មិនស្តសោះ

- បើ " មិនធ្លាប់ " សូមបញ្ជាក់មូលហេតុ

- ពីព្រោះមិនមានរឿងដែលត្រូវតវ៉ា
- ពីព្រោះមិនហ៊ានតវ៉ា
- ផ្សេងៗ.....

III. សេវាសាលាបឋមសិក្សា

២២. តើអ្នកយល់យ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាព នៃសេវាដែលផ្តល់ដោយសាលាបឋមសិក្សាដល់កុមារនៅក្នុង ឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក?

- មានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់
- មានប្រសិទ្ធភាព
- ពេលខ្លះមាន ពេលខ្លះគ្មានប្រសិទ្ធភាព
- គ្មានប្រសិទ្ធភាព
- គ្មានប្រសិទ្ធភាពទាល់តែសោះ

២៣. តើកុមាររៀននៅបឋមសិក្សាត្រូវបង់ប្រាក់ទៅអោយសាលា ឬគ្រូបង្រៀន ឬទេ?

- បង់
- មិនបង់

២៤. តើប្រាក់ខែបច្ចុប្បន្នរបស់អ្នកគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់ការចំណាយលើជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់គ្រួសារអ្នកដែរឬទេ?

- គ្រប់គ្រាន់
- មិនគ្រប់គ្រាន់

២៤.១. ប្រសិនមិនគ្រប់គ្រាន់ តើធ្វើដូចម្តេចដើម្បីផ្គត់ផ្គង់ការចំណាយលើជីវភាពប្រចាំថ្ងៃរបស់គ្រួសារអ្នក ?

- បង្រៀនគួរបន្ថែម
- ធ្វើការក្រៅម៉ោង
- សមាជិកគ្រួសាររបស់ខ្ញុំធ្វើការដែរ
- តម្រូវអោយកូនសិស្សបង់ប្រាក់ប្រចាំថ្ងៃ ឬប្រចាំខែ
- លក់ដូរឯកសារនៅក្នុងថ្នាក់
- ផ្សេងៗ.....

២៥. តើអ្នកគិតថា បុគ្គលិកថ្នាក់បឋមសិក្សាគួរតែទទួលបានប្រាក់ខែប៉ុន្មាន?

- នាយកសាលា រៀល /ដុល្លារ
- គ្រូបង្រៀន រៀល /ដុល្លារ
- បុគ្គលិករដ្ឋបាល រៀល /ដុល្លារ

២៦. តើមានមធ្យោបាយសម្រាប់អោយអាណាព្យាបាលសិស្ស អាចចូលរួមកែលម្អ តវ៉ា ឬ លើកជាសំណូមពរ លើសកម្មភាពអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា ដែរឬទេ?

- មាន (ដូចជា:.....)
- មិនមាន (រំលងទៅសំណួរទី ២៤)

២៧. តើប្រជាជនធ្លាប់ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយនោះដែរឬទេ?

- ធ្លាប់
- មិនធ្លាប់ (រំលងទៅសំណួរទី ២៤)

២៧.១. ប្រសិនបើ "ធ្លាប់" តើមធ្យោបាយទាំងនោះដំណើរការបានល្អកម្រិតណា?

- ល្អណាស់
- ល្អ
- មិនល្អ
- មិនល្អទាល់តែសោះ

២៧.២. ជាមធ្យម តើប្រជាជនប្រើប្រាស់មធ្យោបាយនោះប៉ុន្មានដងក្នុងមួយឆ្នាំ?

..... ដង

២៨. ក្នុងករណីដែលគ្រូថ្នាក់បឋមសិក្សាតម្រូវអោយមានការបង់លុយក្រៅផ្លូវការ តើអ្នកគិតថាលុយនេះប្រើសម្រាប់គោលបំណងអ្វី? (ចម្លើយអាចលើសពី១)

- ផ្គត់ផ្គង់ជីវភាពគ្រួសារ
- បំពេញចិត្តថ្នាក់លើ ដើម្បីរក្សា ឬ តម្កល់ទុន
- ប្រើប្រាស់សម្រាប់ការកំសាន្តផ្សេងៗ
- ធ្វើវិភាគទានដល់គណៈបក្សនយោបាយ
- ផ្សេងៗ

**ការសិក្សាអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់
កម្រិតសំណួរសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋ (ក្រុមពិភាក្សា)**

វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងធ្វើការសិក្សាមួយស្តីអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់ដានីដា (DANIDA) និងអង្គការផែកកម្ពុជា (Pact Cambodia) ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវនៃវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (EIC) នឹងធ្វើការសម្ភាសន៍ជាមួយក្រុមពិភាក្សាចំនួន ២០០ ក្រុម ដោយមានអ្នកចូលរួមប្រហែល ១ ៥០០ នាក់ ដែលធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ និងផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាក្នុងឃុំ/សង្កាត់ ចំនួន ៥០ នៃ ១២ ខេត្ត-ក្រុង ដែលមាន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង កំពង់ចាម កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ កណ្តាល កំពត ពោធិ៍សាត់ សៀមរាប ស្វាយរៀង ព្រៃវែង និង រាជធានីភ្នំពេញ។

គោលបំណងសំខាន់នៃការសិក្សានេះ គឺធ្វើការវាយតម្លៃលើការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងតម្រូវការជាក់ស្តែងនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ផ្អែកទៅលើរបកគំហើញខាងលើ គោលដៅចុងបញ្ចប់ និងទស្សនៈវិស័យយូរអង្វែងនៃការស្រាវជ្រាវនេះ គឺសំដៅកំណត់ពីវិសាលភាពនៃសេវាសាធារណៈដែលត្រូវផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងបរិបទសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមនៃសហគមន៍របស់ពួកគេនីមួយៗ។

ព័ត៌មានដែលទទួលបាននឹងត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់

I. សេវាឃុំ/សង្កាត់

០១. មកដល់បច្ចុប្បន្ន តើមានសមិទ្ធផលធំៗអ្វីខ្លះដែលសំរេចបាន តាមរយៈការអនុវត្តន៍ គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដោយឃុំ/សង្កាត់ របស់អ្នក?
០២. តើអ្នកពេញចិត្តនឹងសមិទ្ធផលទាំងនោះ ដែរឬទេ? បើមិនពេញចិត្ត សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ?
០៣. តើគួរមានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍អ្វីខ្លះទៀតដែលអ្នកយល់ឃើញថាសំខាន់សម្រាប់តម្រូវការបច្ចុប្បន្នរបស់ឃុំ/សង្កាត់អ្នក? ហេតុអ្វី?
០៤. តើប្រជាជនត្រូវចំណាយប៉ុន្មានដើម្បីទទួលបានសេវានីមួយៗខាងក្រោម?

	សេវាកម្ម	(១) តម្លៃត្រូវបង់ (រៀល/ដុល្លារ)	(២) ភាពញឹកញាប់ប្រចាំខែ	(៣) តម្លៃស្មើឡើង (រៀល/ដុល្លារ)
១	សំបុត្រកំណើត			
២	សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍			
៣	សំបុត្រមរណៈភាព			
៤	ចំលងសំបុត្រកំណើត			
៥	ចំលងសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍			
៦	ចំលងសំបុត្រមរណៈភាព			
៧	លិខិតប្រកាសអាពាហ៍ពិពាហ៍			
៨	លិខិតបញ្ជាក់ទីលំនៅ			
៩	លិខិតបញ្ជាក់កិរិយាមាយាទ			
១០	លិខិតអនុញ្ញាតអោយសាងសង់			
១១	លិខិតបញ្ជាក់សិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី			
១២	សម្របសម្រួលជម្លោះ			
១៣	ទទួលដឹងព្រឹត្តិច្ឆន្ទសន្យា			
១៤	ផ្សេងៗ			
១៥	ផ្សេងៗ			
១៦	ផ្សេងៗ			
១៧	ផ្សេងៗ			

- ០៥. តើតម្លៃផ្លូវការត្រូវបានគេបិទផ្សាយនៅសាលារៀន/សង្កាត់ ដែរឬទេ?
- ០៦. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនបង់ថ្លៃក្រៅផ្លូវការ?
- ០៧. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ចាំបាច់ទារ កម្រៃក្រៅផ្លូវការ?
- ០៨. បើសិនជាប្រាក់ខែ/ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា មន្ត្រីទាំងនោះបញ្ឈប់ការទារកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ដែរឬទេ?
- ០៩. តើសេវាដែលផ្តល់ដោយ ឃុំ/សង្កាត់បច្ចុប្បន្នគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់តម្រូវការរបស់សហគមន៍អ្នកដែរឬទេ?

០៩.១. ប្រសិនបើ "មិនគ្រប់គ្រាន់" តើអ្នកចង់អោយ ឃុំ/សង្កាត់ ផ្តល់សេវាបន្ថែមអ្វីខ្លះទៀត? ហេតុអ្វី?

- ពន្ធផ្លូវម៉ូតូ
- ពន្ធលើអចលវត្ថុ

.....

១០. តើជាទូទៅ ដីនៅឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកមានតម្លៃប៉ុន្មាន ក្នុងមួយហិចតា?

ថ្លៃក្នុង ១ ហិចតា:

១១. ទំហំដីដែលលក់ដូរ និងតម្លៃ រត់ការនៅឃុំ/សង្កាត់ (បញ្ជាក់ខ្នាតអោយច្បាស់)

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
ទំហំដី									
តម្លៃរត់ការ									

១២. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះ ដើម្បីបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងសកម្មភាព ឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក?
តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះដើម្បីកែលំអសេវាឃុំ/សង្កាត់ ?

II. សេវាសាលាបឋមសិក្សា

១៣. តើអ្នកគិតថាសេវារបស់សាលាបឋមសិក្សា គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចំនួនកុមារដែលមានក្នុងឃុំ/សង្កាត់ របស់អ្នក ដែរឬទេ? (ឧ. ចំនួនថ្នាក់រៀន គ្រូបង្រៀន បុគ្គលិករដ្ឋបាល.....) ។

១៣.១. ប្រសិនបើមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះដើម្បីលើកកម្ពស់សេវាអប់រំនេះ?

តើអ្នកត្រូវចំណាយប៉ុន្មានសម្រាប់សេវាខាងក្រោម?

ល.រ	សេវាកម្ម	(១) តម្លៃត្រូវបង់ (រៀល/ដុល្លារ)	(២) ភាពញឹកញាប់ប្រចាំខែ	(៣) តម្លៃស្មើឡើង (រៀល/ដុល្លារ)
១	ថ្លៃចូលរៀន (ឆ្នាំ)			
២	ថ្លៃឯកសាររៀនក្នុងថ្នាក់ (ថ្ងៃ)			
៣	ចំណាយអោយគ្រូបង្រៀន (ថ្ងៃ)			
៤	ថ្លៃទឹកភ្លើងរបស់សាលា			
៥	ផ្សេងៗ			
៦	ផ្សេងៗ			
៧	ផ្សេងៗ			

១៤. តាមយោបល់អ្នក តើហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនបង់ថ្លៃក្រៅផ្លូវការដល់បុគ្គលិកសិក្សា?

១៥. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលិកសិក្សា ចាំបាច់ទារកប្រៃក្រៅផ្លូវការ?

១៦. បើសិនជាប្រាក់ខែ/ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា បុគ្គលិកសិក្សាទាំងនោះបញ្ឈប់ការទារកប្រៃក្រៅផ្លូវការដែរ ឬទេ?

១៧. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វី ដើម្បីកែលម្អសេវាសាលាបឋមសិក្សា?

III. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

១៨. តើមានមណ្ឌលសុខភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចំនួនប្រជាជននៅក្នុងឃុំ/សង្កាត់ របស់អ្នក ដែរឬទេ? ហេតុអ្វី?

១៩. តើអ្នកត្រូវចំណាយប៉ុន្មានសម្រាប់សេវាខាងក្រោម?

	សេវាកម្ម	(១) តម្លៃត្រូវបង់ (រៀល/ដុល្លារ)	(២) ភាពញឹកញាប់ប្រចាំខែ	(៣) តម្លៃស្មើឡើង (រៀល/ដុល្លារ)
១	កូនក្មេង			
២	មនុស្សចាស់			
៣	ត្រួតពិនិត្យកាមរោគ ឬផ្ទៃពោះ			
ការពិនិត្យជម្ងឺទូទៅ				
៤	ថ្នាំគ្រាប់			
៥	ថ្នាំចាក់			
៦	ការដាក់កង			
ការពន្យាកំណើត				
៧	ការព្យាបាលជម្ងឺទូទៅ			
៨	ការប៉ះឆ្កេញ			
៩	ការដកឆ្កេញកូនក្មេង			
១០	ការដកឆ្កេញមនុស្សចាស់			
ការព្យាបាលឆ្កេញ				
១១	មុខរបួសតូច			
១២	មុខរបួសធំ			
១៣	ការវះកាត់របួស			
១៤	លាងមុខរបួស			
ការព្យាបាលរបួស				
១៥	កូនក្មេង			
១៦	មនុស្សចាស់			
១៧	រោគរបេង			
ការសំរាលកូន				
១៨	សំរាលកូនតាមធម្មតា			
១៩	សំរាលកូនដោយវះកាត់			
២០	ផ្សេងៗ			

២០. តើសេវាទាំងនេះគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់តម្រូវការក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក ដែរឬទេ?

បើ "មិនគ្រប់គ្រាន់" តើអ្នកចង់អោយមណ្ឌលសុខភាពផ្តល់សេវាបន្ថែមអ្វីខ្លះទៀត?

២១. តើនៅមណ្ឌលសុខភាពមានបិទផ្សាយតម្លៃផ្លូវការ ដែរឬទេ?

២២. តើហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ អោយមណ្ឌលសុខភាព ?

២៣. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ចាំបាច់ទារកប្រែក្រៅផ្លូវការ?

២៤. បើសិនជាប្រាក់ខែ/ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា មណ្ឌលសុខភាពទាំងនោះបញ្ឈប់ការទារកប្រែក្រៅផ្លូវការ ដែរឬទេ?

២៥. តើអ្នកមានសំនូមពរអ្វី ដើម្បីកែលំអសេវារបស់មណ្ឌលសុខភាព? ហេតុអ្វី?

IV. ទស្សនៈទូទៅ

២៦. ដោយដឹងថាអ្នកត្រូវបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ តើអ្នកយល់ព្រមឬទេប្រសិនបើតម្លៃក្រៅផ្លូវការទាំងនោះ ត្រូវបានគេដាក់អោយទៅជាតម្លៃផ្លូវការ ហើយអ្នកមិនចាំបាច់បង់ថ្លៃបន្ថែមផ្សេងៗទៀតទេនោះ?
២៧. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វី ដើម្បីកាត់បន្ថយការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ នៅក្នុងសេវាសាធារណៈតាមមូលដ្ឋាន?

**ការសិក្សាអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់
កម្រិតសំណួរសម្រាប់ក្រុមបឋមសិក្សា (ក្រុមពិភាក្សា)**

វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងធ្វើការសិក្សាមួយស្តីអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់ដានីដា (DANIDA) និងអង្គការផែនការកម្ពុជា (Pact Cambodia) ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវនៃវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (EIC) នឹងធ្វើការសម្ភាសន៍ជាមួយក្រុមពិភាក្សាចំនួន ២០០ ក្រុម ដោយមានអ្នកចូលរួមប្រហែល ១ ៥០០ នាក់ ដែលធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ និងផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាក្នុងឃុំ/សង្កាត់ ចំនួន ៥០ នៃ ១២ ខេត្ត-ក្រុង ដែលមាន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង កំពង់ចាម កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ កណ្តាល កំពត ពោធិ៍សាត់ សៀមរាប ស្វាយរៀង ព្រៃវែង និង រាជធានីភ្នំពេញ។

គោលបំណងសំខាន់នៃការសិក្សានេះ គឺធ្វើការវាយតម្លៃលើការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងតម្រូវការជាក់ស្តែងនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ផ្អែកទៅលើរបកគំហើញខាងលើ គោលដៅចុងបញ្ចប់ និងទស្សនៈវិស័យយូរអង្វែងនៃការស្រាវជ្រាវនេះ គឺសំដៅកំណត់ពីវិសាលភាពនៃសេវាសាធារណៈដែលត្រូវផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងបរិបទសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមនៃសហគមន៍របស់ពួកគេនីមួយៗ។

ព័ត៌មានដែលទទួលបាននឹងត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់

I. សេវាសាលាបឋមសិក្សា

- ០១. តើអ្នកគិតថាសេវារបស់សាលាបឋមសិក្សា គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចំនួនកុមារដែលមានក្នុងឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក ដែរឬទេ? (ឧ. ចំនួនថ្នាក់រៀន គ្រូបង្រៀន បុគ្គលិករដ្ឋបាល.....)
 - ០១.១. ប្រសិនបើមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះដើម្បីលើកកម្ពស់សេវាអប់រំនេះ? ហេតុអ្វី?
- ០២. នាពេលបច្ចុប្បន្ន តើសាលាឃុំ/សង្កាត់ចូលរួមចំណែកដូចម្តេចខ្លះ ក្នុងការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា?
- ០៣. តើអ្នកគិតថា សាលាឃុំ/សង្កាត់គួរចូលរួមចំណែកអោយបានច្រើនជាមួយការអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សាដែរឬទេ?
- ០៤. ប្រសិនបើគួរចូលរួមចំណែក តើអ្នកគិតថាមានតួនាទីអ្វីខ្លះដែលសមស្របសម្រាប់ឃុំ/សង្កាត់ក្នុងវិស័យអប់រំថ្នាក់ បឋមសិក្សា?
- ០៥. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលិកសិក្សាចាំបាច់ទារកក្រែក្រាវផ្លូវការ?
- ០៦. បើសិនជាមន្ត្រីទាំងនោះមានប្រាក់ខែ/ប្រាក់ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា មន្ត្រីទាំងនោះ បញ្ឈប់ការទារក ក្រែក្រាវផ្លូវការដែរឬទេ? តើគួរតែមានវិធានការណ៍ម៉ឺងម៉ាត់ ចំពោះអ្នកដែលបន្តប្រព្រឹត្តិការយកក្រែក្រាវ ផ្លូវការដែរឬទេ ?
- ០៧. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះ ដើម្បីបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងសកម្មភាពអប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា?
- ០៨. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះ ដើម្បីកាត់បន្ថយការបង់ចំណាយក្រៅផ្លូវការ និងបង្កើនប្រសិទ្ធភាពសេវា អប់រំថ្នាក់បឋមសិក្សា?

II. សេវាឃុំ/សង្កាត់

០៩. មកដល់បច្ចុប្បន្ន តើមានសមិទ្ធិផលធំៗអ្វីខ្លះដែលសំរេចបាន តាមរយៈការអនុវត្តន៍ គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដោយ ឃុំ/សង្កាត់ របស់អ្នក?
១០. តើអ្នកពេញចិត្តនឹងសមិទ្ធិផលទាំងនោះ ដែរឬទេ?
បើមិនពេញចិត្ត សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ?
១១. តើគួរមានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍អ្វីខ្លះទៀតដែលអ្នកយល់ឃើញថាសំខាន់សម្រាប់តម្រូវការបច្ចុប្បន្នរបស់ ឃុំ/សង្កាត់អ្នក?
១២. ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

	សេវាកម្ម	(១) តម្លៃត្រូវបង់ (រៀល/ដុល្លារ)	(២) ភាពញឹកញាប់ប្រចាំខែ	(៣) តម្លៃស្មើឡើង (រៀល/ដុល្លារ)
១	សំបុត្រកំណើត			
២	សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍			
៣	សំបុត្រមរណៈភាព			
៤	ចំលងសំបុត្រកំណើត			
៥	ចំលងសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍			
៦	ចំលងសំបុត្រមរណៈភាព			
៧	លិខិតប្រកាសអាពាហ៍ពិពាហ៍			
៨	លិខិតបញ្ជាក់ទីលំនៅ			
៩	លិខិតបញ្ជាក់កិរិយាមាយាទ			
១០	លិខិតអនុញ្ញាតអោយសាងសង់			
១១	លិខិតបញ្ជាក់សិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី			
១២	សម្របសម្រួលជម្លោះ			
១៣	ទទួលដឹងព្រឹត្តិសន្យា			
១៤	ផ្សេងៗ			

១៣. តើតម្លៃផ្លូវការត្រូវបានគេបិទផ្សាយនៅសាលាឃុំ/សង្កាត់ ដែរឬទេ?
១៤. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនបង់ថ្លៃក្រៅផ្លូវការ?
១៥. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាមន្ត្រីឃុំ/សង្កាត់ចាំបាច់ទារ កម្រៃក្រៅផ្លូវការ?

១៦. បើសិនជាប្រាក់ខែ/ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា មន្ត្រីទាំងនោះបញ្ឈប់ការទារកប្រែក្រៅផ្លូវការ ដែរឬទេ?

១៧. តើសេវាដែលផ្តល់ដោយ ឃុំ/សង្កាត់បច្ចុប្បន្នគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់តម្រូវការរបស់សហគមន៍អ្នកដែរឬទេ?

១៧.១. ប្រសិនបើ "មិនគ្រប់គ្រាន់" តើអ្នកចង់អោយ ឃុំ/សង្កាត់ ផ្តល់សេវាបន្ថែមអ្វីខ្លះទៀត? ហេតុអ្វី?

- ពន្ធផ្លូវម៉ូតូ

- ពន្ធលើអចលវត្ថុ

.....

១៨. តើជាទូទៅ ដីនៅឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកមានតម្លៃប៉ុន្មាន ក្នុងមួយហិចតា?

ថ្លៃក្នុង ១ ហិចតា:

១៩. ទំហំដីដែលលក់ដូរ និងតម្លៃរត់ការនៅឃុំ/សង្កាត់ (បញ្ជាក់ខ្នាតអោយច្បាស់)

	A1	A2	A3	A4	A5	A6	A7	A8	A9
ទំហំដី									
តម្លៃរត់ការ									

២០. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះ ដើម្បីបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាជននៅក្នុងសកម្មភាព ឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក?

III. សេវាមណ្ឌលសុខភាព

២១. តើមានមណ្ឌលសុខភាពគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ចំនួនប្រជាជននៅក្នុងឃុំ/សង្កាត់ របស់អ្នក ដែរឬទេ?

២១.១. បើសិនជាមិនគ្រប់សូមបញ្ជាក់មូលហេតុ

២២. ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

	សេវាកម្ម	(១) តម្លៃត្រូវបង់ (រៀល/ដុល្លារ)	(២) ភាពញឹកញាប់ប្រចាំខែ	(៣) តម្លៃស្មើឡើង (រៀល/ដុល្លារ)
១	កូនក្មេង			
២	មនុស្សចាស់			
៣	ត្រួតពិនិត្យកាមរោគ ឬផ្ទៃពោះ			
ការពិនិត្យជម្ងឺទូទៅ				
៤	ថ្នាំគ្រាប់			
៥	ថ្នាំចាក់			
៦	ការដាក់កង			
ការពន្យាកំណើត				
៧	ការព្យាបាលជម្ងឺទូទៅ			
៨	ការប៉ះឆ្កេញ			
៩	ការដកឆ្កេញកូនក្មេង			
១០	ការដកឆ្កេញមនុស្សចាស់			
ការព្យាបាលឆ្កេញ				
១១	មុខរបួសតូច			
១២	មុខរបួសធំ			
១៣	ការវះកាត់របួស			
១៤	លាងមុខរបួស			
ការព្យាបាលរបួស				
១៥	កូនក្មេង			
១៦	មនុស្សចាស់			
១៧	រោគរបេង			
ការសំរាលកូន				
១៨	សំរាលកូនតាមធម្មតា			
១៩	សំរាលកូនដោយវះកាត់			
២០	ផ្សេងៗ			

២៣. តើសេវាទាំងនេះគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់តម្រូវការក្នុងសហគមន៍របស់អ្នក ដែរឬទេ?

បើ "មិនគ្រប់គ្រាន់" តើអ្នកចង់អោយមណ្ឌលសុខភាពផ្តល់សេវារបន្ថែមអ្វីខ្លះទៀត? ហេតុអ្វី ?

២៤. តើនៅមណ្ឌលសុខភាពមានវិទ្យាសាស្ត្រផ្នែកផ្លូវការ ដែរឬទេ?

២៥. តើហេតុអ្វីបានជាប្រជាជនបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ អោយមណ្ឌលសុខភាព?

២៦. តាមយោបល់អ្នក ហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលិកមណ្ឌលសុខភាព ចាំបាច់ទារកម្រៃក្រៅផ្លូវការ?

២៧. បើសិនជាប្រាក់ខែ/ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា

មណ្ឌលសុខភាពទាំងនោះបញ្ឈប់ការទារកម្រៃក្រៅផ្លូវការ ដែរឬទេ?

២៨. តើអ្នកមានសំនូមពរអ្វី ដើម្បីកែលម្អសេវារបស់មណ្ឌលសុខភាព? ហេតុអ្វី?

IV. ទស្សនៈទូទៅ

- ២៩. ដោយដឹងថាអ្នកត្រូវបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ តើអ្នកយល់ព្រមឬទេប្រសិនបើតម្លៃក្រៅផ្លូវការទាំងនោះ ត្រូវបានគេដាក់អោយទៅជាតម្លៃផ្លូវការ ហើយអ្នកមិនចាំបាច់បង់ថ្លៃបន្ថែមផ្សេងៗទៀតទេនោះ?
- ៣០. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វី ដើម្បីកាត់បន្ថយការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ នៅក្នុងសេវាសាធារណៈតាមមូលដ្ឋាន?

**ការសិក្សាអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់
កម្រិតសំណួរសម្រាប់ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ (ក្រុមពិភាក្សា)**

វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាកំពុងធ្វើការសិក្សាមួយស្តីអំពីតម្រូវការមូលដ្ឋាន និងការផ្គត់ផ្គង់សេវាសាធារណៈថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ក្រោមការឧបត្ថម្ភរបស់ដានីដា (DANIDA) និងអង្គការផែនការកម្ពុជា (Pact Cambodia) ក្រុមអ្នកស្រាវជ្រាវនៃវិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា (EIC) នឹងធ្វើការសម្ភាសន៍ជាមួយក្រុមពិភាក្សាចំនួន ២០០ ក្រុម ដោយមានអ្នកចូលរួមប្រហែល ១ ៥០០ នាក់ ដែលធ្លាប់មានបទពិសោធន៍ទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់ និងផ្តល់សេវាសាធារណៈនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ អ្នកពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗមានក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ប្រជាពលរដ្ឋ និងគ្រូបង្រៀនថ្នាក់បឋមសិក្សាក្នុងឃុំ/សង្កាត់ ចំនួន ៥០ នៃ ១២ ខេត្ត-ក្រុង ដែលមាន ខេត្តបន្ទាយមានជ័យ បាត់ដំបង កំពង់ចាម កំពង់ស្ពឺ កំពង់ធំ កណ្តាល កំពត ពោធិ៍សាត់ សៀមរាប ស្វាយរៀង ព្រៃវែង និង រាជធានីភ្នំពេញ។

គោលបំណងសំខាន់នៃការសិក្សានេះ គឺធ្វើការវាយតម្លៃលើការអនុវត្តនាពេលបច្ចុប្បន្ន និងតម្រូវការជាក់ស្តែងនៅថ្នាក់ឃុំ/សង្កាត់។ ផ្អែកទៅលើរបកគំហើញខាងលើ គោលដៅចុងបញ្ចប់ និងទស្សនៈវិស័យយូរអង្វែងនៃការស្រាវជ្រាវនេះ គឺសំដៅកំណត់ពីវិសាលភាពនៃសេវាសាធារណៈដែលត្រូវផ្តល់ដោយក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់ ក្នុងបរិបទសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គមនៃសហគមន៍របស់ពួកគេនីមួយៗ។

ព័ត៌មានដែលទទួលបាននឹងត្រូវបានរក្សាជាការសម្ងាត់

I. សេវាថ្នាក់ឃុំសង្កាត់

- ០១. តើបុគ្គលិកសាលាឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកមានចំនួនប៉ុន្មាននាក់?
- ០២. តើអ្នកសង្កេតឃើញយ៉ាងដូចម្តេច ចំពោះការអភិវឌ្ឍន៍របស់ឃុំអ្នកបន្ទាប់ពីដាក់អោយមានប្រព័ន្ធវិមជ្ឈការ នៅឆ្នាំ ២០០២?
- ០៣. តើអ្នកសង្កេតឃើញយ៉ាងដូចម្តេចចំពោះប្រសិទ្ធភាពនៃការផ្តល់សេវានៅការិយាល័យឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក នាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ?
- ០៤. តើមានឧបសគ្គចំបងអ្វីខ្លះដែលឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកជួបប្រទះក្នុងពេលបច្ចុប្បន្ន ?
- ០៥. តើប្រភពមូលនិធិរបស់ឃុំអ្នកមានអ្វីខ្លះ?
- ០៦. តើអ្នកយល់ឃើញថាមូលនិធិទាំងអស់នេះគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ផ្គត់ផ្គង់សកម្មភាពឃុំរបស់អ្នកដែរឬទេ?
 - ០៦.១. បើសិនជា "មិនគ្រប់គ្រាន់" សូមបញ្ជាក់មូលហេតុ:.....
- ០៧. តើអ្នកទទួលបានថវិការប្រចាំឆ្នាំប៉ុន្មានពីរដ្ឋាភិបាល? ហើយ តើមានប៉ុន្មានភាគរយនៃថវិការ ប្រើសម្រាប់ អភិវឌ្ឍន៍គម្រោង និង ការងាររដ្ឋបាល?

.....រៀល/ ដុល្លារ% សម្រាប់អភិវឌ្ឍន៍គម្រោង
% ប្រាក់ខែ/ប្រាក់ឧបត្ថម្ភ
% សម្រាប់ការងាររដ្ឋបាល
- ០៨. ជាទូទៅ តើឃុំរបស់អ្នកធ្លាប់ជួបបញ្ហាក្នុងការផ្ទេរថវិការពីរដ្ឋាភិបាលដែរឬទេ?
 - ០៨.១. បើ "ធ្លាប់ជួបបញ្ហា" តើបញ្ហានោះមានអ្វីខ្លះ?
- ០៩. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះដើម្បីជៀសវាងពីបញ្ហាទាំងអស់នោះ?
- ១០. មកដល់បច្ចុប្បន្ន តើឃុំរបស់អ្នកមានប្រភពចំណូលផ្ទាល់ខ្លួនដែរឬទេ?

១១. ចូរបំពេញតារាងខាងក្រោម

	សេវាកម្ម	(១) តម្លៃត្រូវបង់ (រៀល/ដុល្លារ)	(២) ភាពញឹកញាប់ប្រចាំខែ	(៣) តម្លៃស្មើឡើង (រៀល/ដុល្លារ)	រយៈពេល ទទួលបានសេវា
១	សំបុត្រកំណើត				
២	សំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍				
៣	សំបុត្រមរណៈភាព				
៤	ចំណងសំបុត្រកំណើត				
៥	ចំណងសំបុត្រអាពាហ៍ពិពាហ៍				
៦	ចំណងសំបុត្រមរណៈភាព				
៧	លិខិតប្រកាសអាពាហ៍ពិពាហ៍				
៨	លិខិតបញ្ជាក់ទីលំនៅ				
៩	លិខិតបញ្ជាក់កិរិយាមាយាទ				
១០	លិខិតអនុញ្ញាតអោយសាងសង់				
១១	លិខិតបញ្ជាក់សិទ្ធិកាន់កាប់ដីធ្លី				
១២	សម្របសម្រួលជម្លោះ				
១៣	ទទួលដឹងព្រឹត្តិការណ៍សុំ				
១៤	ផ្សេងៗ				
១៥	ផ្សេងៗ				
១៦	ផ្សេងៗ				

១២. នៅសាលាឃុំ/សង្កាត់ តើតម្លៃផ្លូវការត្រូវបានបិទប្រកាស ដែរឬទេ?
១៣. ជាទូទៅ តើអ្នកគិតថាប្រជាជនដឹងអំពីតម្លៃផ្លូវការនៅពេលប្រើសេវាទាំងអស់នោះដែរឬទេ?
១៤. មកដល់បច្ចុប្បន្ន តើមានសមិទ្ធផលធំៗរបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍អ្វីខ្លះ
ដែលបានអនុវត្តដោយឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នក?
១៥. តើមានគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍អ្វីខ្លះទៀតដែលអ្នកយល់ឃើញថាសំខាន់សម្រាប់តម្រូវការបច្ចុប្បន្នរបស់ឃុំ/សង្កាត់អ្នក?
សូមបញ្ជាក់ពីហេតុផលរបស់អ្នក
១៦. បច្ចុប្បន្ននេះ តើចំនួនប្រាក់បដិភាគជាមធ្យម ដែលចូលរួមដោយប្រជាជនមានប៉ុន្មានភាគរយនៃមូលនិធិ
សម្រាប់ គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍នីមួយៗ?
ប្រហែល %
១៧. យោងទៅលើស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ចបច្ចុប្បន្នរបស់ ឃុំ/សង្កាត់អ្នក តើអ្នកគិតថាប្រជាជននឹងអាចចូលរួមផ្តល់
ប្រាក់បដិភាគ ចំនួន៥០ភាគរយនៃតម្លៃរបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ដែរឬទេ?

១៧.១. បើសិនជា "មិនអាច" សូមបញ្ជាក់ពីមូលហេតុ:

១៧.២. តើអ្នកគិតថាប្រជាជនអាចចូលរួមបានប៉ុន្មានភាគរយនៃតម្លៃរបស់គម្រោងអភិវឌ្ឍន៍?

- ពី ០% ទៅ ១០%
- ពី ១០% ទៅ ២០%
- ពី ២០% ទៅ ៣០%
- ពី ៣០% ទៅ ៤០%
- ពី ៤០% ទៅ ៥០%

១៨. តើមានមធ្យោបាយសម្រាប់អោយប្រជាជន អាចធ្វើការតវ៉ា រឺលើកជាសំណូមពរ ទាក់ទិនទៅនឹងសកម្មភាព ឃុំ/សង្កាត់ ដែរឬទេ?

១៩. តើប្រជាជនធ្លាប់ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយនោះដែរឬទេ?

១៩.១. ប្រសិនបើ "ធ្លាប់" តើមធ្យោបាយទាំងនេះដំណើរការបានល្អកម្រិតណា?

១៩.២. ហើយជាមធ្យម តើប្រជាជនប្រើប្រាស់មធ្យោបាយនោះប៉ុន្មានដងក្នុងមួយឆ្នាំ?

..... ដង

២០. តើឃុំ/សង្កាត់មានតម្រូវអោយប្រជាពលរដ្ឋបង់លុយបន្ថែម សើការប្រើប្រាស់សេវា ដែរឬទេ?

២១. ក្នុងករណីដែលឃុំ/សង្កាត់ខ្លះតម្រូវអោយមានការបង់លុយក្រៅផ្លូវការពីអ្នកប្រើប្រាស់សេវា តើអ្នកគិតថាលុយនេះ ប្រើសម្រាប់គោលបំណងអ្វីខ្លះ?

២២. តើប្រាក់ខែ/ប្រាក់ឧបត្ថម្ភរបស់អ្នកបច្ចុប្បន្នល្មមគ្រប់គ្រាន់ សម្រាប់ការចំណាយប្រចាំថ្ងៃរបស់គ្រួសារអ្នកដែរឬទេ?

២២.១. បើសិនជាមិនគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកបានប្រភពចំណូលមកពីណាដើម្បីបំពេញការចំណាយរបស់គ្រួសារអ្នក?

២៣. តើអ្នកគិតថាប្រាក់ខែ/ប្រាក់ឧបត្ថម្ភរបស់បុគ្គលិកឃុំប៉ុន្មានទើបសមរម្យ?

- ក. ក្រុមប្រឹក្សាឃុំ/សង្កាត់
- ខ. បុគ្គលិករដ្ឋបាលឃុំ/សង្កាត់
- គ. ផ្សេងៗ:.....

- ២៤. បើសិនជាបុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់មានប្រាក់ខែ/ប្រាក់ឧបត្ថម្ភគ្រប់គ្រាន់ តើអ្នកគិតថា បុគ្គលិកឃុំ/សង្កាត់ទាំងនោះ បញ្ឈប់ការទារកប្រៃសណីយ៍ការ ដែរឬទេ? តើគួរតែមានវិធានការណ៍ម៉្លឹងម៉ាត់ ចំពោះអ្នកដែលបន្តប្រព្រឹត្តិការ យកកប្រៃសណីយ៍ការដែរឬទេ ?
- ២៥. បើសិនជាមានការអនុញ្ញាតដោយច្បាប់ តើមានសេវាអ្វីខ្លះដែលអ្នកគិតថាឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកអាចប្រតិបត្តិ ដើម្បីបង្កើតចំណូលផ្ទាល់ខ្លួន?
- ២៦. ប្រសិនបើ រដ្ឋាភិបាលអនុញ្ញាតអោយឃុំរបស់អ្នកប្រមូលពន្ធផ្លូវសម្រាប់ម៉ូតូ តើអ្នកគិតថា ឃុំ/សង្កាត់មាន សមត្ថភាពគ្រប់គ្រងការប្រមូលពន្ធនោះ ដែរឬទេ ? ហេតុអ្វី?
- ២៧. តើនៅក្នុងឃុំរបស់អ្នកមានម៉ូតូចំនួនប៉ុន្មាន?
- ២៨. តើនៅឃុំ/សង្កាត់របស់អ្នកមានការទិញ លក់ ដីប៉ុន្មានករណី ក្នុងឆ្នាំកន្លងទៅ?
តើដីនោះមានទំហំសរុបប៉ុន្មាន? តើជាមធ្យមដីទំហំប៉ុន្មាន ដែលបានទិញ លក់ម្តង?
ករណី:
ទំហំសរុប:
- ២៩. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វីខ្លះ ដើម្បីបង្កើនការចូលរួមរបស់ប្រជាជនក្នុងសកម្មភាពរបស់ឃុំ/សង្កាត់?
- ៣០. តើអ្នកមានសំណូមពរអ្វី ដើម្បីកាត់បន្ថយការបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការ នៅក្នុងសេវាសាធារណៈតាមមូលដ្ឋាន?